ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहिता

द्वितीयं काण्डं

Note: Please refer to the book,TS Kandam 1 for notes and conventions used in this Compilation.

Version Notes:

This is now the current Version 2.0 dated June 30, 2024.

- 1. This replaces the earlier version 1.2 dated Oct 31, 2022.
- 2. This version has been updated with the errors found and reported till June 15, 2024.
- 3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done whereever applicable.
- 4. In this Compilation the Samita Vaakyams have been suitably aligned, synchronised and refurbished in line with "Pada Paatam".

Earlier Versions

1st	Version Number	0.1 dated 30th June 2019
2nd	Version Number	1.0 dated 30th April 2020
3rd	Version Number	1.1 dated 31st Aug 2020
4th	Version Number	1.2 dated 31st Oct 2022

Contents
----

2 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां द्वितीयं काण्डं	4
2.1 द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रञ्नः – पशुविधानं	4
2.1.1 Appendix	34
2.2 द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रञ्नः – इष्टिविधानं	36
2.2.1 Appendix	69
2.3 द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रञ्नः – इष्टिविधानं	72
2.3.1 Appendix	99
2.4 द्वितीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – इष्टिविधानं	102
2.4.1 Appendix	125
2.5 द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रञ्नः – इष्टिविधानं	126
2.5.1 Appendix	160
2.6 द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – अवशिष्टकर्माभिधानं	166
2.6.1 Appendix	199

<u>ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः</u> हिरःओं

2 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां द्वितीयं काण्डं

2.1 द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः – पशुविधानं

TS 2.1.1.1

वायव्य श्रीतमा लभेत भूतिकामो वायुर्वे क्षेपिष्ठा देवता वायुमेव

स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं भूतिं गमयति भवत्येवा – तिक्षिप्रा
देवतेत्याहुः सैनमीश्चरा प्रदह इत्येतमेव सन्तं वायवे नियुत्वत

आ लभेत नियुद्धा अस्य धृतिर्द्धृत एव भूतिमुपैत्यप्रदाहाय

भवत्येव – [] 1

TS 2.1.1.2

प्राणो वै वायुरपानो नियुत् प्राणापानौ खलु वा एतस्य

प्रजाया-[]2

TS 2.1.1.3

अप क्रामतो यो ऽलं प्रजायै सन् प्रजां न विन्दते वायुमेव नियुत्वन्त हु स्वेन भागधेयेनोप धावित स एवास्मै प्राणापानाभ्यां प्रजां प्र जनयित । । । । वायुरपानो नियुत् प्राणापानौ खलु वा एतस्मादप क्रामतो यस्य ज्योगामयित वायुमेव नियुत्वन्त हु स्वेन भागधेयेनोप – [ ] 3

TS 2.1.1.4

धावति स एवास्मिन् प्राणापानौ दधात्युत यदीतासुर्भवति जीवत्येव प्रजापतिर्वा इदमेक आसीथ् सो ऽकामयत प्रजाः प्रशून्थ् सृजेयेति स आत्मनो वपामुदिक्खदत् तामग्नौ प्रागृह्णात् ततो ऽजस्तूपरः समभवत् त७ स्वायै देवताया आ ऽलभत ततो वै स प्रजाः पशूनस्जत यः प्रजाकामः – [] 4

पशुकामः स्याथ् स एतं प्राजापत्यमजं तूपरमा लभेत प्रजापतिमेव

पशुकामः स्याथ् स एतं प्राजापत्यमजं तूपरमा लभेत प्रजापतिमेव

स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै प्रजां पशून् प्र जनयति

यच्-छ्मश्रुण-स्तत् पुरुषाणा ्र रूपं यत् तूपरस्तदश्चानां यदन्यतोदन्

तद् गवां यदव्या इव शुफास्तदवीनां यदज-स्तदजाना-मेतावन्तो

वै ग्राम्याः पुशवस्तान् – [] 5

TS 2.1.1.6

क्ष्पेणैवाव रुन्धे सोमापौष्णं त्रैतमा लभेत पुशुकामोद्धौ वा अजायै
स्तनौ नानैव द्वाविभ जायेते ऊर्ज पुष्टिं तृतीयःसोमापूषणावेव स्वेन
भागधेयेनोप धावित तावेवास्म पुशून प्र जनयतः सोमो वै रेतोधाः
पूषा पुशूनां प्रजनियता सोम एवास्म रेतो दधाित पूषा पुशून
प्र जनयत्यौदुम्बरो यूपो () भवत्यूर्ग्वा उदुम्बर ऊर्क पुशव
जर्जवास्मा ऊर्ज पुशूनव रुन्धे ॥ ६ (अप्रदाहाय भवत्येव – प्रजाया
– आमयित वायुमेव नियुत्वन्त स्वेन भागधेयेनोप – प्रजाकाम –
स्तान् – यूप – स्त्रयोदश च) (A1)

प्रजापितः प्रजा असृजत् ता अस्माथ् सृष्टाः पराचीरायन् ता वरुणमगच्छन् ता अन्वैत् ताः पुनरयाचत् ता अस्मै न पुनरददाथ् सो ऽब्रवीद् –वरं वृणीष्वाथं मे पुनर्देहीति तासां वरमा ऽलभत् स कृष्ण एकिशितिपा–दभवद्–यो वरुणगृहीतः स्याथ् स एतं वारुणं कृष्ण–मेकिशितिपादमा लभेत् वरुण – [ ] 7

न्मेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं वरुणपाञान् मुञ्चिति
कृष्ण एकिशितिपाद् भवित वारुणो होष देवतया समृद्ध्यै
सुवर्भानु – रासुरः सूर्यं तमसा ऽविद्ध्यत तस्मैदेवाः प्रायश्चिति – मैच्छन्
तस्य यत् प्रथमं तमो ऽपाघ्नन्थ्सा कृष्णा ऽवि – रभवद् – यद् द्वितीय्ण्
सा फल्गुनी यत तृतीयण् सा बलक्षी यदद्ध्यस्था – दपाकृन्तन्थ्सा
ऽविर्वशा – [ ] 8

TS 2.1.2.3

ा समभवत् ते देवा अब्रुवन् देवपशुर्वा अय् समभूत् कस्मा इममा । । । । । । लफ्स्यामह इत्यथ वै तर्ह्याल्पा पृथिव्यासीदजाता ओषधयस्तामविं वैशामादित्येभ्यः कामायाऽऽ *लभन्त ततो वा अप्रथत पृथिव्य-जायन्तौषधयो यः कामयेत प्रथेय पशुभिः प्र प्रजया जायेयेति स एतामविं वैशामादित्येभ्यः कामायाऽऽ – [] 9

TS 2.1.2.4

*लभेताऽऽदित्यानेव काम् स्वेन भाग्धेयेनोप धावति त एवैनं प्रथयन्ति प्रशुभिः प्र प्रजया जनयन्त्यसावादित्यो न व्यरोचत तस्मै देवाः प्रायश्चित्तिमैच्छन् तस्मा एता मल्.हा आ लभन्ताऽऽग्नेयीं कृष्णग्रीवी ए सं एहितामैन्द्री ७ श्वेतां बार्.हस्पत्यां ताभिरेवास्मिन् रुचमदधुर्यो ब्रह्मवर्च्यस्कामः स्यात् तस्मा एता मल्.हा आ लभेता – [] 10

TS 2.1.2.5

ऽऽग्नेयीं कृष्णग्रीवी ए सं हितामैन्द्री श्रेतां बार्.हस्पत्यामेता

एव देवताः स्वेन भागधेयेनोप धावित ता एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं

प्व देवताः स्वेन भागधेयेनोप धावित ता एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं

दिधित ब्रह्मवर्चस्येव भवित वसन्ता प्रातराग्नेयीं कृष्ण ग्रीवीमा लभेत

ग्रीष्मे मद्ध्यन्दिने सं हितामैन्द्री ए श्रुरद्यपराह्ने श्रेतां बार्.हस्पत्यां

न्त्रीणि वा आदित्यस्य तेजां एसि वसन्ता प्रातर्ग्रीष्मे मद्ध्यन्दिने शरद्यपराह्ने यावन्त्येव तेजां ्सि तान्येवा – [] 11 TS 2.1.2.6 -व रुन्धे सँवथ्सरं पर्यालभ्यन्ते सँवथ्सरो वै ब्रह्मवर्चसस्य प्रदाता । सँवथ्सर एवास्मै ब्रह्मवर्चसं प्र यच्छति ब्रह्मवर्चस्येव भवति गर्भिणयो भवन्तीन्द्रियं वै गर्भ इन्द्रियमेवास्मिन् दधति सारस्वतीं मेषीमा लभेत य ईश्वरो वाचो विदतोः सन् वाचं न वदेद्-वाग्वै । । । । । सरस्वती सरस्वतीमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति सैवास्मिन्-[] 12 **TS 2.1.2.7** सर्वां वाचं वदन्त्याग्नेयं कृष्णग्रीवमा लभेत सौम्यं बभ्रं ज्योगामयाव्यग्निं ^{*}वा एतस्य शरीरं गच्छति सोम ् रसो यस्य ज्योगामयत्यग्नेरेवास्य शरीरं निष्क्रीणाति सोमाद् रसमुत यदीतासुर्भवति जीवत्येव सौम्यं बभुमा लभेताऽऽग्नेयं कृष्णग्रीवं प्रजाकामः सोमो - [] 13

त्रे रतोधा अग्निः प्रजानां प्रजनियता सोम एवास्मै रेतो दधात्यग्निः
प्रजां प्र जनयित विन्दते प्रजामाग्नेयं कृष्णग्रीवमा लभेत सौम्यं बभुं
यो ब्राह्मणो विद्यामनूच्य न विरोचेत यदाग्नेयो भवित तेज एवास्मिन्
तेन दधाति यथ् सौम्यो ब्रह्मवर्चसं तेन कृष्णग्रीव आग्नेयो भवित

ा प्रवास्मादप हन्ति श्वेतो भवित — [ ] 14

ाइ 2.1.2.9

रचमेवास्मिन् दधाति बभुः सौम्यो भवति ब्रह्मवर्चसमेवास्मिन् त्विषिं दधात्याग्नेयं कृष्णग्रीवमा लभेत सौम्यं बभुमाग्नेयं कृष्णग्रीवं पुरोधाया स्पर्द्धमान आग्नेयो वै ब्राह्मणः सौम्यो राजन्यो ऽभितः सौम्यमाग्नेयौ भवत – स्तेजसैव ब्रह्मणोभयतो राष्ट्रं परि गृह्णात्येकधा समा वृङ्के पुर एनं दधते ॥ 15

(लभेत वरुणं – वृशै – तामविं वृशामादित्येभ्यः कामाय – मल्.हा आ लभेत – तान्येव – सैवास्मिन्थ् – सोमः – श्वेतो – भवति – त्रिचत्वारिंश्रच्च) (A2)

TS 2.1.3.1 देवासुरा एषु लोकेष्वस्पर्द्धन्त स एतं विष्णुर्वामनमपश्यत् त ⇒ स्वायै देवताया आ ऽलभत ततो वै स इमान् ^{*}लोकानभ्यजयद् वैष्णवं वामनमा लभेत स्पर्द्धमानो विष्णुरेव भूत्वेमान् लोकानभि जयति विषम आ लभेत विषमा इव हीमे लोकाः समृद्ध्या इन्द्राय मन्युमते मनस्वते ललामं प्राशृङ्गमा लभेत संग्रामे — [ ] **16** TS 2.1.3.2 संयत्त इन्द्रियेण वै मन्युना मनसा संग्रामं जयतीन्द्रमेव मन्युमन्तं मनस्वन्त ७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन्निन्द्रयं मन्युं मनो द्धाति जयति तर् संग्रामिन्द्राय मरुत्वते पृठ्ठिअसक्थमा लभेत ा । । । । । । । । । ग्रामकाम इन्द्रमेव मरुत्वन्त ७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै सजातान् प्र यच्छति ग्राम्येव भवति यद्रषभस्तेनै – [ ] 17 TS 2.1.3.3 -न्द्रो यत् पृश्चिस्तेन मारुतः समृद्ध्यै पश्चात् पृश्चिसक्थो भवति पश्चादन्ववसायिनी-मेवास्मै विशं करोति सौम्यं बभुमा लभेतान्नकामः सौम्यं वा अन्न एं सोममेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मा अत्रं प्र यच्छत्यत्राद एव भवति बभुर्भवत्येतद्वा अत्रस्य । । । रूपण् समृद्ध्यै सौम्यं बभुमा लभेत यमलण् – [] 18

TS 2.1.3.4

TS 2.1.3.5

लभेत यः पाप्मना गृहीतः स्यात् पाप्मा वा अभिमाति—

रिन्द्रमेवाभिमातिहन् स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मात्

पाप्मानमभिमातिं प्र णुदत इन्द्राय विजिणे ललामं प्राशृङ्गमा लभेत

यमल ए राज्याय सन्त ए राज्यं नोपनमेदिन्द्रमेव विजिण् स्वेन

भागधेयेनोप धावति स एवास्मै वज्रं प्र यच्छिति स एनं () वज्रो

भूत्या इन्ध उपैन ए राज्यं नमित ललामः प्राशृङ्गो भवत्येतद् –वै

वज्रस्य रूप समृद्ध्यै ॥ 20

(संग्रामे – तेना – ल – मभिमातिष्टने लुलामं प्राशृङ्गमै – नं – । पञ्चदश च) (A3)

TS 2.1.4.1

असावादित्यो न व्यरोचत तस्मै देवाः प्रायिश्वित्तिमैच्छन् तस्मा एतां दशर्षभामा उलभन्त तयैवास्मिन् रुचमदधुर्यो ब्रह्मवर्चसकामः स्यात् तस्मा एतां दशर्षभामा उलभेतामुमेवाऽऽदित्य स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं दधाति ब्रह्मवर्चस्येव भवति वसन्ता प्रातस्त्रीन् ललामाना लभेत ग्रीष्मे मद्ध्यन्दिने – [ ] 21

TS 2.1.4.2

त्रीञ्छितिपृष्ठाञ्छरद्यपराह्णे त्रीञ्छितिवारान् त्रीणि वा आदित्यस्य तेजा एसि वसन्ता प्रातर्गीष्मे मद्ध्यन्दिने श्रारद्यपराह्णे यावन्त्येव तेजा एसि तान्येवाव रुन्धे त्रयस्त्रय आ लभ्यन्ते – ऽभिपूर्वमेवास्मिन् तेजो दधाति संवथ्सरं पर्यालभ्यन्ते संवथ्सरो वै ब्रह्मवर्चसस्य प्रदाता संवथ्सर एवास्मे ब्रह्मवर्चसं प्र यच्छित ब्रह्मवर्चस्येव भवित संवथ्सरस्य प्रस्तात् प्राजापत्यं कद्रु – [ ] 22

TS 2.1.4.3 । । । । ॥ । । –मा लभेत प्रजापतिः सर्वा देवता देवतास्वेव प्रति तिष्ठति यदि बिभीयाद् दुश्चर्मा भविष्यामीति सोमापौष्ण ७ ३याममा लभेत सौम्यो वै देवतया पुरुषः पौष्णाः पशवः स्वयैवास्मै देवतया पशुभिस्त्वचं करोति न दुश्चर्मा भवति देवाश्च वै यमश्चास्मिन् लोके उस्पर्द्धन्त स यमो देवानामिन्द्रियं वीर्यमयुवत तद् यमस्य - [] 23 TS 2.1.4.4 यमत्वं ते देवा अमन्यन्त यमो वा इदमभूद्-यद्-वय७ स्म इति ते प्रजापतिमुपाधावन्थ् स एतौ प्रजापतिरात्मन उक्षवशौ निरमिमीत ते देवा वैष्णावरुणीं वशामा-ऽलभन्तैन्द्रमुक्षाणंतं वरुणेनैव ा । ग्राहयित्वा विष्णुना यज्ञेन प्राणुदन्तैन्द्रेणै–वास्येन्द्रियम–वृञ्जत यो भ्रातृव्यवान्थ् स्याथ् स स्पर्द्धमानो वैष्णावरुणीं - [] 24 TS 2.1.4.5 ्वशामा लभेतैन्द्रमुक्षाणं वरुणेनैव भ्रातृव्यं ग्राहयित्वा विष्णुना यज्ञेन प्र णुदत ऐन्द्रेणैवास्येन्द्रियं वृङ्के भवत्यात्मना परा ऽस्य

भातृव्यो भवतीन्द्रो वृत्रमहन् तं वृत्रो हतः षोडशभिर् भोगैरसिनात्

तस्य वृत्रस्य शीर्.षतो गाव उदायन् ता वैदेह्यो ऽभवन् तासामृषभो जघने ऽनूदैत् तमिन्द्रो – [] 25

TS 2.1.4.6

ऽचायथ् सो ऽमन्यत् यो वा इममालभेत् मुच्येतास्मात् पाप्मन् इति स आग्नेयं कृष्णग्रीवमा लभतैन्द्रमृषभं तस्याग्निरेव स्वेन भागधेयेनोप सृतः षोडश्चा वृत्रस्य भोगानप्यदहदैन्द्रेणेन्द्रिय— मात्मन्नधत्त यः पाप्मना गृहीतः स्याथ् स आग्नेयं कृष्णग्रीवमा लभेतैन्द्रमृषभ—मग्निरेवास्य स्वेन भागधेयेनोपसृतः — [] 26

TS 2.1.4.7

पाप्मानमपि दहत्यैन्द्रेणेन्द्रियमात्मन् धत्ते मुच्यते पाप्मनो
भवत्येव द्यावापृथिव्यां धेनुमा लभेत ज्योगपरुद्धो उनयोर्. हि वा
एषो उप्रतिष्ठितो उथैष ज्योगपरुद्धो द्यावापृथिवी एव स्वेन भागधेयेनोप
धावित ते एवैनं प्रतिष्ठां गमयतः प्रत्येव तिष्ठति पर्यारिणी भवित
पर्यारीव होतस्य राष्ट्रं यो ज्योगपरुद्धः समृद्ध्यै वाय्व्यं – [] 27

TS 2.1.4.8 ्वथ्समा लभेत वायुर्वा अनयोर्वथ्स इमे वा एतस्मै लोका अपशुष्का विडपशुष्का ऽथैष ज्योगपरुद्धो वायुमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मा इमान् लोकान्. विशं प्र दापयति प्रास्मा इमे लोकाः स्नुवन्तिभुञ्जत्येनं वैंबड्पतिष्ठते ॥ 28 (मद्ध्यन्दिने – कद्गं – यमस्य – स्पर्धमानो वैष्णावरुणीं –तमिन्द्रो _ ऽस्य स्वेन भागधेयेनोपसृतो _ वायव्यं _ , द्विचत्वारि*्*शच्च) (A4) TS 2.1.5.1 ्। । । । । इन्द्रो वलस्य बिलमपौर्णोथ् स य उत्तमः पशुरासीत् तं पृष्ठं प्रति ा । संगृह्योदिक्खिदत् तुं सहस्रं पशवो ऽनूदायन्थ् स उन्नतो ऽभवद् यः पशुकामः स्याथ् स एतमैन्द्रमुन्नतमा लभेतेन्द्रमेव स्वेन भागधेयेनोप

धावति स एवास्मै पुशून् प्र यच्छिति पशुमानेव भवत्युत्रतो -[] 29

TS 2.1.5.2

।

भवति साहस्री वा एषा लक्ष्मी यदुन्नतो लक्ष्मियैव पशूनव रुन्धे

यदा सहस्रं पुशून् प्राप्नुयादथ वैष्णवं वामनमा लभेतैतस्मिन्

द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः

वै तथ् सहस्रमद्ध्यतिष्ठत् तस्मादेष वामनः समीषितः प्रशुभ्य एव प्रजातेभ्यः प्रतिष्ठां दधाति को ऽर्.हित सहस्रं प्रशून् प्राप्तुमित्याहु – रहोरात्राण्येव सहस्र सम्पाद्याऽऽ लभेत प्रश्वो – [] 30

TS 2.1.5.3

वा अहोरात्राणि प्रशूनेव प्रजातान् प्रतिष्ठां गमयत्योषधीभ्यो वेहत्मा निम्त प्रजाकाम् ओषधयो वा एतं प्रजायै परि बाधन्ते यो उलं प्रजायै सन् प्रजां न विन्दत् ओषधयः खलु वा एतस्यै सूतुमपि घ्नन्ति या वेहद्-भवत्योषधीरेव स्वेन भागधेयेनोप धावति ता एवास्मै स्वाद्योनेः प्रजां प्रजनयन्ति विन्दते – [] 31

TS 2.1.5.4

प्रजामापो वा ओषधयो उसत् पुरुष आप एवास्मा असतः सद्दति

तस्मादाहुर्यश्चैवं वेद यश्च नाप्यस्त्वावासतः सद्दतीत्यैन्द्री ए

सूतवशामा लभेत भूतिकामो उजातो वा एष यो उलं भूत्यै सन् भूतिं

न प्राप्नोतीन्द्रं खलु वा एषा सूत्वा वशा उभव – [] 32

TS 2.1.5.5

-दिन्द्रमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं भूतिं गमयति
भवत्येव य ् सूत्वा वृशा स्यात् तमैन्द्रमेवाऽऽ लभेतैतद् वाव
तिदिन्द्रिय ् साक्षादेवेन्द्रियमव रुन्ध ऐन्द्राग्नं पुनरुथ सृष्टमा लभेत
य आ तृतीयात् पुरुषाथ् सोमं न पिबेद्-विच्छिन्नो वा एतस्य
सोमपीथो यो ब्राह्मणः सन्नाऽऽ – [ ] 33

TS 2.1.5.6

TS 2.1.5.7

 समृद्ध्यै स्प्रयो यूपो भवति वज्रो वै स्प्रयो वज्रमेवास्मै प्र हरति

श्रारमयं बर्.हिः शृणात्येवैनं वैभीदक इद्ध्मो () भिनत्त्येवैनं ॥ 35

(भवत्युन्नतः – पश्रवो – जनयन्ति विन्दते – ऽभवथ – सन्नै –

तस्ये – ध्म – स्त्रीणि च) (A5)

TS 2.1.6.1

बार्.हस्पत्य ् शितिपृष्ठमा लभेत ग्रामकामो यः कामयेत पृष्ठ ् समानाना स्यामिति बृहस्पितमेव स्वेन भागधेयेनोप धावित स एवैनं पृष्ठ ् समानानां करोति ग्राम्येव भवित शितिपृष्ठो भवित बार्.हस्पत्यो होष देवतया समृद्ध्यै पौष्ण = श्याममा लभेतान्नकामो ऽन्नं वै पूषा पूषणमेव स्वेन भागधेयेनोप धावित स एवास्मा – [] 36

TS 2.1.6.2

TS 2.1.6.3 स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन्निन्द्रियं दधातीन्द्रियाव्येव भवत्यरुणो भूमान् भवत्येतद् वा इन्द्रस्य रूप् समृद्ध्यै सावित्रमुपद्ध्वस्तमा लभेत सनिकामः सविता वै प्रसवानामीशे सवितारमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै सनिं प्र सुवति दानकामा अस्मै प्रजा भवन्त्युपद्ध्वस्तो भवति सावित्रो होष- [] 38 TS 2.1.6.4 देवतया समृद्ध्यै वैश्वदेवं बहुरूपमा लभेतान्नकामोवैश्वदेवं वा अन्नं विश्वानेव देवान्थ् स्वेन भागधेयेनोप धावतित एवास्मा अन्नं प्र यच्छन्त्यन्नाद एव भवति बहुरूपो भवतिबहुरूप७ ह्यन्न ए समृद्ध्यै वैश्वदेवं बहुरूपमा लभेत ग्रामकामो वैश्वदेवा वै सजाता विश्वानेव देवान्थ् स्वेन भागधेयेनोप धावति त एवास्मै – [] 39 TS 2.1.6.5 सजातान् प्र यच्छन्ति ग्राम्येव भवति बहुरूपो भवति

बहुदेवत्यो(ओ1) होष समृद्ध्यै प्राजापत्यं तूपरमा लभेत

यस्यानाज्ञातमिव ज्योगामयेत् प्राजापत्यो वै पुरुषः प्रजापतिः खलु वै तस्य वेद यस्यानाज्ञातमिव ज्योगामयति प्रजापतिमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं तस्माथ् स्नामान्-मुञ्चति तूपरो भवति प्राजापत्यो हो ( ) -ष देवतया समृद्ध्यै ॥ 40 (अस्मा – इन्द्रमेवै – ष – सजाता विश्वानेव देवान्थ् स्वेन भागधेयेनोप धावति त एवास्मै – प्राजापत्यो हि – त्रीणि च)(A6) TS 2.1.7.1 वषट्कारो वै गायत्रियै शिरो उच्छिनत् तस्यै रसः परापतत् तं बृहस्पतिरुपा ऽगृह्णाथ्सा शितिपृष्ठा वशा ऽभवद् यो द्वितीयः परा उपतत् तं मित्रावरुणा-वुपागृह्णीता ए सा द्विरूपा वशा उभवद्-यस्तृतीयः परापतत् तं विश्वे देवा उपागृह्णन्थ् सा बहुरूपा वशा उभवद्य-श्रंतुर्त्थः परापतथ् स पृथिवीं प्राविशत् तं बृहस्पतिरभ्यं - [ ] 41 TS 2.1.7.2 -गृह्णादस्त्वेवायं भोगायेति स उक्षवज्ञः समभवद्-यल्लोहितं परापतत् तद्-रुद्र उपागृह्णाथ् सा रौद्री रोहिणी वशा ऽभवद्-

बार्.हस्पत्या ् शितिपृष्ठामा लभेत ब्रह्मवर्चसकामो बृहस्पतिमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं दधाति ब्रह्मवर्चस्येव भवति छन्दसां वा एष रसो यद् वशा रस

इव खलु - [ ] 42

TS 2.1.7.3

वै ब्रह्मवर्चसं छन्दसामेव रसेन रसं ब्रह्मवर्चसमव रुन्धे मैत्रावरुणीं द्विरूपामा लभेत वृष्टिकामो मैत्रं वा अहर्वारुणी रात्रिरहोरात्राभ्यां खलु वै पर्जन्यो वर्.षति मित्रावरुणावेव स्वेन भागधेयेनोप धावति तावेवास्मा अहोरात्राभ्यां पर्जन्यं वर्.षयत ३छन्दसां वा एष रसो यद् वशा रस इव खलु वै वृष्टि रुछन्दसामेव रसेन - [] 43

TS 2.1.7.4

रसं वृष्टिमव रुन्धे मैत्रावरुणीं द्विरूपामा लभेत प्रजाकामो मैत्रं वा अहर्वारुणी रात्रिरहोरात्राभ्यां खलु वै प्रजाः प्र जायन्ते मित्रावरुणावेव स्वेन भागधेयेनोप धावति तावेवास्मा अहोरात्राभ्यां प्रजां प्र जनयत रुछन्दसां वा एष रसो यद् वशा रसं इव खलु वै प्रजा छन्दंसामेव रसेन रसं प्रजामवं - [ ] 44

TS 2.1.7.5

रुन्धे वैश्वदेवीं बहुरूपामा लभेतान्नकामो वैश्वदेवं वा अन्नं विश्वानेव देवान्थ् स्वेन भागधेयेनोप धावित त एवास्मा अन्नं प्र यच्छन्त्यन्नाद एव भवित छन्दसां वा एष रसो यद वज्ञा रस इव खलु वा अन्नं छन्दसामेव रसेन रसमन्नमव रुन्धे वैश्वदेवीं । । । । । । बहुरूपामा लभेत ग्रामकामो वैश्वदेवा वै – [] 45

TS 2.1.7.6

TS 2.1.7.7

वृश्चित ताजगार्तिमार्च्छिति रोहिणी भवित रौद्री होषा देवतया समृद्ध्यै स्प्रयो यूपो () भवित वज्रो वै स्प्रयो वज्रमेवास्मै प्र हरित श्रूमयं बर्.हिः शृणात्येवैनं वैभीदक इद्ध्मो भिनत्त्येवैनं ॥ 47 (अभि - खलु - वृष्टि श्र्चन्दसामेव रसेन - प्रजामव - वैश्वदेवा वै - ब्रह्मवर्चसं - यूप - एकान्नविश्वतिश्च) (A7)

TS 2.1.8.1

असावादित्यो न व्यरोचत तस्मै देवाः प्रायिश्वित्तिमैच्छन् तस्मा एता ए सौरी श्रेतां वैशामा उलभन्त तयैवास्मिन् रुचमदधुर्यो । जहावर्चसकामः स्यात् तस्मा एता एता श्रेतां वैशामा । लभेतामुमेवाऽऽदित्य स्वेन भागधेयेनोप धावित स एवास्मिन् जहावर्चसं दधाति जहावर्चस्येव भवित बैल्.वो यूपो

भवत्यसौ-[] 48

TS 2.1.8.2

बभुकर्णी भवत्येतद्-वै ब्रह्मणो रूप् समृद्ध्यै स्प्यो यूपो भवति । । । वज्रो वै स्प्यो वज्रमेवास्मै प्र हरति श्रमयं बर्.हिः शृणा – [] 49

-त्येवैनं वैभीदक इद्ध्मो भिनत्येवैनं वैष्णवं वामनमा लभेत यं यज्ञो नोपनमेद्-विष्णुर्वे यज्ञो विष्णुमेव स्वेन भागधेयेनोप धावित स एवास्मै यज्ञं प्र यच्छत्युपैनं यज्ञो नमित वामनो भवित वैष्णवो होष देवतया समृद्ध्यै त्वाष्ट्रं वड्डमा लभेत प्राकामस्त्वष्टा वै पर्शूनां मिथुनानां – [] 50

TS 2.1.8.4

TS 2.1.8.3

प्रजनियता त्वष्टारमेव स्वेन भागधेयेनोप धावित स एवास्मै
पर्शून् मिथुनान् प्र जनयित प्रजा हि वा एतस्मिन् प्रश्वः प्रविष्टा
अथैष पुमान्थ्सन् वडुबः साक्षादेव प्रजां प्रशूनव रुन्धे मैत्र७
श्वेतमा लभेत संग्रामे संयते समयकामो मित्रमेव स्वेन भागधेयेनोप
धावित स एवैनं मित्रेण सं नयित – [ ] 51

TS 2.1.8.5 ——— । विशालो भवति व्यवसाययत्येवैनं प्राजापत्यं कृष्णमा लभेत वृष्टिकामः प्रजापतिर्वै वृष्ट्या ईशे प्रजापतिमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै पर्जन्यं वर्.षयति कृष्णो भवत्ये तद् वै वृष्ट्यै रूप एं रूपेणैव वृष्टिमव रुन्धे शबलो भवति विद्युतमेवास्मै जनयित्वा वर्.षयत्यवाशृङ्गो भवति वृष्टिमेवास्मै नि यच्छति () ॥ 52 । (असौ – शृणाति – मिथुनानां – नयति – यच्छति) (A8) TS 2.1.9.1 वरुण ए सुषुवाणमन्नाद्यं नोपानमथ् स एतां वारुणीं कृष्णां ँवशामपञ्यत् ता७ स्वायै देवताया आ ऽलभत ततो वै तमन्नाद्य-मुपानमद्-यमलमन्नाद्याय सन्तमन्नाद्यं नोपनमेथ् स एतां स एवास्मा अन्नं प्र यच्छत्यन्नाद - [ ] 53 TS 2.1.9.2 एव भवति कृष्णा भवति वारुणी होषा देवतया समृद्ध्यै मैत्र श्वेतमा लभेत वारुणं कृष्णमपां चौषधीनां च सन्धावन्नकामो

मैत्रीर्वा ओषधयो वारुणीरापो ऽपां च खलु वा ओषधीनां च रसमुप जीवामो मित्रावरुणावेव स्वेन भागधेयेनोप धावति तावेवास्मा अत्रं प्रयच्छतो ऽन्नाद एव भव – [] 54

TS 2.1.9.3

(A9)

तां मिथुने ऽपश्यन् तस्यां न समराधयन् ताविश्वना—वब्रूतामावयोर्वा
एषा मैतस्यां वदद्ध्वमिति सा ऽश्विनोरेवाभवद्यः पृष्टिकामः स्याथ् स

एतामाश्विनीं यमीं वशामा लभेताश्विनावेव स्वेन भागधेयेनोप
धावित तावेवास्मिन् पृष्टिं धतः पुष्यित प्रजया पशुभिः ॥ 56

(अन्नादो — ऽन्नाद एव भवत्य — विन्दन् — पञ्चचत्वारिश्शच्व)

TS 2.1.10.1 आश्विनं धूम्रललाममा लभेत यो दुर्ब्राह्मणः सोमं पिपासेदश्विनौ वै देवाना-मसोमपावास्तां तौ पश्चा सोमपीथं प्राप्नुता-मश्चिनावेतस्य देवता यो दुर्बाह्मणः सोमं पिपासत्यश्चिनावेव स्वेन भागधेयेनोप धावतितावेवास्मै सोमपीथं प्र यच्छत उपैन ए सोमपीथो नमति यद्-ध्रम्रो भवति धूम्रिमाण-मेवास्मादप हन्ति ललामो - [] 57 TS 2.1.10.2 भवति मुखत एवास्मिन् तेजो दधाति वायव्यं गोमृगमा लभेत ा । । । । यमजध्निवाण्स-मभिशण्सेयु-रपूता वा एतं वागृच्छति यमजध्निवार्स-मभिशर्सन्ति नैष ग्राम्यः पशुर्नारण्यो यद्-गोमृगो नेवैष ग्रामे नारण्ये यमजध्निवाण्स-मभिशण्सन्ति वायुर्वे देवानां पवित्रं वायुमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवै – [] 58 TS 2.1.10.3 -नं पवयति पराची वा एतस्मै व्युच्छन्ती व्युच्छति तमः पाप्मानं प्र विश्वाति यस्याश्विने शस्यमाने सूर्यो नाऽऽविर्भवति सौर्यं

। बहुरूपमा लभेतामुमेवादित्य ७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स

```
द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः
```

एवास्मात् तमः पाप्मानमपं हन्ति प्रतीच्यस्मै व्युच्छन्ती व्युच्छत्यप ा तमः पाप्मान्ं हते ॥ **59** (ललामः – स एव – षट्चत्वारिण्शच्च) (A10) TS 2.1.11.1 इन्द्रं ँवो विश्वतस्परी > 1, न्द्रं नरो > 2, मरुतो यन्द्र वो दिवो > 3, या वः शर्म > 4॥ भरेष्विन्द्रण् सुहवण् हवामहे ऽण्होमुचण् सुकृतं दैव्यं जनं। अग्निं मित्रं वरुण ए सातये भगं द्यावापृथिवी मरुतः स्वस्तये ॥ ममतु नः परिज्मा वसर्.हा ममतु वातो अपां वृषण्वान् । शिशीतमिन्द्रापर्वता युवं नस्तन्नो विश्वे वरिवस्यन्तु देवाः ॥ प्रिया वो नाम – [ ] 60 TS 2.1.11.2 हुवे तुराणां। आ यत् तृपन्मरुतो वावशानाः ॥ श्रियसे कं भानुभिः सं मिमिक्षिरे ते रिन्मिभस्त ऋक्वभिः सुखादयः। ते वाशीमन्त इष्मिणो अभीरवो विद्रे प्रियस्य मारुतस्य धाम्नः ॥

```
अग्निः प्रथमो वसुभिर्नो अव्याथ् सोमो रुद्रेभिरभि रक्षतु त्मना ।
इन्द्रो मरुद्धिर्. ऋतुधा कृणोत्वादित्यैर्नो वरुणः स्र १ शिशातु ॥
सं नो देवो वसुभिरग्निः सुं − [] 61
TS 2.1.11.3
सोमस्तन्भी रुद्रियाभिः।
समिन्द्रो मरुद्धिर्यज्ञियैः समादित्यैर्नो वरुणो अजिज्ञिपत् ॥
यथा ऽऽदित्या वसुभिः संबभूवुर्मरुद्धी रुद्राः समजानताभि ।
एवा त्रिणामन्नहणीयमाना विश्वे देवाः समनसो भवन्तु ॥
कुत्रा चिद्यस्य समृतौ रण्वा नरो नृषदने।
अर्.हन्तश्चिद्-यमिन्धते सञ्जनयन्ति जन्तवः ॥
सं यदिषो वनामहे सुं हव्या मानुषाणां।
उत द्युम्नस्य शवस - [] 62
TS 2.1.11.4
ऋतस्यं रिममा ददे ॥
यज्ञो देवानाम् प्रत्येति सुम्नमादित्यासो भवता मृडयन्तः ।
आ वो ऽर्वाची सुमितर्ववृत्याद एहो श्चिद् या वरिवोवित्तरा ऽसत्॥
```

शुचिरपः सूयवसा अदब्ध उप क्षेति वृद्धवयाः सुवीरः । निकष्टं घ्नन्त्यन्तितो न दूराद् य आदित्यानां भवति प्रणीतौ ॥ धारयन्त आदित्यासो जगथ्स्था देवा विश्वस्य भुवनस्य गोपाः । दीर्घाधियो रक्षमाणा-[ ] 63 TS 2.1.11.5 असुर्यमृतावान-श्चयमाना ऋणानि ॥ तिस्रो भूमीर्धारयन् त्री एं रुत द्यून् त्रीणि व्रता विदर्थे अन्तरेषां। ऋतेनाऽऽदित्या महि वो महित्वं तदर्यमन् वरुण मित्र चारु ॥ त्यानु क्षत्रिया एं अव आदित्यान्. याचिषामहे । सुमृडीका ंु अभिष्टये ॥ न दक्षिणा वि चिकिते न सव्या न प्राचीनमादित्या नोत पृश्चा । पाक्या चिद्-वसवो धीर्या चिद् - [] 64 TS 2.1.11.6 -युष्मानीतो अभयं ज्योतिरश्यां ॥ आदित्यानामवसा नूतनेन सक्षीमहि शर्मणा शन्तमेन । । । । । । अनागास्त्वे अदितित्वे तुरास इमं यज्ञं दधतु श्रोषमाणाः ॥

द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रइनः

```
ड्मं मे वरुण श्रुधी हवम्द्या च मृडय ।
त्वामवस्युरा चके ॥
तत्त्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमान-स्तदाशास्ते यजमानो हविभिः ।
अहेडमानो वरुणेह बोद्ध्युरुश्ध्र्य मा न आयुः प्र मोषीः ॥ 65
(नामा - अनिः स्प् - शवसो - रक्षमाणा - धीर्या चिदे -
कान्नपञ्चाशच्च) (A11)
```

द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रइनः

 Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :

 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।</t

 Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :

 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 <td

First and Last Padam of First Prasnam of Kandam 2:-। । (वायव्यं – प्रमोषीः)

> । ॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रइनः

2.1.11.1 – <u>या वः शर्म</u> र्गा वः शर्म सन्ति त्रिधातूनि दाशुषे यच्छताधि । अस्मभ्यं तानि मरुतो वि यन्त रियं नो धत्त वृषणः सुवीरं ॥ (Appearing in TS 1.5.11.5)

द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ओं

2.2 हितीयकाण्डे हितीयः प्रश्नः - इष्टिविधानं

प्व स्वेन भागधेयेनोप धावित तावेवास्मै प्रजां प्र साधयतो विन्दते प्रजा-मैन्द्राग्न-मेकादशकपालं निर्वपेथ स्पर्द्धमानः क्षेत्रे वा सजातेषु वेन्द्राग्नी एव स्वेन भागधेयेनोप धावित ताभ्यामेवेन्द्रियं वीर्यं भ्रातृव्यस्य वृङ्के वि पाप्मना भ्रातृव्येण जयते ऽप वा एतस्मादिन्द्रियं वीर्यं क्रामित यः संग्राम-मुपप्रयात्येन्द्राग्न- मेकादशकपालं निर् – [] 2

TS 2.2.1.3 ा । । । । । । । । । । । वपेथ् संग्राम-मुपप्रयास्यन्निन्द्राग्नी एव स्वेन भाग्धेयेनोप धावति तावेवास्मिन्निन्द्रयं वीर्यं धत्तः सहेन्द्रियेण वीर्येणोप प्र याति जयति त्र संग्रामं विवा एष इन्द्रियेण वीर्येणर्द्ध्यते यः संग्रामं जयत्यैन्द्राग्न–मेकादशकपालं निर्वपेथ् संग्रामं जित्वेन्द्राग्नी एव स्वेन भागधेयेनोप धावति तावेवास्मिन्निद्रियं वीर्यं – [] 3 TS 2.2.1.4 धत्तो नेन्द्रियेण वीर्येण व्यृद्ध्यते ऽप वा एतस्मादिन्द्रियं वीर्यं क्रामित य एति जनतामैन्द्राग्न-मेकादशकपालं निर्वपे-ज्ञनतामेष्यन्निन्द्राग्नी एव स्वेन भागधेयेनोप धावति तावेवास्मिन्निन्द्रियं वीर्यं धत्तः सहेन्द्रियेण वीर्येण जनतामेति पौष्णं चरुमनु निर्वपेत् पूषा वा इन्द्रियस्य वीर्यस्यानुप्रदाता पूषणमेव - [] 4 TS 2.2.1.5 स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मा इन्द्रियं वीर्यमनु प्र यच्छति

स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मा इन्द्रियं वीर्यमनु प्र यच्छति

क्षेत्रपत्यं च्रुकं निर्वपे-ज्जनतामागत्येयं वै क्षेत्रस्य पितरस्यामेव प्रति

तिष्ठत्यैन्द्राग्न-मेकादशकपाल-मुपरिष्टान्-निर्वपेदस्यामेव

प्रतिष्ठायेन्द्रियं वीर्यमुपरिष्टा-दात्मन् धत्ते ॥ 5 ्राप्ताकाम इन्द्राग्नी – उपप्रयात्यैन्द्राग्नमेकादशकपालं निर्–वीयं – पूषणमे वै - कान्नचत्वारिएशच्च) (A1) TS 2.2.2.1 अग्नये पथिकृते पुरोडाश-मष्टाकपालं निर्वपेद्-यो दर्.शपूर्णमासयाजी सन्नमावास्यां वा पौर्णमासीं वा ऽतिपादयेत् पथो वा एषो ऽद्ध्यपथेनैति यो दर्.शपूर्णमासयाजी सन्नमावास्यां ँवा पौर्णमासीं ँवा ऽतिपादयत्यग्निमेव पथिकृत ७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनमपथात् पन्थामपि नयत्यनड्वान् दक्षिणा वही होष समृद्ध्या अग्नये व्रतपतये – [] 6 TS 2.2.2.2 पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्-य आहिताग्निः सन्नव्रत्यमिव चरेदग्निमेव व्रतपति स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं व्रतमा लंभयति व्रत्यो भवत्यग्नये रक्षोघ्ने पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्-यण् रक्षाण्सि सचेरत्रग्निमेव रक्षोहण स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्माद्-रक्षा ७स्यपं हन्ति निर्शितायां निर्वपेन् – [] 7

TS 2.2.2.3 निशिताया ्हि रक्षा ्सि प्रेरते संप्रेर्णान्येवैनानि हन्ति । । । परिश्रिते याजयेद्-रक्षसा-मनन्ववचाराय रक्षोघ्नी याज्यानुवाक्ये भवतो रक्षसा७ स्तृत्या अग्नये रुद्रवते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेदभिचरन्नेषा वा अस्य घोरा तनूर्यद् - रुद्रस्तस्मा एवैनमावृश्चति ताजगार्ति-मार्च्छत्यग्नये सुरभिमते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्-यस्य गावो वा पुरुषा - [] 8 TS 2.2.2.4 वा प्रमीयेरन्. यो वा बिभीयादेषा वा अस्य भेषज्या तनूर्यथ् प्रभिमतीतयैवास्मै भेषजं करोति सुरभिमते भवति पूतीगन्धस्या-पहत्या अग्नये क्षामवते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेथ् संग्रामे संयत्ते भागधेयेनैवैन ए शमयित्वा परानिभ निर्दिशति यमवरेषां विद्ध्यन्ति जीवति स यं परेषां प्र स मीयते जयति त्र संग्राम - [] 9 TS 2.2.2.5 -मिभ वा एष एतानुच्यति येषां पूर्वापरा अन्वञ्चः प्रमीयन्ते प्रषाह तिर्ह्यस्य प्रियतमाग्नये क्षामवते पुरोडाशमष्टाकपालं

नर्वपेद्-भागधेयेनैवैन ए ज्ञामयति नैषां पुरा ऽऽयुषो ऽपरः प्र मीयतेऽभि वा एष एतस्य गृहानुच्यति यस्य गृहान् दहत्यग्नये क्षामवते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्-भागधेयेनैवैन ए शमयति ना ( )-स्यापरं गृहान् दहति ॥ 10 (व्रतपतये – निशितायां निर्वपेत् – पुरुषाः – संग्रामं – न – चत्वारिं च) (A2) TS 2.2.3.1 —— । । । । । अग्नये कामाय पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्-यं कामो नोपनमेदग्निमेव कामो नमत्यग्नये यविष्ठाय पुरोडाञ्चामष्टाकपालं निर्वपेथ् स्पर्द्धमानः क्षेत्रे वा सजातेषु वा अग्निमेव यविष्ठ स्वेन भागधेयेनोप धावति तेनैवेन्द्रियं वीर्यं भ्रातृव्यस्य – [ ] 11 TS 2.2.3.2 युवते वि पाप्मना भ्रातृव्येण जयते उग्नये यविष्ठाय पुरोडाशम ष्टाकंपालं निर्वपेदभिचर्यमाणो अग्निमेव यविष्ठ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्माद्-रक्षा एंसि यवयति नैनमभिचरन्थ् स्तृणुते

TS 2.2.3.3

-न्नायुर्दधाति सर्वमायुरेत्यग्नये जातवेदसे पुरोडाश-मृष्टाकपालं
निर्वपेद्-भूतिकामो ऽग्निमेव जातवेदस् स्वेन भागधेयेनोप धावति
स एवैनं भूतिं गमयति भवत्येवाग्नये रुक्मते पुरोडाश-मृष्टाकपालं
निर्वपेद्-रुक्कामो ऽग्निमेव रुक्मन्तु स्वेन भागधेयेनोप धावति स
एवास्मिन् रुचं दधातिरोचत एवाग्नये तेजस्वते पुरोडाश – [ ] 13

TS 2.2.3.4

-मृष्टाकपालं निर्वपेत् तेजस्कामो ऽग्निमेव तेजस्वन्त्र न्या । स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन् तेजो दधाति तेजस्व्येव भवत्यग्नये साहन्त्याय पुरोडाञ्चमष्टाकपालं निर्वपेथ् सीक्षमाणो । जिन्मेव साहन्त्य स्वेन भागधेयेनोप धावति तेनैव सहते यण् सीक्षते ॥ 14

(भ्रातृव्यस्या –स्मिन् – तेजस्वते पुरोडशं – मुष्टात्रिप्शच्च) (A3)

TS 2.2.4.1 स्यामित्यग्नि-मेवा-न्नवन्त ७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनमन्नवन्तं करोत्यन्नवानेव भवत्यग्नये उन्नादाय पुरोडाशमष्टाकपालं नर्वपेद्-यः कामयेतान्नादः स्यामित्यग्नि-मेवान्नाद७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनमन्नादं करोत्यन्नाद – [] 15 TS 2.2.4.2 एव भवत्यग्नये ऽन्नपतये पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्-यः ा । । । कामयेतान्नपतिः स्यामित्यग्नि–मेवान्नपति ७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनमन्नपतिं करोत्यन्नपतिरेव भवत्यग्नये पवमानाय पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेदग्नये पावकायाग्नये शुचये ज्योगामयावी यदग्नये पवमानाय निर्वपति प्राणमेवास्मिन् तेन दधाति यदग्नये-[] 16 TS 2.2.4.3 पावकाय वाचमेवास्मिन् तेन दधाति यदग्नये शुचय आयुरेवास्मिन् तेन दधात्युत यदीतासुर्भवति जीवत्येवैतामेव निर्वपेच्चक्षुष्कामो यदग्नये पवमानाय निर्वपति प्राणमेवास्मिन् तेन दधाति यदग्नये

पावकाय वाचमेवास्मिन् तेन दधाति यदग्नये शुचये चक्षुरेवास्मिन् । तेन दधा – [] 17

TS 2.2.4.4

-त्युत यद्यन्थो भवति प्रैव पश्यत्यग्नये पुत्रवते पुरोडाशम्ष्ठाकपालं निर्वपेदिन्द्राय पुत्रिणे पुरोडाशमेकादशकपालं प्रजाकामो अग्निरेवास्मै पुजांप्रजानयित वृद्धामिन्द्रः प्र यच्छत्यग्नये रसवते अजक्षीरे च्रुं निर्वपेद्-यः कामयेत रसवान्थ् स्यामित्यग्निमेव रसवन्त्र स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैन ए रसवन्तं करोति – [] 18

TS 2.2.4.5

रस्वानेव भवत्यजक्षीरे भवत्याग्नेयी वा एषा यद्जा साक्षादेव
रस्मिव रुन्थे उग्नये वसुमते पुरोडाशम्ष्राकपालं निर्वपेद्-यः
कामयेत वसुमान्थ्-स्यामित्यग्नि-मेव वसुमन्त्र स्वेन भाग्धेयेनोप
धावति स एवैनं वसुमन्तं करोति वसुमानेव भवत्यग्नये वाज्सृते
पुरोडाशम्ष्राकपालं निर्वपेथ् संग्रामे साँयते वाजं - [] 19

ता एष सिसीर षित यः संग्रामं जिगीषत्यग्निः खलु वै देवानां वाजसृदग्निमेव वाजसृत स्वेन भागधेयेनोप धावति धावति धावति वाजसृत्य हिन्ते वृत्रं जयित त्र संग्राममधो अग्निरिव न प्रतिधृषे भवत्यग्नये अग्निवते पुरोडाशमृष्टाकपालं निर्वपेद –यस्याग्ना – विग्नि मध्युद्धरेयुर् –निर्दिष्टभागो वा एतयोर्न्यो अनिर्दिष्टभागो ऽन्य स्तौ संभवन्तौ यजमान – [ ] 20

TS 2.2.4.7

-मभि सं भवतः स ईश्वर आर्तिमार्तोर् यदग्नये उग्निवर्ते निर्वपिति
भागधेयेनैवैनौ शमयति नाऽऽर्तिमार्च्छति यजमानो उग्नये ज्योतिष्मते
पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्-यस्याग्निरुद्धृतो ऽहुते अग्निहोन्न

उद्यायेदपर आदीप्यानूद्धृत्य इत्याहुस्तत् तथा न कार्यं यद्भागधेयमभि पूर्व उद्ध्यते किमपरो उभ्य - [ ] 21

TS 2.2.4.8

-दि्धयेतेति तान्येवावक्षाणानि सिन्धिय मन्थेदितः प्रथमं जज्ञे अग्निः स्वाद्-योने-रिध जातवेदाः । स गायत्रिया त्रिष्टुभा जगत्या देवेभ्यो हव्यं वहतु प्रजानन्निति छन्दोभिरेवैन ७ स्वाद्-योनेः प्र जनयत्येष वाव सो अग्निरित्याह ज्यों ति स्त्वा अस्य परापतितमिति यदग्नये ज्योतिष्मते निर्वपति यदेवास्य () ज्योतिः परापतितं तदेवाव रुन्धे ॥ 22 (करोत्यन्नादो – दधाति यदग्नये – शुचये चक्षुरेवास्मिन् तेन दधाति -करोति - वाजं - यजमान - मु - देवास्य - षट्च) (A4) TS 2.2.5.1 वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेद्-वारुणं चरुं दिधिक्राव्.ण्णे चरुमभिशस्यमानो यद्-वैश्वानरो द्वादशकपालो भवति सँवथ्सरो वा ॥ । । । । । । । । । । । अग्निर् वैश्वानरः संवध्सरेणैवैन ७ स्वदयत्यप पापं वर्ण ७ हते वारुणेनैवैनं वरुणपाञ्चान् मुञ्चित दिधिक्राव्.ण्णा पुनाति हिरण्यं दक्षिणा पवित्रं वै हिरण्यं पुनात्येवैनमाद्य-मस्यान्नं भवत्येतामेव निर्वपेत् प्रजाकामः सँवथ्सरो – [ ] 23 TS 2.2.5.2 वा एतस्याशान्तो योनिं प्रजायै पशूनां निर्दहति यो ऽलं प्रजायै सन् प्रजां न विन्दते यद्-वैश्वानरो द्वादशकपालो भवति सँवथ्सरो वा

अग्निर् वैश्वानरः संवध्सरमेव भागधेयेन शमयित सो ऽस्मै शान्तः स्वाद्—योनेः प्रजां प्र जनयित वारुणेनैवैनं वरुणपाशान् मुञ्चित दिधकाव् णा पुनाति हिरण्यं दिक्षणा पवित्रं वै हिरण्यं पुनात्येवैनं— [ ] 24

TS 2.2.5.3

विन्दते प्रजां वैश्वान् द्वादशकपालं निर्विपेत् पुत्रे जातेयदृष्टाकपालो पित्रे पुत्रे जातेयदृष्टाकपालो भवित गायित्रियैवैनं ब्रह्मवर्चसेन पुनाति यन्नवकपाल-स्त्रिवृतैवास्मिन् तेजो दधाति यद्-दशकपालो विराजैवास्मिन्नन्नाद्यं दधाति यद्-द्वादशकपालो यदेकादशकपाल- स्त्रिष्टुभैवास्मिन्निन्द्रयं दधाति यद्-द्वादशकपालो जगत्यैवास्मिन् पुशून् दधाति यस्मिन् जात एतामिष्टिं निर्विपति पूत- [ ] 25

TS 2.2.5.4

प्व तेजस्व्यन्नाद इन्द्रियावी पशुमान् भवत्यव वा एष

। । । । । ॥

सुवर्गा ल्लोकाच्छिद्यते यो दर्ञापूर्णमासयाजी सन्नमावास्यां वा

पौर्णमासीं वा ऽतिपादयित सुवर्गाय हि लोकाय दर्ञापूर्णमासाविज्येते

वैश्वान्रं द्वादशकपालं निर्वपेदमावास्यां वा पौर्णमासीं

TS 2.2.5.6

-गेव तद्-द्वादशकपालो वैश्वान्से भवित द्वादश्च मासाः संवथ्सरः
संवथ्सरः खलु वा अग्नेयोनिः स्वामेवैनं योनिं गमय-त्याद्यमस्याशं
भवित वैश्वान्सं द्वादशकपालं निर्वपेन्मारुत् ए सप्तकपालं ग्रामकाम
आहवनीये वैश्वान्स्मधि श्रयित गार् हपत्ये मारुतं पापवस्यसस्य
विधृत्ये द्वादशकपालो वैश्वान्से भवित द्वादश मासाः संवथ्सरः
संवथ्सरेणैवास्मै सजाता ७ श्र्यावयित मारुतो भवित – [ ] 28

TS 2.2.5.7

महतो वै देवानां विशो देवविशेनैवास्मै मनुष्यिवशमव हन्धे
सप्तकपालो भवित सप्तगणा वै महतो गणश एवास्मै सजातानव
हन्धे उनूच्यमान आ सादयित विशमेवास्मा अनुवर्त्मानं करोति ॥ 29
(प्रजाकामः संवथ्सरः – पुनात्येवैनं – पूतः – समष्ट्यै –
तादृङ् – माहतो भव – त्येकाश त्रिष्शच्य) (A5)

TS 2.2.6.1

आदित्यं चरुं निर्वपेथ् संग्राम-मुपप्रयास्यित्वयं वा अदितिरस्यामेव
पूर्वे प्रित तिष्ठन्ति वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेदायतनं गृत्वासं विथ्सरो
वा अग्निर् वैश्वानरः सं विथ्सरः खलु वै देवाना—मायतनमेतस्माद्—वा
आयतनाद्—देवा असुरानजयन्. यद्—वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपित
देवानामेवा ऽऽयतने यतते जयित त्र संग्राममेतस्मिन् वा
एतौ मृजाते — [ ] 30

TS 2.2.6.2

यो विद्विषाणयोरत्नमति वैश्वान् द्वादशकपालं निर्वपेद्-विद्विषाणयोरत्नं । । । । । । जग्ध्वा साँवथ्सरो वा अग्नि-वैश्वान् साँवथ्सरस्वदितमेवात्ति

नास्मिन् मृजाते संवथ्सराय वा एतौ सममाते यौ सममाते तयोर्यः पूर्वी ऽभिदुह्यति तं वरुणो गृह्णाति वैश्वान् द्वादशकपालं निर्वपेथ् सममानयोः पूर्वो ऽभिदुह्य संवथ्सरो वा अग्निवैश्वान्रः संवथ्सरमेवाऽऽप्त्वा निर्वरुणं – [] 31

TS 2.2.6.3

प्रस्ताद्भि दृह्यति नैनं वरुणो गृह्णात्याव्यं वा एष प्रति गृह्णाति यो ऽविं प्रतिगृह्णाति वैश्वान् रं द्वादशकपालं निर्वपेदविं प्रतिगृह्ण संवथ्सरो वा अग्निवैश्वान् रः संवथ्सरस्विदतामेव प्रति गृह्णाति नाऽऽव्यं प्रति गृह्णात्यात्मनो वा एष मात्रामाप्नोति य उभयादत् प्रतिगृह्णात्यश्चं वा पुरुषं वा वैश्वान् रं द्वादशकपालं निर्वपेदुभयादत् – [ ] 32

TS 2.2.6.4

प्रतिगृह्य संवथ्सरो वा अग्निवैश्वानरः संवथ्सरस्विदतमेव
प्रिति गृह्णाति नात्मनो मात्रामाप्नोति वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेथ्
सिनिमेष्यन्थ्-संवथ्सरो वा अग्निवैश्वानरो यदा खलु वै संवथ्सरं
जनतायां चरत्यथ स धनार्घो भवतियद्-वैश्वानरं द्वादशकपालं

निर्वपति सँवथ्सरसातामेव सनिम्भि प्र च्यवते दानकामा अस्मै । । प्रजा भवन्ति यो वै सँवथ्सरं – [] 33

TS 2.2.6.5

प्रयुज्य न विमुञ्चत्यप्रतिष्ठानो वै स भवत्येतमेव वैश्वानरं पुनरागत्य निर्वपेद्-यमेव प्रयुङ्के तं भागधेयेन वि मुञ्चित प्रतिष्ठित्यै यया रज्वोत्तमां गामाजेत् तां भ्रातृव्याय प्र हिणुयान्निर्ऋतिमेवास्मै प्र हिणोति ॥ 34 (मृजाते - निर्वरुणं - वपेदुभयादद - यो वै । संवथ्सर ए - षट्त्रि एशच्च) (A6)

TS 2.2.7.1

पेन्द्रं चरुं निर्विपेत् प्रशुकाम ऐन्द्रा वै प्रश्व इन्द्रमेव स्वेन
भागधेयेनोप धावित स एवास्मै प्रशून् प्र यच्छित प्रशुमानेव भवित
चरुर्भवित स्वादेवास्मै योनेः प्रशून् प्रजनयतीन्द्रायेन्द्रियावते
पुरोडाश्मेकादशकपालं निर्विपेत् प्रशुकाम इन्द्रियं वै प्रश्व
इन्द्रमेवेन्द्रियावन्त
स्वेन भागधेयेनोप धावित स – [] 35

TS 2.2.7.2 एवास्मा इन्द्रियं पशून् प्र यच्छति पशुमानेव भवतीन्द्राय-धर्मवते पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्-ब्रह्मवर्चसकामो ब्रह्मवर्चसं वै घर्म इन्द्रमेव घर्मवन्त स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं दधाति ब्रह्मवर्चस्येव भवतीन्द्रायार्कवते पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेदन्नकामो उर्को वै देवानामन्नमिन्द्रमेवार्कवन्त ७ स्वेन भागधेयेनो – [] 36 TS 2.2.7.3 -प धावति स एवास्मा अन्नं प्र यच्छत्यन्नाद एव भवतीन्द्राय घर्मवते पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेदिन्द्राये-न्द्रियावत इन्द्रायार्कवते भूतिकामो यदिन्द्राय घर्मवते निर्वपति शिर एवास्य तेन करोति यदिन्द्रायेन्द्रियावत आत्मानमेवास्य तेन करोति यदिन्द्राया ऽर्कवते भूत एवान्नाद्ये प्रति तिष्ठति भवत्येवेन्द्राया – [ ] 37 TS 2.2.7.4 -ऽ्होमुचे पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्-यः पाप्मना गृहीतः स्यात् पाप्मा वा अं्ह इन्द्रमेवा ऽं्होमुचं स्वेन भागधेयेनोप

धावति स एवैनं पाप्मनो ऽ्हसो मुञ्चतीन्द्राय वैमृधाय पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्-यं मृधो ऽभि प्रवेपेरन् राष्ट्राणि वा उभि समियु-रिन्द्रमेव वैम्ध स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मान्मृधो - [] 38 **TS 2.2.7.5** प्रप हन्तीन्द्राय त्रात्रे पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्-बद्धो वा परियत्तो वेन्द्रमेव त्रातार स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं त्रायत इन्द्रायार्काश्वमेधवते पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्-यं महायज्ञो नोपनमेदेते वै महायज्ञस्यान्त्ये तन् यदर्काश्वमेधाविन्द्र-मेवार्काश्वमेधवन्त ७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मा () अन्ततो महायज्ञं च्यावयत्युपैनं महायज्ञो नमति ॥ 39 भागधेयेनै – वेन्द्राया – स्मान् मृधो – उस्मै – सप्त च) (A7) TS 2.2.8.1 इन्द्रायान्वृजवे पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद् ग्रामकाम इन्द्रमेवान्वृजु स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै

सजाताननुकान् करोति ग्राम्येव भवतीन्द्राण्यै चरुं निर्वपेद्-यस्य सेना ऽस्र ्शितेव स्यादिन्द्राणी वै सेनायै देवतेन्द्राणीमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति सैवास्य सेना ्स्र स्थित बल्बजानपी-[] 40

T\$ 2.2.8.2

-द्ध्मे सं नहोद्—गौ—र्यत्राधिष्कन्नान्यमेहत् ततो बल्बजा उदितष्ठन्

गवामेवैनं न्यायमपिनीय गा वेदयतीन्द्राय मन्युमते मनस्वते

पुरोडाञ्चमेकादशकपालं निर्वपेथ् संग्रामे साँयत्त इन्द्रियेण वै

मन्युना मनसा संग्रामं जयतीन्द्रमेव मन्युमन्तं मनस्वन्त् स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन्निन्द्रियं मन्युं मनो दधाति जयति त्रं – [] 41

TS 2.2.8.3

संग्राममेतामेव निर्वपेद्-यो हतमनाः स्वयंपाप इव स्यादेतानि हि वा एतस्मादपक्रान्तान्यथैष हतमनाः स्वयंपाप इन्द्रमेव । । । । मन्युमन्तं मनस्वन्त्र स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन्निन्द्रियं मन्युं मनो दधाति न हतमनाः स्वयंपापो भवतीन्द्राय दात्रे पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्-यः कामयेत दानकामा मे प्रजाः स्यु - [ ] 42 TS 2.2.8.4 -रितीन्द्रमेव दातार७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै दानकामाः प्रजाः करोति दानकामा अस्मै प्रजा भवन्तीन्द्राय प्रदात्रे पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्–यस्मै प्रत्तमिव सन्न प्रदीयेतेन्द्रमेव प्रदातार स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मै प्र दापयतीन्द्राय सुत्राम्णे पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेदपरुद्धो वा – [] 43 TS 2.2.8.5 ्राप्तर्ध्यमानो वेन्द्रमेव सुत्रामाण७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं त्रायते उनपरुद्ध्यो भवतीन्द्रो वै सदृङ् देवताभिरासीथ् स न व्यावृतमगच्छथ् स प्रजापतिमुपाधावत् तस्मा एतमैन्द्रमेकादशकपालं निरवपत् तेनै-वास्मिन्निन्द्रियमदधा-च्छक्वरी याज्यानुवाक्ये अकरोद्-वज्रो वै शक्वरी स एनं वजो भूत्या ऐन्ध - [] 44

TS 2.2.8.6 सो उभवथ् सो उबिभेद्-भूतः प्रमा धक्ष्यतीति स प्रजापतिं पुन-रुपाधावथ् स प्रजापतिः शक्वर्या अधिरेवतीं निरमिमीत शान्त्या अप्रदाहाय यो ऽलं श्रियै सन्थ्-सदृङ्ख् समानैः स्यात् तस्मा एतमैन्द्रमेकादशकपालं निर्वपेदिन्द्रमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन्निन्द्रयं दधाति रेवती पुरोनुवाक्या भवति () शान्त्या अप्रदाहाय शक्वरी याज्या वज्रो वै शक्वरीस एनं ँवज्रो भूत्या इन्धे भवत्येव ॥ **45** (अपि - तक्ष - स्युर् - वै - न्थ - भवति -चतुर्दश च) (४८) TS 2.2.9.1 आग्ना-वैष्णव-मेकादशकपालं निर्वपेदभिचरन्थ्-सरस्वत्याज्यभागा स्याद्-बार्.हस्पत्य-श्चरुर्यदाग्नावैष्णव एकादशकपालो भवत्यग्निः सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञो देवताभिश्चैवैनं यज्ञेन चाभि चरतिसरस्वत्याज्यभागा भवति वाग्-वै सरस्वती वाचैवैनमभि चरति बार्.हस्पत्यश्चरुर् भवति ब्रह्म वै देवानां बृहस्पतिर् ब्रह्मणैवैनमभि चरति - [ ] 46

प्रति वै परस्तादिभिचरन्तमभि चरिन्त हेहे पुरोनुवाक्ये कुर्यादिति

प्रयुक्त्या एतयैव यजेताभिचर्यमाणो देवताभिरेव देवताः प्रतिचरित

प्रयुक्त्या एतयैव यजेताभिचर्यमाणो देवताभिरेव देवताः प्रतिचरित

प्रजेन यज्ञं वाचा वाचं ब्रह्मणा ब्रह्म स देवताश्चेव यज्ञं च मद्ध्यतो

व्यवसर्पति तस्य न कुतश्चनोपाव्याधो भवित नैनमभिचरन्-थ्स्तृणुत

आग्नावैष्ण्व-मेकादशकपालं निर्वपेद्-यं युज्ञो नो - [] 47

TS 2.2.9.3

-पनमेदिग्नः सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञो उग्निं चैव विष्णुं च स्वेन भागधेयेनोप धावित तावेवास्मै यज्ञं प्र यच्छत उपैनं यज्ञो नमत्याग्नावैष्णवं घृते चकं निर्वपेच्चक्षुष्कामो उग्नेवैं चक्षुषा मनुष्या वि पञ्यन्ति यज्ञस्य देवा अग्निं चैव विष्णुं च स्वेन भागधेयेनोप

धावति तावेवा – [ ] 48

TS 2.2.9.4

 रुन्ध इन्द्रियं वै वीर्यं वृङ्के भ्रातृत्यो यजमानो ऽयजमानस्याध्वरकल्पां प्रिति निर्विपेद्-भ्रातृत्ये यजमाने नास्येन्द्रियं – [ ] 49

TS 2.2.9.5

वैर्वि वृङ्के पुरावाचः प्रविदितोर् निर्विपेद्यावत्येव वाक् तामप्रोदितां भातृत्यस्य वृङ्के तामस्य वाचं प्रवदन्तीमन्या वाचो उनु प्रवदन्ति ता इन्द्रियं विर्यं यजमाने दधत्याग्नावैष्णव – मृष्टाकपालं निर्विपेत् प्रातस्सवनस्याऽऽकाले सरस्वत्याज्यभागा स्याद् बार्.हस्पत्यश्चरुर् यद्ष्टाकपालो भवत्यष्टाक्षरा गायत्री गायत्रं प्रातस्सवनं । प्रातस्सवनमेव तेनाप्नो – [] 50

TS 2.2.9.6

-त्याग्नावैष्ण्व-मेकादशकपालं निर्वपेन्माद्ध्यन्दिनस्य सवनस्याऽऽकाले सरस्वत्याज्यभागा स्याद् बार्.हस्पत्य-श्चरुर् यदेकादशकपालो भवत्येकादशाक्षरा त्रिष्टुप् त्रेष्टुभं माद्ध्यन्दिन् ् सवनं माद्ध्यन्दिनमेव सवनं तेनाऽऽप्नोत्याग्नावैष्ण्वं द्वादशकपालं निर्वपेत् तृतीयसवनस्याऽऽकाले सरस्वत्याज्यभागा स्याद् प्रित्वरित यूज्ञेन यूज्ञं वाचा वाचं ब्रह्मणा ब्रह्म क्यालैरेव

ा प्रतिचरित यूज्ञेन यूज्ञं वाचा वाचं ब्रह्मणा ब्रह्म क्यालैरेव

ा प्रतेचरित यूज्ञेन यूज्ञं वाचा वाचं ब्रह्मणा ब्रह्म क्यालैरेव

ा प्रतेचरित पुरोडाशैः सवनानि मैत्रावरुणमेककपालं निर्वपेद्

वशायै काले यैवासौ भ्रातृव्यस्य वशा ऽनूबन्ध्या सो

एवैषैतस्यैककपालो भवित न हि कपालैः पृशु – मर्.हृत्याप्तुं ॥ 52

पृवैषैतस्यैककपालो भवित न युज्ञो न – तावेवा – स्येन्द्रिय – माप्नोति

"वहाणैवैनमभि चरित – युज्ञो न – तावेवा – स्येन्द्रिय – माप्नोति

"वहाणैवैनमभि चरित – युज्ञो न – तावेवा – स्येन्द्रिय – माप्नोति

"वहाणैवैनमभि चरित – युज्ञो न – तावेवा – स्येन्द्रिय – माप्नोति

"वहाणैवैनमभि चरित – युज्ञो न – तावेवा – स्येन्द्रिय – माप्नोति

TS 2.2.10.1

असावादित्यो न व्यरोचत तस्मै देवाः प्रायिश्वित्तिमैच्छन् तस्मा एत ए सोमारौद्रं चरुं निरवपन् तेनैवास्मिन् रुचमदधुर्यो ब्रह्मवर्चसकामः स्यात् तस्मा एत ए सोमारौद्रं चरुं निर्वपेथ् सोमं चैव रुद्रं च स्वेन भागधेयेनोप धावति तावेवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं धत्तो ब्रह्मवर्चस्येव भवति तिष्यापूर्णमासे निर्वपेद्-रुद्रो – [ ] 53 तिष्यः सोमः पूर्णमासः साक्षादेव ब्रह्मवर्चसमव रुन्धे परिश्रिते
याजयित ब्रह्मवर्चसस्य परिगृहीत्यै श्वेतायै श्वेतविष्सायै दुग्धं
मिथितमाज्यं भवत्याज्यं प्रोक्षणमाज्येन मार्जयन्ते यावदेव ब्रह्मवर्चसं
तथ् सर्वं कग्रेत्यित ब्रह्मवर्चसं क्रियत इत्याहुरिश्वरो दुश्चर्मा
भिवतोरिति मानवी ऋचौ धाय्ये कुर्याद्-यद्-वै किम् च
मनुरवद्त्-तद्-भेषजं - [ ] 54

<u>TS 2.2.10.3</u> भेषजमेवास्मै करोति यदि बिभीयाद्—दुश्चर्मा भविष्यामीति सोमापौष्णं चुरुं निर्वपेथ् सौम्यो वै देवतया पुरुषः पौष्णाः पुश्चः स्वयैवास्मै देवतया पशुभिस्त्वचं करोति न दुश्चर्मा भवित सोमारौद्रं

TS 2.2.10.4

प्रजा ए सो मारौद्रं चरुं निर्वपेदिभिचरन् – थ्सौम्यो वै देवतया पुरुष एष ह्रो यद्गिः स्वाया एवैनं देवतायै निष्क्रीय रुद्रायापि दधाति ताजगार्तिमार्च्छति सोमागैद्रं चरुं निर्वपे – ज्ज्योगामयावी सोमं वा एतस्य रसो गच्छत्यग्नि र् शरीरं यस्य ज्योगामयित सोमादेवास्य रसं निष्क्रीणात्यग्नेः शरीरमुत यदी – [] 56

TS 2.2.10.5

-तासुर् भवित जीवत्येव सोमारुद्रयोर्वा एतं ग्रसित्र होता

निष् खिदित स ईश्वर आर्ति - मार्ती - रन्ड्वान्. होत्रा देयो विहुर्वा अन्ड्वान्. विहुर् होता विहुर्नेव विहुमात्मान् स्पृणोति सोमारौद्रं चरुं निर्विपेद् - यः कामयेत स्व ऽस्मा आयतने भ्रातृत्यं जनयेयमिति वेदिं परिगृह्यार्द्धमुद्धन्याद्द्धं नार्द्धं बर् हिषः स्तृणीयाद्द्धं ()

नार्द्ध - मिद्ध्मस्याभ्याद्द्ध्याद्द्धं न स्व एवास्मा आयतने भ्रातृत्यं जनयति ॥ 57 (रुद्रो - भेषजं - विन्दते - यित - स्तृणीयादर्धं - द्वादरा च) (A10)

TS 2.2.11.1

पेन्द्रमेकादशकपालं निर्विपेन्मारुत ए सप्तकपालं ग्रामकाम् इन्द्रं चैव मरुतश्च स्वेन भागधेयेनोप धावति त एवास्मै सजातान् प्र यच्छन्ति ग्राम्येव भवत्याहवनीय ऐन्द्रमधि श्रयति गार्.हपत्ये मारुतं पापवस्यसस्य विधृत्यै सप्तकपालो मारुतो भवति सप्तगणा वै । । । । । । मरुतोगण्ञा एवास्मै सजातानव रुन्धे ऽनूच्यमान आ सादयित । विशमेवा – [] 58

TS 2.2.11.2

-स्मा अनुवर्त्मानं करोत्येतामेव निर्वपेद्-यः कामयेत क्षत्राय च विशे च समदं दद्ध्यामित्यैन्द्रस्या-वद्यन् ब्रूयादिन्द्रायानु ब्रूहीत्याश्राव्य ब्रूयान्-मरुतो यजेति मारुतस्यावद्यन् ब्रूयान्मरुद्भ्यो । ज्रुहीत्याश्राव्य ब्रूयान्-मरुतो यजेति मारुतस्यावद्यन् ब्रूयान्मरुद्भ्यो । उनु ब्रूहीत्याश्राव्य ब्रूयादिन्द्रं यजेति स्व एवैभ्यो भागधेये समदं दधाति वितृ्हाणा स्तिष्ठन्त्येतामेव – [] 59

TS 2.2.11.3

निर्वपेद्-यः कामयेत कल्पेरिन्निति यथादेवतमवदाय यथादेवतं यजेद्-भाग्धेयेनैवैनान्. यथायथं कल्पयिति कल्पन्त एवैन्द्र— मेकादशकपालं निर्वपेद्—वैश्वदेवं द्वादशकपालं ग्रामकाम् इन्द्रं चैव विश्वा अश्व देवान्थ्—स्वेन भाग्धेयेनोप धावति त एवास्मै सजातान् प्र यच्छिन्त ग्राम्येव भवत्यैन्द्रस्यावदाय वैश्वदेवस्याव द्वेवस्याव

न्परिष्टादिन्द्रियेणैवास्मा उभयतः सजातान् परि गृह्णात्युपाधाय्यपूर्वयं वासो दक्षिणा सजातानामुपिहत्यै पृश्चियये दुग्धे प्रैयङ्गवं चरुं विर्विपन्मरुद्भ्यो ग्रामकामः पृश्चियै वै पयसो मरुतो जाताः पृश्चियै विषयः प्रियङ्गवो मारुताः खलु वै देवतया सजाता मरुत एव स्वेन पाग्धेयेनोप धावति त एवास्मै सजातान् प्र यच्छन्ति ग्राम्येव भवति प्रियवती याज्यानुवाक्ये – [ ] 61

TS 2.2.11.5

TS 2.2.11.6 -मेतया सं.ज्ञान्या ऽयाजयदग्नये वसुमते पुरोडाशमष्टाकपालं निरवपथ् सोमाय रुद्रवते चरुमिन्द्राय मरुत्वते पुरोडाश-मेकादशकपालं वरुणायाऽऽदित्यवते चरुं ततो वा इन्द्रं देवा ज्यैष्ठ्यायाभि समजानत यः समानैर्मिथो विप्रियः स्यात् तमेतया संज्ञान्या याजयेदग्नये वसुमते पुरोडाञ्चमष्टाकपालं निर्वपेथ् सोमाय रुद्रवते चरुमिन्द्राय मरुत्वते पुरोडाशमेकादशकपालं वरुणायाऽऽ— ()-दित्यवते चरुमिन्द्रमेवैनं भूतं ज्यैष्ठ्याय समाना अभि सं जानते वसिष्ठः समानानां भवति ॥ 63 , (विशमेव – तिष्ठन्त्येतामे – वाथैन्द्रस्य – याज्यानुवाक्ये – तं – ँवरुणाय –चतुर्दश च) (A11) TS 2.2.12.1 $\frac{1}{\text{हिरण्यगर्भ}} > 1, \text{ आपो ह यत् } 2, \text{ प्रजापते } 3$ ॥ स वेद पुत्रः पितरण् स मातरण् स सूनुर्भुवथ् स भुवत् पुनर्मघः। स द्यामौर्णोदन्तरिक्ष एं स सुवः स विश्वा भुवो अभवथ् स आ ऽभवत्॥

```
उदु त्यं ><sup>4</sup>, चित्रं ><sup>5</sup> ॥
स प्रत्नवन् नवीयसा उग्ने द्युम्नेन संयता । बृहत् ततन्थ भानुना ॥
नि काव्या वेधसः शश्वत-स्कर्.हस्ते दधानो – [] 64
TS 2.2.12.2
ा ।
नर्या पुरूणि ।
अग्निर्भुवद्-रियपती रयीणा् सत्रा चक्राणो अमृतानि विश्वा ॥
।
हिरण्यपाणिमूतये सवितारमुप ह्रये।
स चेता देवता पदं॥
वाममद्य सवितर्वाममु श्वो दिवेदिवे वाममस्मभ्य ए सावीः।
ा । । ।
वामस्य हि क्षयस्य देव भूरे-रया धिया वामभाजः स्याम ॥
बडित्था पर्वतानां खिद्रं बिभर्.षि पृथिवि ।
प्रया भूमि प्रवत्वति महा जिनोषि – [ ] 65
TS 2.2.12.3
महिनि॥
स्तोमासस्त्वा विचारिणि प्रति ष्टोभन्त्यकुभिः।
प्र या वाजं न हेषन्तं पेरुमस्यस्यर्जुनि ॥
```

— । ऋदूदरेण सख्या सचेय यो मा न रिष्ये **द्ध**र्यश्च पीतः । अयं ँयः सोमो न्यधाय्यस्मे तस्मा इन्द्रं प्रतिरमेम्यच्छ ॥ आपान्तमन्यु-स्तृपलप्रभर्मा धुनिः शिमीवाञ्छरुमा ् ऋजीषी । सोमो विश्वान्यतसा वनानि नार्वागिन्द्रं प्रतिमानानि देभुः॥ प्र - [] 66 TS 2.2.12.4 । । । । । । सुवानः सोम ऋतयुश्चिकेतेन्द्राय ब्रह्म जमदग्निरर्चन्न् । वृषा यन्ता ऽसि शवसस्तुरस्यान्तर्-यच्छ गृणते धर्त्रं दृण्ह ॥ सबाधस्ते मदं च शुष्मयं च ब्रह्म नरो ब्रह्मकृतः सपर्यन् । अर्को वा यत् तुरते सोमचक्षास्तत्रेदिन्द्रो दधते पृथ्सु तुर्यां ॥ वषट् ते विष्णवास आ कृणोमि तन्मे जुषस्व शिपिविष्ट हव्यं । 67 TS 2.2.12.5 वर्द्धन्तु त्वा सुष्टुतयो गिरो मे यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ प्र तत् ते अद्य शिपिविष्ट नामार्यः शर्सामि वयुनानि विद्वान् । तम् त्वां गृणामि तवसमतवीयान् क्षयन्तमस्य रजसः पराके ॥

किमित् ते विष्णो परिचक्ष्यं भूत् प्र यद्-ववक्षे शिपिविष्टो अस्मि। मा वर्पो अस्मदप गूह एतद्-यदन्यरूपः समिथे बभूथ ॥ 68 TS 2.2.12.6 अग्ने दा दाशुषे रियं वीरवन्तं परीणसं। शिशीहि नः सूनुमतः ॥ दा नो अग्ने शतिनो दाः सहस्रिणो दुरो न वाज अप्ता अपा वृधि। प्राची द्यावापृथिवी ब्रह्मणा कृधि सुवर्ण शुक्रमुषसो वि दिद्युतुः ॥ अग्निर्दा द्रविणं वीरपेशा अग्निर्. ऋषिं यः सहस्रा सनोति । । । । अग्निर्दिवि हव्यमा ततानाग्नेर् धामानि विभृता पुरुत्रा ॥ मा - [ ] 69 TS 2.2.12.7 नो मधी > , रा तू भर > ॥ घृतं न पूतं तनूररेपाः शुचि हिरण्यं । तत् ते रुक्मो न रोचत स्वधावः ॥ उभे सुश्चन्द्र सर्पिषो दर्वी श्रीणीष आसनि । उतो न उत् पुपूर्या उक्थेषु शवसस्पत इष सतोतृभ्य आ भर ॥

```
वायो रात ए हरीणां "युवस्व पोष्याणां।
उत वा ते सहस्रिणो स्थ आ यातु पाजसा ॥
प्र याभिर् - [ ] 70
TS 2.2.12.8
यासि दाश्वा एसमच्छा नियुद्धिर् वायविष्टये दुरोणे ।
नि नो रिये ् सुभोजसं युवेह नि वीरवद्-गव्यमिश्चयं च राधः ॥
रेवतीर्नः सधमाद इन्द्रे सन्तु तुविवाजाः ।
क्षुमन्तो याभिर्मदेम ॥
रेवा ॰ इद्-रेवतः स्तोता स्यात् त्वावतो मघोनः ।
प्रेंद्र हरिवः श्रुतस्य ॥ 71
(दधानो - जिनोषि - देभुः प्र - हव्यं - बभूथ - मा - याभि -
्र
श्रत्वारि्शच्च ) (A12)
```

द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :| (प्रजापतिस्ताः सृष्टा – अग्नये पथिकृते – ग्नये कामाया – ग्नयेन्नवते
| -वैश्वान् र –मादित्यं चरु – मैन्द्रं चरु – मिन्द्रायान्वृजव –
| आग्नावैष्णव –मसौ सोमारौद्र – मैन्द्रमेकादशकपाल् ् – हिरण्यगुर्भो
| - द्वादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis:| (प्रजापति – रग्नये कामाया – भि सं भवतो – यो विद्विषाणयो
| –िरिध्मे सन्न हो – दाग्नावैष्णवमु – परिष्टा – द्यासि दाश्वां स्म – मेकसप्तितः)

First and Last Padam of Second Prasnam of Kandam 2:
(प्रजापतिः – प्रेदु हरिवः श्रुतस्य)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

2.2.1 Appendix

<u>2.2.12.1 – हिरण्यगर्भ > $\frac{1}{2}$ </u>

हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत्। — । । । । स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विदेम ॥

(Appearing in TS 4-1-8-3)

<u>2.2.12.1 – आपो ह यत्</u>>²,

आपो ह यन् महतीर् विश्वमायन् दक्षं दधाना जनयन्तीरिग्नं । । । । । । । । । । । । । । ततो देवानां निरवर्ततासुरेकः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

(Appearing in TS 4-1-8-3)

। <u>2.2.12.1 – प्रजापते</u>>

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परि ता बभूव ।

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परि ता बभूव ।

पत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वय स्याम पतयो रयीणां ॥

पत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वय स्याम पतयो रयीणां ॥

(Appearing in TS 1-8-14-2)

द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रइनः

2.2.12.7 — नो मर्धी > 6

मा नो मर्धीरा भरा दिख्य तन्नः प्र दाशुषे दातवे भूरि यत् ते ।

नव्ये देष्णे शस्ते अस्मिन् त उक्थे प्र ब्रवाम वयमिन्द्र स्तुवन्तः ॥

(Appearing in TS 1-7-13-3)

2.2.12.7 - रा तू भर नि आ तू भर माकिरेतत् परिष्ठाद्विद्या हि त्वा वसुपतिं वसूनां । इन्द्र यत् ते माहिनं दत्रमस्त्यस्मभ्यं तद्धर्यश्च प्रयन्धि ॥ (Appearing in TS 1-7-13-3)

द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

2.3 हितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः - इष्टिविधानं

TS 2.3.1.1

आदित्येभ्यो भुवद्वद्भ्यश्चरुं निर्वपेद्भूतिकाम आदित्या वा एतं भूत्यै प्रित नुदन्ते यो उलं भूत्यै सन् भूतिं न प्राप्नोत्यादित्यानेव भुवद्वतः स्वेन भागधेयेनोप धावति त एवैनं भूतिं गमयन्ति भवत्येवा ऽऽदित्येभ्यो धारयद्वद्भ्य-श्चरुं निर्वपेदपरुद्धो वा ऽपरुद्ध्यमानो वा ऽऽदित्या वा अपरोद्धार आदित्या अवगमयितार आदित्यानेव धारयद्वतः – [] 1

TS 2.3.1.2

स्वेन भागधेयेनोप धावति त एवैनं विशि दाद्धत्यनपरुद्ध्यो भवत्यदिते उनु मन्यस्वे—त्यपरुद्ध्यमानो उस्य पदमा ददीतेयं वा अदितिरियमेवास्मै गुज्यमनु मन्यते सत्या ऽऽशीरित्याह सत्यामेवाऽऽशिषं कुरुत इह मन् इत्याह प्रजा एवास्मै समनसः करोत्युप प्रेत मरुतः — [ ] 2 TS 2.3.1.3

सुदानव एना विश्वपतिना उभ्यमु ए राजानमित्याह मारुती वै विड् ज्येष्ठो विश्वपतिर्विशैवैन ए राष्ट्रेण समर्द्धयित यः प्रस्ताद् ग्राम्यवादी स्यात् तस्य गृहाद्-व्रीहीनाऽऽ हरेच्छुक्ला ५ श्च कृष्णा ५ श्च वि चिनुयाद् - ये शुक्लाः स्यु - स्त - मादित्यं चुरुं निर्वपेदादित्या वै देवतया विड् विशमेवाव गच्छ - [] 3

TS 2.3.1.4

-त्यवगता ऽस्य विडनवगत् राष्ट्रमित्याहुर्ये कृष्णाः स्युस्तं वारुणं चरुं निर्वपेद्वारुणं वै राष्ट्रमुभे एव विशं च राष्ट्रं चाव गच्छति यदि नावगच्छे –दिम – मह – मादित्येभ्यो भागं निर्वपाम्याऽऽ * मुष्मादमुष्ये निशो ऽवगन्तोरिति निर्वपेदादित्या एवैनं भागधेयं प्रेफ्सन्तो विशमव – [] 4

TS 2.3.1.5

गमयन्ति यदि नावगच्छेदाश्वत्थान् मयूखान्थ् सप्त मद्ध्यमेषायामुप हन्यादिदमह—मादित्यान् बध्नाम्याऽऽ *मुष्मादमुष्यै विशो । । । । ठवगन्तोरित्यादित्या एवैनं बद्धवीरा विशमव गमयन्ति यदि

नावगच्छेदेतमेवाऽऽदित्यं चरुं निर्वपेदिद्ध्मे ऽपि मयूखान्थ् सं नहोदनपरुद्ध्यमेवाव गच्छत्याश्वत्था भवन्तिमरुतां वा एत () – दोजो यदश्वतथ ओजसैव विशमव गच्छति सप्त भवन्ति सप्तगणा वै मरुतो गणश एव विशमव गच्छति । 5 (धारयंद्वतो-मरुतो-गच्छति -विशमवै - त -दष्टादश च) (A1) TS 2.3.1.5 देवा वै मृत्योरिबभयुस्ते प्रजापतिमुपाधावन् तेभ्य एतां प्राजापत्या 🗸 शतकृष्णलां निरवपत् तयैवैष्वमृतमदधाद्-यो मृत्योर्बिभीयात् तस्मा एतां प्राजापत्या ए शतकृष्णलां निर्वपेत् प्रजापतिमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन्नायुर्दधाति सर्वमायुरेति शतकृष्णला भवति शतायुः पुरुषः शतेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये – [] 6 TS 2.3.2.2 प्रति तिष्ठति घृते भवत्यायुर्वै घृतममृत ए हिरण्यमायुश्चैवास्मा अमृतं च समीची दधाति चत्वारिचत्वारि कृष्णलान्यवं द्यति चतुरवत्तस्याऽऽप्त्या एकधा ब्रह्मण उप हरत्येकधैव यजमान

आयुर्दधात्यसावादित्यो न व्यरोचत तस्मै देवाः प्रायश्चित्तिमैच्छन् । तस्मा एत ् सौर्यं चरुं निरवपन् तेनैवास्मिन् – [] 7

TS 2.3.2.3

TS 2.3.2.4

TS 2.3.2.5

-मेव निर्वपे खिरण्यं वित्त्वा नेन्द्रियेण वीर्येण व्यृद्ध्यत एतामेव
निर्वपेद्यस्य हिरण्यं नश्येद्-यदाग्नेयो भवत्याग्नेयं वै हिरण्यं
नर्वपेद्यस्य हिरण्यं नश्येद्-यदाग्नेयो भवत्याग्नेयं वै हिरण्यं
यस्यै व हिरण्यं तेनैवैनद्-विन्दित सावित्रो भवति सिवतृप्रसूत

एवैनद्-विन्दित भूम्यै चरुर्भवत्यस्यां वा एतन्नश्यित

पन्नश्यत्यस्यामेवैनद्-विन्दतीन्द्र – [ ] 10

TS 2.3.2.6

-स्त्वष्टुः सोममभीषहा ऽपिबथ् स विष्वङ् व्यार्च्छ्य् स इन्द्रियेण
सोमपीथेन व्यार्द्ध्यत् स यदूर्द्ध्वमुद्वमीत् ते श्यामाका अभवन्थ्स
प्रजापतिमुपाधावत् तस्मा एत्र सोमेन्द्र श्यामाकं चरुं निरवपत्
तेनैवास्मिन्निन्द्रिय सोमपीथमदधाद् – वि वा एष इन्द्रियेण
सोमपीथेनर्द्ध्यते यः सोमं विमित्ति यः सोमवामी स्यात्
तस्मा – [ ] 11

TS 2.3.2.7

एत एत एत सो मेन्द्र ७ इयामाकं चरुं निर्वपेथ सो मं चैवेन्द्रं च स्वेन भागधेयेनोप धावति तावेवास्मिन्निन्द्रिय ए सो मपीथं धत्तो नेन्द्रियेण सोमपीथेन व्यृद्ध्यते यथ् सौम्यो भवति सोमपीथमेवाव रुन्धे यदैन्द्रो भवतीन्द्रियं वै सोमपीथ इन्द्रियमेव सोमपीथमव रुन्धे रयामाको भवत्येष वाव स सोमः – [] 12

TS 2.3.2.8

TS 2.3.2.9

समृद्ध्यै प्राजापत्यं भवित प्राजापत्या वै प्रावः प्रजापितरेवास्मै

पश्च प्र जनयत्यात्मा वै पुरुषस्य मधु यन्मद्ध्वग्नौ जुहोत्यात्मानमेव

तद्-यजमानो उग्नौ प्र दधाति पुङ्क्त्यौ याज्यानुवाक्ये भवतः पाङ्कः

पुरुषः पाङ्काः प्रशव आत्मानमेव मृत्योर्निष्क्रीयपशूनव रुन्धे ॥ 14

(इन्द्रिये – उस्मिन् – भूम्या – एता – मिन्द्रः – स्यात् तस्मै –

सोमो – बहुरूपा हि पशव – एकचत्वारिश्शच्च) (A2)

TS 2.3.3.1 न । । । देवा वै सत्रमासत-र्धिपरिमितं वशस्कामास्तेषा ए सोम ए राजानं यश आर्च्छथ् स गिरिमुदैत् तमग्निरनूदैत् तावग्नीषोमौ समभवतां ताविन्द्रो यज्ञविभ्रष्टो उनु परैत् तावब्रवीद्-याजयतं मेति तस्मा एतामिष्टिं निरवपतामाग्नेय-मष्टाकपालमैन्द्र-मेकादशकपाल*्* सौम्यं चरुं तयैवास्मिन् तेज - [ ] 15 TS 2.3.3.2 इन्द्रियं ब्रह्मवर्चसमधतां यो यज्ञविभ्रष्टः स्यात् तस्मा एतामिष्टिं ा निर्वपेदाग्नेय-मष्टाकपालमैन्द्र-मेकादशकपाल ् सौम्यं चरुं यदाग्नेयो भवति तेज एवास्मिन् तेन दधाति यदैन्द्रो भवतीन्द्रियमेवास्मिन् तेन दधाति यथ् सौम्यो ब्रह्मवर्चसं तेनाऽऽग्नेयस्य च सौम्यस्य चैन्द्रे समाञ्लेषयेत् तेजश्चैवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं चं समीची - [] 16 TS 2.3.3.3 दधात्यग्नीषोमीय-मेकादशकपालं निर्वपेद्-यं कामो नोपनमेदाग्नेयो वै ब्राह्मणः स सोमं पिबति स्वामेव देवता स्वेन भागधेयेनोप

धावति सैवैनं कामेन समर्द्धयत्युपैनं कामो नमत्यग्नीषोमीयमष्टाकपालं निर्वपेद्-ब्रह्मवर्चसकामो ऽग्नीषोमावेव स्वेन
भाग्धेयेनोप धावति तावेवास्मिन् ब्रह्मवर्च्सं धत्तो
ब्रह्मवर्चस्येव-[] 17

TS 2.3.3.4

भवति यद्ष्टाकपाल् - स्तेनाऽऽग्नेयो यच्छ्यामाकस्तेन सौम्यः

ा प्रमृद्ध्यै सोमाय वाजिने श्यामाकं चुरुं निर्वपेद् - यः

क्लैब्याद्विभीयाद् रेतो हि वा एतस्माद् - वाजिनमपुक्रामृत्यथैष

क्लैब्याद्विभाय सोममेव वाजिन् स्वेन भागधेयेनोप धावित स

एवास्मिन् रेतो वाजिनं दधाति न क्लीबो भवतिब्राह्मणस्पत्य
मेकादशकपालं निर्वपेद् ग्रामकामो - [] 18

TS 2.3.3.5

ब्रह्मण-स्पतिमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै सजातान् प्र यच्छति ग्राम्येव भवति गणवती याज्यानुवाक्ये भवतः सजातैरेवैनं गणवन्तं करोत्येतामेव निर्वपेद्-यः कामयेत ब्रह्मन् विशं वि नाशयेयमिति मारुती याज्यानुवाक्ये कुर्याद् ब्रह्मन्नेव

विश्ं ँवि नाशयति ॥ **19 (तेजः – समीची – ब्रह्मवर्चस्येव –** । । ग्रामकाम – स्त्रिचत्वारि**्श**च्च) (A3)

TS 2.3.4.1

अर्यम्णे चरुं निर्विपेथ् सुवर्गकामो ऽसौ वा आदित्यो ऽर्यमा ऽर्यमणमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैन ए सुवर्गं लोकं गमयत्यर्यम्णे चरुं निर्विपेद् – यः कामयेत दानकामा मे प्रजाः स्युरित्यसौ वा जादित्यो ऽर्यमा यः खलु वै ददाति सो ऽर्यमा ऽर्यमणमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवा – [ ] 20

TS 2.3.4.2

-स्मै दानकामाः प्रजाः करोति दानकामा अस्मै प्रजा भवन्त्यर्यम्णे चरुं निर्वपेद्-यः कामयेत स्वस्ति जनतामियामित्यसौ वा आदित्योऽर्यमा- ऽर्यमणमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं तद्-गमयति
यत्र जिगमिषतीन्द्रो वै देवानामानुजावर आसीथ् स प्रजापतिमुपाधावत् तस्मा एतमैन्द्रमानुषूकमेकादशकपालं नि- [] 21

बुद्ध्नादेवैनमग्रं [ ] 22

TS 2.3.4.4

परि णयत्यानुषूको भवत्येषा होतस्य देवता य आनुजावरः
समृद्ध्यै यो ब्राह्मण आनुजावरः स्यात् तस्मा एतं बार्हस्पत्य-मानुषूकं
चक्रं निर्वपेद् बृहस्पतिमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनमग्र
समानानां परि णयति बुद्ध्नवती अग्रवती याज्यानुवाक्ये भवतो
बुद्ध्नादेवैनमग्रं परि णयत्यानुषूको भवत्येषा होतस्य () देवता
य आनुजावरः समृद्ध्यै ॥ 23
(एव - निर - ग्र-मेतस्य - चत्वारि च) (A4)

TS 2.3.5.1 प्रजापते-स्त्रयस्त्रिण्शद् दुहितर आसन् ताः सोमाय राज्ञे ऽददात् तासा ं रोहिणीमुपैत् ता ईर्ष्यन्तीः पुनरगच्छन् ता अन्वैत् ताः पुनरयाचत ता अस्मै न पुनरददाथ् सो जबवीदृतममीष्व यथा समावच्छ उपैष्याम्यथं ते पुनर्दास्यामीति स ऋतमामीत् ता अस्मै पुनरददात् तासा ं रोहिणीमेवोपैत् - [ ] 24 TS 2.3.5.2 तं यक्ष्म आर्च्छद्-राजानं यक्ष्म आरदिति तद्-राजयक्ष्मस्य जन्म यत् पापीयानभवत् तत् पापयक्ष्मस्य यज्जायाभ्यो ऽविन्दत् तज्जायेन्यस्यय एवमेतेषां "यक्ष्माणां जन्म वेद नैनमेते यक्ष्मा विन्दन्तिस एता एव नमस्यनुपाधावत् ता अब्रुवन् वरं वृणामहै समावच्छ एव न उपाय इति तस्मा एत – [ ] 25 TS 2.3.5.3 -मादित्यं चरुं निरवपन् तेनैवैनं पापाथ् स्नामादमुञ्चन्. यः पापयक्ष्मगृहीतः स्यात् तस्मा एतमादित्यं चरुं निर्वपेदादित्यानेव

स्वेन भागधेयेनोप धावति त एवैनं पापाथ् स्नामान्मुञ्चन्त्य-

(एवोपै -त- मस्मिन् - त्रयोदशच) (A5)

TS 2.3.6.1

प्रजापतिर् देवेभ्यो ऽन्नाद्यं व्यादिश्य सी ऽब्रवीद्-यदिमान्
लोकानभ्यतिरिच्यातै तन्ममास्यदिति तदिमान् लोकानभ्यत्यरिच्यतेन्द्र ्
राजान्-मिन्द्र-मधिराज-मिन्द्र स्वराजानं ततो वै स इमान् लोका ।
स्त्रेधा ऽदुहृत् तत् त्रिधातोस्त्रिधातुत्वं यं कामयेतान्नादः स्यादिति
तस्मा एतं त्रिधातुं निर्वपेदिन्द्राय राज्ञे पुरोडाश् – [] 27

TS 2.3.6.2

-मेकादशकपाल-मिन्द्रायाधिराजायेन्द्राय स्वराज्ञे ऽयं वा इन्द्रो राजा ऽयमिन्द्रो ऽधिराजो ऽसाविन्द्रः स्वराडिमानेव लोकान्थ्-स्वेन भागधेयेनोप धावित त एवास्मा अन्नं प्र यच्छन्त्यन्नाद एव । । । । भवित यथा वथ्सेन प्रतां गां दुह एवमेवेमान् लोकान् प्रतान् काममन्नाद्यं दुह उत्तानेषु कपालेष्वधि श्रयत्ययातयामत्वाय त्रयः () पुरोडाशा भवन्ति त्रय इमे लोका एषां लोकानामाप्त्या । । । । । । । । उत्तरउत्तरो ज्यायान् भवत्येवमिव हीमे लोकाः समृद्ध्यै सर्वेषा– मभिगमयन्नव द्यत्यछम्बट्कारं ँव्यत्यासमन्वाहानिर्दाहाय ॥ 28 (पुरोडाशं – त्रयः – षड्विं एशतिश्च) (A6) TS 2.3.7.1 देवासुराः संयंता आसन् तान् देवानसुरा अजयन् ते देवाः पराजिग्याना असुराणां वैश्यमुपाऽऽयन् तेभ्य इन्द्रियं वीर्यमपाक्रामत् ा । । । । तिदन्द्रो ऽचायत् तदन्वपाक्रामत् तदवरुधं नाशक्नोत् तदस्मादभ्यर्द्धो उचरथ् स प्रजापतिमुपाधावत् तमेतया सर्वपृष्ठया ऽयाजयत् तयैवास्मिन्निन्द्रयं वीर्यमदधाद् –य इन्द्रियकामो – [] 29 TS 2.3.7.2 वीर्यकामः स्यात् तमेतया सर्वपृष्ठया याजयेदेता एव देवताः स्वेन भागधेयेनोप धावति ता एवास्मिन्निन्द्रयं वीर्यं दधति यदिन्द्राय राथन्तराय निर्वपति यदेवाग्ने – स्तेजस्तदेवाव रुन्धेयदिन्द्राय बार्.हताय यदेवेन्द्रस्य तेजस्तदेवाव रुन्धेयदिन्द्राय वैरूपाय यदेव संवितुस्तेजस्त - [] 30 TS 2.3.7.3 देवाव रुन्धे यदिन्द्राय वैराजाय यदेव धातुस्तेजस्तदेवाव रुन्धे यदिन्द्राय शाक्वराय यदेव मरुतां तेजस्तदेवाव रुन्धेयदिन्द्राय रैवताय यदेव बृहस्पतेस्तेजस्तदेवाव रुन्ध एतावन्ति वै तेजा एसि तान्येवाव रुन्ध उत्तानेषु कपालेष्वधि श्रयत्ययातयामत्वाय द्वादशकपालः पुरोडाशों - [] 31 TS 2.3.7.4 भवति वैश्वदेवत्वाय समन्तं पर्यवद्यति समन्तमेवेन्द्रियं वीर्यं ्र यजमाने दधाति व्यत्यास-मन्वाहानिर्दाहायाश्च ऋषभो वृष्णिर्बस्तः सा दक्षिणा वृषत्वायैतयैव यजेताभिशस्यमान एताश्चेद्-वा ा । ॥ अस्यदेवता अन्न-मदन्त्यदन्त्यु-वेवास्य मनुष्याः ॥ 32 _ । (इन्द्रियकामः–सवितुस्तेजस्तत् – पुरोडाशो –ऽष्टात्रि৺शच्च) (A7)

TS 2.3.8.1 रजनो वै कौणेयः क्रतुजितं जानिकं चक्षुर्वन्यमयात् तस्मा एतामिष्टिं निरवपदग्नये भ्राजस्वते पुरोडाशमष्टाकपाल 🤟 सौर्यं चरुमग्नये भ्राजस्वते पुरोडाशमष्टाकपालं तयैवास्मिन् चक्षुरदधाद्-य-श्रक्षुष्कामः स्यात् तस्मा एतामिष्टिं निर्वपेदग्नये भाजस्वते पुरोडाशमष्टाकपाल ए सौर्यं चरुमग्नये भ्राजस्वते पुरोडाश-मष्टाकपालमग्नेर् वै चक्षुंषा मनुष्यां वि - [ ] 33 TS 2.3.8.2 पञ्यन्ति सूर्यस्य देवा अग्निं चैव सूर्यं च स्वेन भागधेयेनोप धावति तावेवास्मिन् चक्षुर्द्धतश्चक्षुष्मानेव भवति यदाग्नेयौ भवतश्चक्षुषी एवास्मिन् तत् प्रतिं दधाति यथ् सौर्यो नासिकां तेनाभितः सौर्यमाग्नेयौ भवतस्तस्मादिभतो नासिकां चक्षुषी तस्मान्नासिकया चक्षुषी विधृते समानी याज्यानुवाक्ये भवतः समान् ए हि ( ) चक्षुः समृद्ध्या उदु त्यं जातवेदस ए सप्त त्वा हरितो रथे चित्रं देवानामुदंगादनीकमिति पिण्डान् प्र यच्छति चक्षुरेवास्मै प्र यच्छति यदेव तस्य तत् ॥ **34 (वि – ह्यं – ष्टाविङ्शतिश्च) (A8)**

TS 2.3.9.1 धुवो ऽसि धुवो ऽहण् सजातेषु भूयासं धीरश्चेता वसुविद् धुवो ऽसि धुवो ऽह ए सजातेषु भूयासमुग्रश्चेता वसुविद् धुवो ऽसि धुवो ऽह ए सजातेषु भूयासमभिभूश्चेता वसुविदामन-मस्यामनस्य देवा ये सजाताः कुमाराः समनसस्तानहं कामये हृदा ते मां कामयन्ता ् हदा तान् म आमनसः कृधि स्वाहा ऽऽमन-मस्या - [ ] 35 TS 2.3.9.2 ा । –मनस्य देवा याः स्त्रियः समनसस्ता अहं कामये हृदा ता मां भागधेयेनोप धावति त एवास्मै सजातान् प्र यच्छन्ति ग्राम्येव भवति सांग्रहणी भवति मनोग्रहणं वैसंग्रहणं मन एव . संजातानां — [ ] 36 TS 2.3.9.3 गृह्णाति ध्रुवो ऽसि ध्रुवो ऽह एं सजातेषु भूयासमिति परिधीन् परि द्धात्याशिषमेवैतामा शास्ते ऽथो एतदेव सर्व ए सजातेष्वधि भवति

यस्यैवं विदुष एते परिधयः परिधीयन्त आमनमस्यामनस्य देवा इति तिस्र आहुतीर् जुहोत्येतावन्तो वै सजाता ये महान्तो ये क्षुल्लका याः स्त्रियस्तानेवाव रुन्धे () त एनमवरुद्धा उप तिष्ठन्ते ॥ 37 (स्वाहा ऽऽमनमसि – सजातानार्ं – रुन्धे – पञ्च च) (A9) TS 2.3.10.1 यन्नवमैत् तन्नवनीतमभवद्-यदसर्पत् तथ् सर्पिरभवद्-यदद्धियत तद् घृतमभवदिश्विनोः प्राणो ऽसि तस्य ते दत्तां ययोः प्राणो ऽसि स्वाहेन्द्रस्य प्राणो ऽसि तस्य ते ददातु यस्य प्राणो ऽसि स्वाहा । मित्रावरुणयोः प्राणो ऽसि तस्य ते दत्तां ययोः प्राणो ऽसि स्वाहा विश्वेषां देवानां प्राणो ऽसि - [] 38 TS 2.3.10.2 तस्य ते ददतु येषां प्राणो ऽसि स्वाहा घृतस्य धाराममृतस्य पन्थामिन्द्रेण दत्तां प्रयतां मरुद्धिः । तत् त्वा विष्णुः पर्यपञ्यत् तत् त्वेडा गव्यैरयत् ॥ पावमानेन त्वा स्तोमेन गायत्रस्य वर्तन्योपा ्शोर् वीर्येण देवस्त्वा सवितोथ् सृजतु जीवातवे जीवनस्यायै

बृहद्रथन्तरयोस्त्वा स्तोमेन त्रिष्टुभो वर्तन्या शुक्रस्य वीर्येण देवस्त्वा सवितोथ् - [] 39 TS 2.3.10.3 मुजतु जीवातवे जीवनस्याया अग्नेस्त्वा मात्रया जगत्यै वर्तन्या ऽऽग्रयणस्य वीर्येण देवस्त्वा सवितोथ् सृजतु जीवातवे जीवनस्याया इममग्न आयुषे वर्चसे कृधि प्रियण् रेतो वरुण सोम राजन् । मातेवास्मा अदिते शर्म यच्छ विश्वे देवा जरदष्टिर्यथा उसत्॥ अग्निरायुष्मान्थ् स वनस्पतिभिरायुष्मान् तेन त्वा ऽऽयुषा ऽऽयुष्मन्तं करोमि सोम आयुष्मान्थ् () स ओषधीभिर् यज्ञ आयुष्मान्थ् स दक्षिणाभिर् ब्रह्माऽऽयुष्मत् तद्-ब्राह्मणैरायुष्मद् देवा आयुष्मन्तस्ते उमृतेन पितर आयुष्मन्तस्ते स्वधया ऽऽयुष्मन्तस्तेन त्वा ऽऽयुषा ऽऽयुष्मन्तं करोमि ॥ 40 (विश्वेषां देवानां प्राणोऽसि – त्रिष्टुभो वर्तन्या शुक्रस्य वीर्येण देवस्त्वा सवितोथ् – सोम आयुष्मान् – पञ्चविङ्शतिश्च) (A10) TS 2.3.11.1

अगिनं वा एतस्य शरीरं गच्छति सोम् ए रसो वरुण एनं वरुणपाशेन गृह्णाति सरस्वतीं वागुग्नाविष्णू आत्मा यस्य ज्योगामयित यो ज्योगामयावी स्याद्–यो वा कामयेत सर्वमायुरियामिति तस्मा एतामिष्टिं निर्विपदाग्नेय –मृष्टाकपाल् सौम्यं चरुं वारुणं दशकपाल् सारस्वतं चरुमाग्नावैष्ण्व –मेकादशकपाल – मग्नेरेवास्य शरीरं निष्क्रीणाति सोमाद्–रसं – [ ] 41

TS 2.3.11.2

वारुणेनैवैनं वरुणपाञ्चान् मुञ्चित सारस्वतेन वाचं दधात्यिगः सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञो देवताभिश्चैवैनं यज्ञेन च भिषज्यत्युत पदीतासुर् भवित जीवत्येव यन्नवमैत् तन्नवनीतम— भवदित्याज्य— मवेक्षतेरूपमेवास्यै—तन्महिमानं व्याचष्टे ऽश्विनोः प्राणो प्रसीत्याहाश्विनौ वै देवानां — [ ] 42

TS 2.3.11.3

भिषजौ ताभ्यामेवास्मै भेषजं करोतीन्द्रस्य प्राणो उसीत्याहेन्द्रिय-मेवास्मिन्नेतेन दधाति मित्रावरुणयोः प्राणो उसीत्याह प्राणापाना-

TS 2.3.11.4

-ह प्राणमेवास्मिन्नेतेन दधाति बृहद्रथन्तरयोस्त्वा स्तोमेनेत्याहौज एवास्मिन्नेतेन दधात्यग्नेस्त्वा मात्रयेत्याहाऽऽत्मान—मेवास्मिन्नेतेन दधात्यृत्विजः पर्याहुर्यावन्त एवर्त्विजस्त एनं भिषज्यन्ति ब्रह्मणो । । । । हस्तमन्वारभ्य पर्याहुरेकधैव यजमान आयुर्दधित यदेव

TS 2.3.11.5

घृतं निष्पिबत्यायुर्वे घृतममृत्र ् हिरण्य – ममृतादेवाऽऽयुर्निष्पिबति

ञ्ञतमानं भवित ञ्ञतायुः पुरुषः ञ्ञतेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये

प्रिते तिष्ठत्यथो खलु यावतीः समा एष्यन् मन्येत तावन्मान स्याथ्

समृद्ध्या ङ्ममग्न आयुषे वर्चसे कृधीत्याहाऽऽयुरेवास्मिन् वर्चो

दधाति विश्वे देवा जरदष्टिर्यथा ऽस्दित्या () –ह जरदिष्टमेवैनं

करोत्यग्नि – रायुष्मानिति हस्तं गृह्णात्येते वै देवा आयुष्मन्तस्त

एवास्मिन्नायुर्दधति सर्वमायुरेति ॥ 45 . (रसं–देवाना ७–स्तोमेनेति–हिरण्या–दसदिति–द्वावि ए्शतिश्च)(A11) TS 2.3.12.1 स एतं वारुणं चतुष्क्रपालमपश्यत् तं निरवपत् ततो वै स वरुणपाशादमुच्यत वरुणो वा एतं गृह्णाति यो ऽश्वं प्रतिगृह्णाति यावतो ऽश्वान् प्रतिगृह्णीयात् तावतो वारुणान् चतुष्क्रपालान् निर्वपेद्-वरुणमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं वरुणपाञान् मुञ्चति - [] 46 TS 2.3.12.2 चतुष्कपाला भवन्ति चतुष्पाद्ध्यश्वः समृद्ध्या एकमतिरिक्तं निर्वपेद्-यमेव प्रतिग्राही भवति यं वा नाद्ध्येति तस्मादेव वरुणपाञ्चान् मुच्यते यद्यपरं प्रतिग्राही स्याथ् सौर्यमेककपालमनु निर्वपे-दम्मेवाऽऽदित्यमुच्चारं कुरुते ऽपो ऽवभृथमवैत्यफ्सु वै वरुणः साक्षादेव वरुणमव यजते ऽपोनप्त्रीयं चरुं () पुनरेत्य निर्वपेदफ्सुयोनिर्वा अश्वः स्वामेवैन योनिं गमयति स

एन ुं शान्त उप तिष्ठते ॥ **47** (मुञ्चति – चरुष् – सप्तदंश च) (A12) TS 2.3.13.1 ा । या वामिन्द्रावरुणा यतव्या तनूस्तये-मम्प्हसो मुञ्चतं या वामिन्द्रावरुणा सहस्या रक्षस्या तेजस्या तनूस्तये-ममण्हसो मुञ्चतं यो वामिन्द्रावरुणावग्नौ स्नामस्तं वामेतेनाव यजे यो वनस्पतिषु स्नामस्तं वामेतेनाव यज इन्द्रो वा एतस्ये – [] 48 TS 2.3.13.2 -न्द्रियेणाप क्रामित वरुण एनं वरुणपाञ्चेन गृह्णाति यः पाप्मना गृहीतो भवति यः पाप्मना गृहीतः स्यात् तस्मा एतामैन्द्रावरुणीं पयस्यां निर्वपेदिन्द्र एवास्मिन्निन्द्रियं दधाति वरुण एनं ँवरुणपाञ्चान् – मुञ्चति पयस्या भवति पयो हि वा एतस्मादपक्रामत्यथैष पाप्मना गृहीतो यत् पयस्या भवति पय एवास्मिन् तया दधाति पयस्यायां – [ ] 49

TS 2.3.13.3 पुरोडाशमव दधात्यात्मन्वन्तमेवैनं करोत्यथो आयतनवन्तमेव चतुर्द्धा व्यूहित दिक्ष्वेव प्रति तिष्ठति पुनः समूहित दिग्भ्य एवास्मै भेषजं करोति समूह्याव द्यति यथा ऽऽविद्धं निष्कृन्तति तादृगेव तद्-यो वामिन्द्रावरुणावग्नौ स्नामस्तं वामेतेनाव यज इत्याह दुरिष्ट्या एवैनं पाति () यो वामिन्द्रावरुणा द्विपाथ्सु पशुषु स्नामस्तं वा मे तेनाव यज इत्याहैतावतीर्वा आप ओषधयो वनस्पतयः प्रजाः पशव उपजीवनीयास्ता एवास्मै वरुणपाञान्-मुञ्चति ॥ 50 (एतस्य – पयस्यायां – पाति – षड्वि॰्ञतिश्च) (४१३) TS 2.3.14.1 स प्रलव > 1, त्रिकाव्ये > 2, न्द्रं वो विश्वतस्परी> 3, न्द्रं नरः> 1 ॥ त्वं नः सोम विश्वतो रक्षा राजन्नघायतः। न रिष्येत् त्वावतः सखा ॥ या ते धामानि दिवि या पृथिव्यां या पर्वतेष्वोषधीष्वफ्स् ॥ तेभिर्नो विश्वैः सुमना अहेडन् राजन्थ्-सोम प्रति हव्या गृभाय ॥ अग्नीषोमा सर्वेदसा सहूती वनतं गिरः।

```
सं देवत्रा बभूवथुः॥
युव - [ ] 51
TS 2.3.14.2
-मेतानि दिवि रोचनान्यग्निश्च सोम सक्रतू अधतं॥
युव एं सिन्धू एं-रिभेशस्ते-रवद्यादग्नीषोमा-वमुञ्चतं गृभीतान् ॥
अग्नीषोमाविम एं सु में शृणुतं वृषणा हवं।
प्रति सूक्तानि हर्यतं भवतं दाशुषे मयः ॥
अग्नीषोमा ब्रह्मणा वावृधानोरुं यज्ञाय चक्रथुरु लोकं ॥
अग्नीषोमा हविषः प्रस्थितस्य वीत्रण् - [ ] 52
TS 2.3.14.3
्रा
हर्यतं वृषणा जुषेथां ।
सुशर्माणा स्ववसा हि भूतमथा धत्तं यजमानाय शं योः॥
आ प्यायस्व > 5, सं ते > 6 ॥
गुणानां त्वा गणपति ए हवामहे कविं कवीना – मुपमश्रवस्तमं।
। । । । । । । । । ज्येष्ठराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत आ नः शृण्वन्नूतिभिः सीद सादनं ।
```

स इज्जनेन स विशा स जन्मना स पुत्रैर्वाजं भरते धना नृभिः। देवानां ँयः पितरमाविवासति – [ ] 53 TS 2.3.14.4 । । । । । । । स सुष्ट्रभा स ऋक्वता गणेन वल्ण रुरोज फलिग्ण रवेण । बृहस्पति-रुस्रिया हव्यसूदः कनिक्रदद्-वावशती-रुदाजत् ॥ मरुतो यद्ध वो दिवो>, या वः शर्म > ॥ अर्यमा ऽऽ याति वृषभ-स्तुविष्मान् दाता वसूनां पुरुहूतो अर्.हन्न् । ्। । । । । । । सहस्राक्षो गोत्रभिद्-वज्रबाहुरस्मासु देवो द्रविणं दधातु ॥ ये ते ऽर्यमन् बहवो देवयानाः पन्थानो - [ ] 54 TS 2.3.14.5 राजन् दिव आचरन्ति । तेभिनों देव मिह शर्म यच्छ शं न एधि द्विपदे शं चतुष्पदे ॥ बुद्ध्नादग्र-मङ्गिरोभिर् गृणानो वि पर्वतस्य दृ एहितान्यैरत्। रजद्-रोधार्स कृत्रिमाण्येषार् सोमस्य ता मद इन्द्रश्चकार ॥

बुद्ध्नादग्रेण वि मिमाय मानैर्वज्ञेण खान्यतृणन्नदीनां । वृथा उस्जत् पथिभिर्दीर्घयाथैः सोमस्य ता मद इन्द्रश्चकार ॥ 55 TS 2.3.14.6 प्र यो जज्ञे विद्वा एं अस्य बन्धुं विश्वानि देवो जनिमा विवक्ति । ब्रह्म ब्रह्मण उज्जभार मद्ध्यान्नीचादुच्चा स्वधया ऽभि प्र तस्थौ ॥ महान् मही अस्तभायद्वि जातो द्या ए सद्म पार्थिवं च रजः। स बुद्ध्नादाष्ट जनुषा ऽभ्यग्रं बृहस्पतिर् देवतायस्य सम्प्राट् ॥ बुद्ध्नाद्-यो अग्रमभ्यर्त्योजसा बृहस्पतिमा विवासन्ति देवाः ()। भिनद्-वलं वि पुरो दर्दरीति कनिक्रदथ् सुवरपो जिगाय ॥ 56 (युवं – ँवीतमा – विवासति – पन्थानो – दीर्घयाथैः सोमस्य ता मद इन्द्रश्चकार – देवा – नवं च) (A14)

द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

 Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 14 Anuvaakams:

 (आदित्येभ्यो – देवा वै मृत्यो – र्देवा वै - सन्नम – र्यम्णे –

 (आदित्येभ्यो – देवा वै मृत्यो – र्यं ।
 ।

 प्रजापतेस्त्रयस्त्रि० श्वां – प्रजापतिर् देवेभ्योऽन्नाद्यं –
 ।

 प्रजापतेस्त्रान् – रजनो – ध्रुवोऽसि – यन्नव – मिनं वै –
 ।

 प्रजापतिर् वरुणाय – या वामिन्द्रा वरुणा – स प्रलव – च्चतुर्दश)

 Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :

 ।
 ।

 (आदित्येभ्य – स्त्वष्टु – रस्मै दानकामा – एवाव रुन्धे – ऽग्निं वै

 ।
 ।

 - स प्रत्नवथ् – षट्पञ्चाशत्)

First and Last Padam of Third Prasnam of Kandam 2:-(आदित्येभ्यः – सुवर्पो जिगाय)

> । ॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

2.3.1 Appendix

<u>2.3.14.1 - स प्रत्नव</u>>

स प्र<mark>नव</mark>न्नवीय-साऽग्ने द्युम्नेन साँयता ।

बृहत् ततन्थ भानुना ॥ (Appearing in TS2.2.12.1)

<u>2.3.14.1 – न्नि काव्ये</u>>

(Appearing in TS2.2.12.2)

<u>2.3.14.1 – न्द्रं वो विश्वतस्परी</u>>

हुन्द्रं <mark>वो विश्वतस्परि</mark> हवामहे जनेभ्यः । अस्माकमस्तु केवलः ॥

(Appearing in TS1.6.12.1)

द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

<u> 2.3.14.1</u> – <u>न्द्रं नरः</u>>ً इन्द्रं नरो नेमधिता हवन्ते यत्पार्या युनजते धियस्ताः । ा । । । । । । । । । । । । न्यूरो नृषाता ञावसश्चकान आ गोमित व्रजे भजा त्वन्नः ॥ (Appearing in TS 1.6.12.1) **2.3.14.3** - आप्यायस्व आ<mark>प्यायस्व</mark> समेतु ते विश्वतः सोम वृष्णियं ।भवा वाजस्य सङ्गर्थे ॥ (Appearing in TS 4.2.7.4) <u>2.3.1</u>4.3 – सं ते <mark>सं ते</mark> पया ्॑सि समुं यन्तु वाजाः सं वृष्णियान् यभिमातिषाहः । आप्यायमानो अमृताय सोम दिवि श्रवा ७ स्युत्तमानि धिष्व ॥ (Appearing in TS 4.2.7.4) <u>2.3.14.4 -मरुतो यद्धवो दिवो</u>> <mark>मरुतो यद्ध वो दिवः</mark> सुम्ना यन्तो हवामहे । आ तू न उप गन्तन ॥ (Appearing in TS1.5.11.4)

। <u>2.3.14.4 -या वः र्शाम</u>>

<mark>या वः शर्म</mark> शशमानाय सन्ति त्रिधातूनि दाशुषे यच्छताधि ।

अस्मभ्यं तानि मरुतो वि यन्त रियं नो धत्त वृषणः सुवीरं ॥

(Appearing in TS1.5.11.5)

_____

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ओं

2.4 द्वितीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – इष्टिविधानं

TS 2.4.1.2

-दसुरान् जयाम् तन्नः सहासदिति ततो वै देवा असुरानजयन् ते ऽसुरान् जित्वा रक्षा ७ स्यपानुदन्त तानि रक्षा ७ - स्यन्तम कर्तेति समन्तं देवान् पर्यविञ्चन् ते देवा अग्नावनाथन्त ते ऽग्नये प्रवते पुरोडाञ्चामष्टाकपालं निरवपन्नग्नये विबाधवते ऽग्नये प्रतीकवते यदग्नये प्रवते निरवपन् यान्येव पुरस्ताद् –रक्षा ७ स्या – [] 2 TS 2.4.1.3

-सन् तानि तेन प्राणुदन्त यदग्नये विबाधवते यान्येवाभितो
रक्षा ७ स्यासन् तानि तेन व्यबाधन्त यदग्नये प्रतीकवते यान्येव
पश्चाद् – रक्षा ७ स्यासन् तानि तेनापानुदन्त ततो देवा अभवन् परा
ऽसुरा यो भ्रातृव्यवान्थ् स्याथ् स स्पर्द्धमान एतयेष्ट्या यजेताग्नये
प्रवते पुरोडाशम्ष्टाकपालं निर्विपेदग्नये विबाधवते – [] 3

TS 2.4.1.4

उन्नये प्रतीकवते यदग्नये प्रवते निर्वपति य एवास्माच्छ्रेयान् - भातृव्यस्तं तेन प्र णुदते यदग्नये विबाधवते य एवैनेन सदृङ् तं तेन वि बाधते यदग्नये प्रतीकवते य एवास्मात् पापीयान् तं तेनाप नुदते प्र श्रेया एसं भातृव्यं नुदते ऽति सदृशं क्रामित नैनं पापीयानाप्नोति य एवं () विद्वानेतयेष्ट्या यजते ॥ 4

(वृणामहै यत् – पुरस्ताद् रक्षां एसि– वपेद्रग्नये विबाधवत – एवं – चत्वारि च) (A1) प्रेवासुराः संयता आसन् ते देवा अब्रुवन् यो नो वीर्यावत्तमस्तमनु समारभामहा इति त इन्द्रमब्रुवन् त्वं वै नो वीर्यावत्तमो ऽसि त्वामनु समारभामहा इति सो ऽब्रवीत् तिस्रो म इमास्तनुवो वीर्यावतीस्ताः प्रीणीताथासुरानभि भविष्यथेति ता वै ब्रूहीत्यब्रुविन्य - मण्होमुगियं विमधेयमिन्द्रियावती – [] 5

TS 2.4.2.2

-त्यब्रवीत् त इन्द्राया ्हो मुचे पुरो डाञ्च मेकादशकपालं निरवपिन्नन्द्राय वैम्धायेन्द्रायो ्हो मुचे निरवपन्न ्हस एव तेनापाघ्नत्यदिन्द्रायो वैम्धाय मृध एव तेनापाघ्नत्यदिन्द्रायो निरवपन् इन्द्रियमेव तेनाऽऽत्मन्नदधत् त्रयस्त्रि ्शत्कपालं पुरो डाञ्चं निरवपन् न्त्रयस्त्रि ्शद्व वेवतास्ता इन्द्र आत्मन्ननु समारंभयत भूत्यै – [] 6
TS 2.4.2.3

तां वाव देवा विजिति-मृत्तमा-मस्रैर् व्यजयन्तयो भ्रातृव्यवान्थ्स्याथ् स स्पर्द्धमान एतयेष्ट्या यजेतेन्द्राया एहो मुचे

पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेदिन्द्राय वैमृधायेन्द्रायोन्द्रियावते

ऽ एहसा वा एष गृहीतो यस्माच्छ्रेयान् भ्रातृ व्योयदिन्द्राया ए हो मुचे निर्वपत्य एहं स एवं तेन मुच्यतेमृधा वा एषो अभिषण्णो यस्माथ् समानेष्वन्यः श्रेयानुता – [] 7

TS 2.4.2.4

- ऽभ्रातृव्यो यदिन्द्राय वैमृधाय मृध एव तेनाप हते यदिन्द्रायेन्द्रियावत इन्द्रियमेव तेनात्मन् धत्ते त्रयस्त्रि एशत्कपालं पुरोडाशं निर्वपति न्नयस्त्रिण्शद्-वै देवतास्ता एव यजमान आत्मन्ननु समारंभयते भूत्यै सा वा एषा विजितिर्नामेष्टिर्य एवं विद्वानेतयेष्ट्या यजत उत्तमामेव विजितिं भ्रातृत्येण वि जयते ॥ 8

' (इन्द्रियावती – भूत्या – उतै – कान्नपञ्चाशच्च) (A2)

TS 2.4.3.1

पशून्थ् संगृह्याऽऽदायां-पक्रम्यातिष्ठत् ते ऽमन्यन्त यतरान्. वा इयमुपावथ्रस्यति त इदं भविष्यन्तीति तां व्यह्वयन्त विश्वकर्मन्निति देवा दाभीत्यसुराः सा नान्यतरा ७ - श्वनोपावर्तत ते देवा एतद्-यजुरपश्यन्नोजो ऽसि सहो ऽसि बलमसि - [] 9

TS 2.4.3.2 भाजो ऽसि देवानां धाम नामा ऽसि विश्वमिस विश्वायुः सर्वमिस सर्वायुरभिभूरिति वाव देवा असुराणामोजो बलमिन्द्रियं वीर्यं प्रजां पशूनवृञ्जत यद्–गायत्र्यपक्रम्यातिष्ठत् तस्मादेतां गायत्रीतीष्टिमाहुः संवथ्सरो वै गायत्री संवथ्सरो वै तदपक्रम्यातिष्ठद्-यदेतया देवा असूराणामोजो बलमिन्द्रियं वीर्यं – [] 10 TS 2.4.3.3 प्रजां पशूनवृञ्जत तस्मादेता ए संवर्ग इतीष्टिमाहुर्यो भातृव्यवान्थ्स्याथ् सस्पर्द्धमान एतयेष्ट्या यजेताग्नये संवर्गाय पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेत् त्रण् शृतमासन्नमेतेन यजुषा ऽभि मृशेदोज एव बलमिन्द्रियं वीर्यं प्रजां पशून् भ्रातृव्यस्य वृङ्के । । । । । । । । । । । । भवत्यात्मना परा ऽस्य भ्रातृ व्यो भवति ॥ 11 (बलमस्ये – तया देवा , असुराणामोजो बलमिन्द्रियं वीर्यं – पञ्चचत्वारिष्शच्च) (A3) TS 2.4.4.1 प्रजापतिः प्रजा असृजत ता अस्माथ् सृष्टाः पराची-रायन् ता यत्रावसन् ततो गर्मुदुदितष्ठत् ता बृहस्पतिश्चान्ववैता एं सो ऽब्रवीद्

द्वितीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः

बृहस्पितर्नया त्वा प्र तिष्ठान्यथ त्वा प्रजा उपावथ्स्यन्तीति तं प्रातिष्ठत्

ततो वै प्रजापितं प्रजा उपावर्तन्त यः प्रजाकामः स्यात् तस्मा एतं

प्राजापत्यं गार्मुतं चरुं निर्वपेत् प्रजापित – [ ] 12

TS 2.4.4.2

-मेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै प्रजां
प्रजनयति प्रजापतिः प्रशूनसृजत ते उस्माथ् सृष्टाः पराञ्च आयन्
ते यत्रावसन् ततो गर्मुदुदितिष्ठत् तान् पूषा चान्ववैता ् सो ऽब्रवीत्
पूषा उनया मा प्र तिष्ठाथ त्वा प्राव उपावध्स्यिन्तीति मां प्र तिष्ठेति
।
सोमो ऽब्रवीन् मम वा – [ ] 13

TS 2.4.4.3

अकृष्टप्च्यमित्युभौ वां प्र तिष्ठानीत्यब्रवीत् तौ प्रातिष्ठत् ततो वै
प्रजापतिं प्राव उपावर्तन्त् यः प्रशुकामः स्यात् तस्मा एत
्
सोमापौष्णं गार्मुतं च्रुकं निर्वपेथ् सोमापूषणावेव स्वेन भाग्धेयेनोप
धावति तावेवास्मै प्रशून् प्र जनयतः सोमो वै रेतोधाः पूषा पर्शूनां
प्रजनयिता सोम एवास्मै रेतो दधाति पूषा () प्रशून्
प्रजनयिति ॥ 14

```
(वपेत् प्रजापतिं – ँवै – दधाति पूषा – त्रीणि च) (A4)
TS 2.4.5.1
अग्ने गोभिर्न आ गहीन्दो पुष्ट्या जुषस्व नः।
इन्द्रो धर्ता गृहेषु नः ॥
सविता यः सहस्रियः स नो गृहेषु रारणत् ।
आ पूषा एत्वाऽऽ वसुं ॥
धाता ददातु नो रियमीशानो जगतस्पतिः।
स नः पूर्णेन वावनत् ॥
त्वष्टा यो वृषभो वृषा स नो गृहेषु रारणत्।
सहस्रेणायुतेन च ॥
येन देवा अमृतं – [ ] 15
TS 2.4.5.2
———।
दीर्घ७ श्रवो दिव्यैरयन्त ।
रायस्पोष त्वमस्मभ्यं गवां कुल्मिं जीवस आ युवस्व ॥
। । । । । । । । । ॥
अग्निर् गृहपतिः सोमो विश्ववनिः सविता सुमेधाः स्वाहा ॥
```

अग्ने गृहपते यस्ते घृत्यो भागस्तेन सह ओज आक्रममाणाय धेहि ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ श्रैष्ठ्यात्पथो मा योषं मूर्द्धा भूयास् स्वाहा ॥ 16 ॥ ॥ ॥ (अमृत – मृष्टात्रिण्शच्च) (A5)

TS 2.4.6.1

चित्रया यजेत पशुकाम इयं वै चित्रा यद्-वा अस्यां विश्वं भूतमधि
प्रजायते तेनेयञ्चित्रा य एवं विद्वा श्चित्रया पशुकामो यजते
प्रज्ञया पशुभिर् मिथुनैर् जायते प्रैवाऽऽग्नेयेन वापयति रेतः
प्रप्रज्ञया पशुभिर् मिथुनैर् जायते प्रैवाऽऽग्नेयेन वापयति रेतः
सौम्येन दधाति रेत एव हितं त्वष्टा रूपाणि वि करोतिसारस्वतौ
भवत एतद्-वै दैव्यं मिथुनं दैव्यमेवास्मै - [] 17

TS 2.4.6.2

मिथुनं मद्ध्यतो दधाति पुष्ट्यै प्रजननाय सिनीवाल्यै चरुर्भवति
वाग्वै सिनीवाली पुष्टिः खलु वै वाक्पुष्टिमेव वाचमुपैत्यैन्द्र उत्तमो
भवति तेनैव तन्मिथुन ए सप्तैतानि ह्वी एषि भवन्ति सप्त ग्राम्याः
पश्वः सप्तारण्याः सप्त छन्दा एस्युभयस्या वरुद्ध्या अथैता
आहुतीर् जुहोत्येते वै देवाः पुष्टिपतयस्त एवा () स्मिन् पुष्टिं दधति
पुष्यति प्रजया पशुभिरथो यदेता आहुतीर्जुहोति प्रतिष्ठित्यै ॥ 18

(अस्मै - त एव - द्वादंश च) (A6) TS 2.4.7.1 मारुतमसि मरुतामोजो ऽपां धारां भिन्धि रमयत मरुतः इयेनमायिनं मनोजवसं वृषण एं सुवृक्तिं॥ येन शर्द्ध उग्रमवसृष्टमेति तदिश्विना परि धत्त स्वस्ति । पुरोवातो वर्.षञ्जिन्वरावृथ्-स्वाहा वातावद्- वर्.षन्नुग्ररावृथ् स्वाहा स्तनयन् वर्.षन् भीमरावृथ्स्वाहा ऽनशन्यवस्फूर्जन्-दिद्युद्-वर्.षन् – त्वेषरावृथ् स्वाहा ऽतिरात्रं वर्.षन् पूर्तिरावृथ् – [] 19 TS 2.4.7.2 स्वाहां बहु हायमवृषादिति श्रुतरावृथ् स्वाहा ऽऽतपति वर्.षन्-विराडावृथ् स्वाहा ऽवस्फूर्जन्-दिद्युद्-वर्.षन् भूतरावृथ् स्वाहामान्दा वाशाः शुन्ध्यूरजिंगः । ज्योतिष्मती-स्तमस्वरी-रुन्दतीः सुफेनाः। । । ॥ । मित्रभृतः क्षत्रभृतः सुराष्ट्रा इह मा ऽवत ॥ वृष्णो अश्वस्य सन्दानमसि वृष्ट्यै त्वोप नह्यामि ॥ 20 (पूर्तिरावृद् – द्विचत्वारि**्शच्व)** (A7)

```
TS 2.4.8.1
देवां वसव्या अग्ने सोम सूर्य ॥
देवाः रार्मण्या मित्रावरुणा ऽर्यमन्न् ॥
देवाः सपीतयो ऽपां नपादाशुहेमन्न् ।
उद्नो दत्तोदधिं भिन्त दिवः पर्जन्यादन्तरिक्षात् पृथिव्यास्ततो
नो वृष्ट्या ऽवत ॥
दिवा चित्तमः कृण्वन्ति पर्जन्येनो–दवाहेन ।
पृथिवीं यद् व्युन्दिनते ॥
आ यं नरः सुदानवो ददाशुषे दिवः कोश्मचुच्यवुः ।
वि पर्जन्याः सृजन्ति रोदसी अनु धन्वना यन्ति – [ ] 21
TS 2.4.8.2
वृष्टयः ॥
उदीरयथा मरुतः समुद्रतो यूयं वृष्टिं वर्.षयथा पुरीषिणः ।
न वो दस्रा उप दस्यन्ति धेनवः शुभं यातामनु रथा अवृथ्सत ॥
सृजा वृष्टिं दिव आ उद्धिः समुद्रं पृण ॥
अब्जा असि प्रथमजा बलमसि समुद्रियं ॥
```

उन्नम्भय पृथिवीं भिन्धीदं दिव्यं नभः। उद्नो दिव्यस्य नो देहीशानो वि सृजा दृतिं॥ ये देवा () दिविभागा ये उन्तरिक्षभागा ये पृथिविभागाः। त इमं यज्ञमवन्तु त इदं क्षेत्रमा विशन्तु त इदं क्षेत्रमनु वि विशन्तु ॥ 22 (यन्ति – देवा – विश्रातिश्च) (४८) TS 2.4.9.1 मारुतमसि मरुतामोज इति कृष्णं वासः कृष्णतूषं परि धत्त एतद्-वै वृष्ट्यै रूपं सरूप एव भूत्वा पर्जन्यं वर्ष्यतिरमयत मरुतः २येनमायिनमिति पश्चाद्वातं प्रति मीवति पुरोवातमेव जनयति वर्.षस्यावरुद्ध्यै वातनामानि जुहोति वायुर्वै वृष्ट्या ईशे वायुमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै पर्जन्यं वर्.षयत्यष्टौ [ ] 23 TS 2.4.9.2 जुहोति चतस्रो वै दिशश्चतस्रो ऽवान्तरदिशा दिग्भ्य एव वृष्टि 🗸 सं प्र च्यावयति कृष्णाजिने सं यौति हविरेवाकरन्तर्वेदि सं ्रात्यवरुद्ध्यै यतीनामद्यमानाना 💛 ञीर्.षाणि परा ऽपतन्ते खर्जूरा

अभवन् तेषा ्रास्य ऊर्द्ध्वो ऽपतत् तानि करीराण्यभवन्थ् सौम्यानि वै करीराणि सौम्या खलु वा आहुति र्दिवो वृष्टिं च्यावयति । । । । यत्करीराणि भवन्ति – [] 24

TS 2.4.9.3

सौम्ययैवा ऽऽ*हुत्या दिवो वृष्टिमव रुन्धे मधुषा सं यौत्यपां वा एष ओषधीना ्रा रसो यन्मद्ध्वद्भ्य एवौषधीभ्यो वर्.ष्ट्यथो अद्भ्य एवौषधीभ्यो वृष्टिन नयति मान्दा वाञा इति सं यौति नामधेयैरेवैना अच्छैत्यथो यथा ब्रूयादसा वेहीत्येवमेवैना नामधेयैरा – [ ] 25

न्यावयति वृष्णो अश्वस्य सन्दानमसि वृष्ट्यै त्वोप नह्यामीत्याह वृषा वा अश्वो वृषा पूर्जन्यः कृष्ण इव खलु वै भूत्वा वर्षित

क्षेणैवैन् समर्धयति वर्.षस्यावरुद्ध्यै ॥ 26

(अष्टौ - भवन्ति - नामधेयैरै - कान्नित्रिण्शच्च) (A9)

TS 2.4.10.1

नि ॥ ॥ । । । । । देवा वसव्या देवाः र्ञामण्या देवाः सपीतय इत्या बद्ध्नाति । । । । । । । । देवताभिरेवान्वहं वृष्टिमिच्छति यदि वर्.षेत् तावत्येव होतव्यं यदि

TS 2.4.10.2

अहो गुत्राभ्यां पूर्जन्यं वर्षयतो उन्नये धामच्छदे पुरो डाञ्च मुष्ठाकपालं निर्विपेन्मारुत्र स्पत्रकपाल स्मौर्यमेककपालम् निर्वा इतो वृष्टिमुदी रयित मुरुतः सृष्टां नयिन्त यदा खलु वा असावादित्यो न्यङ् रिञ्मिभिः पर्यावर्तते उथवर्षि मुख्य चित्र खलु वै भूत्वा वर्षित्येता वै देवता वृष्ट्या ईशते ता एव स्वेन भाग्धेयेनोप धावित ता – [] 28

TS 2.4.10.3

एवास्मै पूर्जन्यं वर्षयन्त्युतावर्षिष्यन् वर्षत्येव सृजा वृष्टिं दिव
आ ऽद्धिः समुद्रं पृणेत्याहेमाश्चैवामूश्चापः समर्द्धयत्यथो आभिरेवा—
मूरच्छैत्यब्जा असि प्रथमजा बलमसि समुद्रियमित्याह
यथायजुरेवैतदुन्नं भय पृथिवीमिति वर्षाह्वां जुहोत्येषा वा ()
ओषधीनां वृष्टिवनिस्तयैव वृष्टिमा च्यावयित ये देवा दिविभागा इति

कृष्णाजिनमव धूनोतीम एवास्मै लोकाः प्रीता अभीष्टा भवन्ति ॥ 29

(अस्मै - धावति ता - वा - एकवि ्शतिश्व) (A10)

TS 2.4.11.1

सर्वाणि छन्दा ७ स्येतस्या – मिष्ट्या – मनूच्यानीत्याहु – स्त्रिष्टुभो वा

एतद्वीर्यं यत् ककुदुष्णिहा जगत्यै यदुष्णिहककुभावन्वाह

तेनैव सर्वाणि छन्दा ७ स्यवं रुन्धे गायत्री वा एषा यदुष्णिहा

यानि चत्वार्यद्ध्यक्षराणि चतुष्पाद एव ते प्रावोयथा पुरोडाशे

पुरोडाशो ऽद्ध्येवमेव तद् – यद् – ऋच्यद्ध्यक्षराणि

TS 2.4.11.2

यज्जगत्या - [ ] 30

परिदद्ध्यादन्तं युज्ञं गमयेत् त्रिष्टुभा परि दधातीन्द्रियं वै वीर्यं त्रिष्टुगिन्द्रिय एव वीर्ये युज्ञं प्रति ष्ठापयित नान्तं गमयत्यग्ने त्री ते वाजिना त्री षधस्थेति त्रिवत्या परि दधाति सरूपत्वाय सर्वो वा एष युज्ञो यत् त्रैधातवीयं कामायकामाय प्र युज्यते । सर्वेभ्यो हि कामेभ्यो युज्ञः प्रयुज्यते त्रैधातवीयेन यजेताभिचरन्थ् सर्वो वा [] 31

TS 2.4.11.3

एष यज्ञो यत् त्रैधातवीय ् सर्वणैवैनं यज्ञेनाभि चरित स्तृणुत

एवैनमेतयैव यजेताभिचर्यमाणः सर्वो वा एष यज्ञो यत् त्रैधातवीय ्

सर्वेणैव यज्ञेन यज्ञते नैनमभिचरन्थ् स्तृणुत एतयैव यजेत सहस्रेण

यक्ष्यमाणः प्रजातमेवैनद्—ददात्येतयैव यजेत सहस्रेणेजानो उन्तं वा

एष पश्चां गच्छिति — [] 32

TS 2.4.11.4

यः सहस्रेण यजते प्रजापितः खलु वै प्रशूनसृजत ता स्त्रैधात विये—नैवासृजत य एवं विद्वा स्त्रैधातवीयेनप्रशुकामो यजते । । । यस्मादेव योनेः प्रजापितः प्रशूनसृजत तस्मादेवैनान्थ् सृजत । । उपैनमुत्तरण् सहस्रं नमित देवताभ्यो वा एष आ वृश्च्यते यो यक्ष्य इत्युक्त्वा न यजते त्रैधातवीयेन यजेत सर्वो वा एष यज्ञो – [] 33

TS 2.4.11.5

यत् त्रैधातवीय ् सर्वेणैव यज्ञेन यजते न देवताभ्य आ वृश्च्यते । । । । द्वादशकपालः पुरोडाशो भवति ते त्रयश्चतुष्कपाला – स्त्रिष्वमृद्धत्वाय । । । । त्रयः पुरोडाशा भवन्ति त्रय इमे लोका एषां लोकानामाप्त्या

द्वितीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः

TS 2.4.11.6

ऽव रुन्धे तार्प्यं ददाति पुशूनेवाव रुन्धे धेनुं ददात्याशिष

एवाव रुन्धे साम्नो वा एष वर्णो यिद्धरण्यं यजुषां तार्प्यमुक्थामदानां
धेनुरेतानेव सर्वान्. वर्णानव रुन्धे ॥ 35

(जगत्या – ऽभिचरन्थ् सर्वो वै – गच्छति – यज्ञ – स्तेज एव –

, --\ -त्रि*्*शच्च) (A11)

TS 2.4.12.1

त्वष्टा हतपुत्रो वीन्द्र सोममा उहरत् तस्मिन्निन्द्र उपह्वमैच्छत्

तं नोपाह्रयत पुत्रं मे उवधीरिति स यज्ञवेश्नसं कृत्वा प्रासहा
सोममिपबित् तस्य यद्त्यशिष्यत तत् त्वष्टा ऽऽहवनीयमुप प्रावर्तयथ्
स्वाहेन्द्रशत्रुर्वर्द्धस्वेति स यावदूर्द्ध्वः पराविद्ध्यित तावित स्वयमेव

व्यरमत् यदि वा तावत् प्रवण – [ ] 36

TS 2.4.12.2 -मासीद्-यदं वा तावदद्ध्यग्नेरासीथ् स संभवन्नग्नीषोमावभि समभवथ् स इषुमात्रमिषुमात्रं विष्वङ्कवर्धत स इमान् ँलोकानवृणोद्-यदिमान् ँलोकानवृणोत् तद्-वृत्रस्य वृत्रत्वं तस्मादिन्द्रो ऽबिभेदपि त्वष्टा तस्मै त्वष्टा वज्रमसिञ्चत् तपो वै स वज्र आसीत् तमुद्यन्तुं नाशक्नोदथ वै तर्.हि विष्णु – [ ] 37 TS 2.4.12.3 -रन्या देवता ऽऽसीथ् सो ऽब्रवीद्-विष्णवेहीदमा हरिष्यावो येनायमिदमितिस विष्णुस्त्रेधा ऽऽत्मानं विन्यधत्त पृथिव्यां तृतीयमन्तरिक्षे तृतीयं दिवि तृतीय-मभिपर्यावर्ताद्ध्यिबिभेद्-यत्-पृथिव्यां तृतीयमासीत् तेनेन्द्रो वज्रमुदयच्छद्-विष्णवन्स्थितः ॥ सो ज़बीन्मा मे प्र हा-रस्ति वा इदं - [] 38 TS 2.4.12.4 । । । मेति तद्–विष्णवे ऽति प्रायच्छत् तद्–विष्णुः प्रत्यगृह्णा–दस्मास्विन्द्र

द्वितीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः

इन्द्रियं दधात्विति यदन्तरिक्षे तृतीयमासीत् तेनेन्द्रो वज्रमुदयच्छद् – । ॥ विष्णवनुस्थितः सो ऽब्रवीन्मा मे प्र हारस्ति वा इदं – [] 39

TS 2.4.12.5

मिय वीर्यं तत् ते प्र दास्यामीति तदस्मै प्रायच्छत् तत् प्रत्यगृह्णाद् द्विर्मा ऽधा इति तद्-विष्णावे ऽति प्रायच्छत् तद्-विष्णाः । प्रत्यगृह्णादस्मास्विन्द्र इन्द्रियं दधात्विति यद्-दिवि तृतीयमासीत् । प्रत्यगृह्णादस्मास्विन्द्र इन्द्रियं दधात्विति यद्-दिवि तृतीयमासीत् । । तेनेन्द्रो वज्रमुदयच्छद्-विष्णवनुस्थितः सो ऽब्रवीन्मा मे

प्र हार्येनाह - [ ] 40

TS 2.4.12.6

-मिदमस्मि तत् ते प्र दास्यामीति त्वी(3) इत्यब्रवीथ् सन्धां तु
सं दधावहै त्वामेव प्रविशानीति यन्मां प्रविशेः किं मा भुञ्ज्या
इत्यब्रवीत् त्वामेवेन्धीय तव भोगाय त्वां प्रविशेयमित्यब्रवीत् तं वृत्रः
प्राविशदुदरं वै वृत्रः क्षुत् खलु वै मनुष्यस्य भ्रातृव्यो य - [] 41

TS 2.4.12.7

एवं वैद हिन्त क्षुधं भ्रातृत्यं तदस्मै प्रायच्छत्तत् प्रत्यगृह्णात् — निर्मा उधा इति तद्-विष्णुवे उति प्रायच्छत् तद्-विष्णुः प्रत्यगृह्णाद्रस्मास्विन्द्रं इन्द्रियं दंधात्विति यत् त्रिः प्रायच्छत् त्रिः प्रत्यगृह्णात् तत् त्रिधातोस्त्रिधातुत्वं यद्-विष्णुरन्वितष्ठत् विष्णवे ऽति प्रायच्छत् तस्मादैन्द्रावैष्णव ए हिविर्भविति () यद्-वा इदं किञ्च तदस्मै तत् प्रायच्छद् ऋचः सामानि यजू एषि सहस्रं वा अस्मै तत् प्रायच्छत् तस्माथ् सहस्रदक्षिणं ॥ 42

(प्रवणं – विष्णुर्– वा इद– मिद – महं – यो – भव – । त्येकविङ्शतिश्च) (A12)

TS 2.4.13.1

देवा वै राजन्या-ज्ञायमाना-दिबभयु-स्तम्नरेव सन्तं दाम्ना
ऽपौम्भुन्थ् स वा एषो ऽपोब्धो जायते यद्-राजन्यो यहा एषो
जायत वृत्रान् घन् श्चरेद्-यं कामयेत राजन्य-मनपोब्धो
जायत वृत्रान् घन् श्चरेदिति तस्मा एतमैन्द्राबार्.हस्पत्यं च्हं
निर्वपेदैन्द्रो वै राजन्यो ब्रह्म बृहस्पतिर् ब्रह्मणैवैनं () दाम्नो
ऽपोंभनान् मुञ्चित हिर्णमयं दाम दक्षिणा साक्षादेवैनं दाम्नो
ऽपोंभनान् मुञ्चित ॥ 43 (एनं - हादश च) (A13)

TS 2.4.14.1 नवोनवो भवति जायमानो ऽह्नां केतुरुषसामेत्यग्रे। भागं देवेभ्यो वि दधात्यायन् प्र चन्द्रमास्तिरति दीर्घमायुः ॥ ा । । । । । । यमादित्या अञ्ज्ञुमाप्याययन्ति यमक्षित-मक्षितयः पिबन्ति । तेन नो राजा वरुणो बृहस्पतिरा प्याययन्तु भुवनस्य गोपाः॥ ॥ प्राच्यां दिशि त्वमिन्द्रासि राजोतोदीच्यां वृत्रहन् वृत्रहा ऽसि । यत्र यन्ति स्रोत्यास्त – [ ] 44 TS 2.4.14.2 -ज्जितं ते दक्षिणतो वृषभ एधि हव्यः ॥ इन्द्रो जयाति न परा जयाता अधिराजो राजसु राजयाति । विश्वा हि भूयाः पृतना अभिष्टीरुपसद्यो नमस्यो यथा उसत् ॥ अस्येदेव प्र रिरिचे महित्वं दिवः पृथिव्याः पर्यन्तरिक्षात् । स्वराडिन्द्रो दम आ विश्वगूर्तः स्वरिरमत्रो ववक्षे रणाय ॥ अभि त्वा शूर नोनुमो उदुग्धा इव धेनवः। • ईशान- [ ] **45**

```
TS 2.4.14.3
-मस्य जगतः सुवर्दृशमीशानमिन्द्र तस्थुषः ॥
त्वामिद्धि हवामहे साता वाजस्य कारवः।
त्वां वृत्रेष्विन्द्र सत्पतिं नरस्त्वां काष्ठास्वर्वतः ॥
यद्द्यावइन्द्रतेशत एं शतं भूमीरुत स्युः।
न त्वा वजिन्थ् सहस्र एं सूर्या अनु न जातमष्ट रोदसी ॥
पिबा सोममिन्द्र मन्दतु त्वा यन्ते सुषाव हर्यश्वाद्भिः । 46
TS 2.4.14.4
सोतुर्बाहुभ्या ए सुयतो नार्वा ॥
रेवतीर्नः सधमाद इन्द्रे सन्तु तुविवाजाः ।
क्षुमन्तो याभिर्मदेम ॥
। । । 1 | 2 | । 3 | 3 | उदग्ने शुचयस्तव> । व ज्योतिषो> ं ,दु त्यं जातवेदस्र्ं> ं ]
सप्त त्वा हरितो रथे वहन्ति देव सूर्य।
शोचिष्केशं विचक्षण॥
। । । । ।
चित्रं देवानामुदगादनीकं चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ।
```

ा । आ ऽप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्ष्ण्ं सूर्य आत्मा । । जगतस्तस्थुष – [] 47

TS 2.4.14.5

विश्वे देवाः शृणुतेम ए हवं मे ये अन्तरिक्षे य उप द्यविष्ठ ।

।

ये अग्निजिह्वा उत वा यजत्रा आसद्यास्मिन् बर्.हिषि

मादयद्ध्वं ॥ 48

(त – दीशान – मद्रि – स्तस्थुष – स्त्रि<u>ए</u>शच्च) (A14)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 14 Anuvaakams :
(देवा मनुष्या – देवासुरा अब्रुवन् – देवासुरास्तेषां गायत्री –

प्रजापतिस्ता यत्रा – ग्ने गोभि – श्चित्रया – मारुतं – देवा वसव्या

प्रजापतिस्ता यत्रा – रेवा वसव्या देवाः शर्मण्याः – सर्वाणि –

अग्ने – मारुतमिति – देवा वसव्या देवाः शर्मण्याः – सर्वाणि –

त्वष्टा हतपुत्रो – देवा वै राजन्यान् – नवोनव – श्चतुर्दश)

First and Last Padam of Fourth Prasnam of Kandam 2:-। । (देवा मनुष्या – मादयद्ध्वं)

॥ हरिः ओं ॥

2.4.1 Appendix

। । <u>1</u> <u>2.4.14.4 - उदग्ने शुचयस्तव</u>> - - - । । <mark>उदग्ने शुचयस्तव</mark> शुक्रा भ्राजन्त ईरते । तव ज्योती⊌ष्यर्चयः ॥

(Appearing in TS-1.3.14.8)

 $2.4.14.4 - \boxed{asailab} > 2$, $\boxed{asailab} > 1$,

 ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

2.5 द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - इष्टिविधानं

विश्वरूपो वै त्वाष्ट्रः पुरोहितो देवानामासीथ् स्वस्रीयोऽसुराणां
तस्य त्रीणि शीर् षाण्यासन्थ्—सोमपान् सुरापान—मन्नादन्
स प्रत्यक्षं देवेभ्यो भागमवदत् परोक्षमसुरेभ्यः सर्वस्मै वै प्रत्यक्षं
भागं वदन्ति यस्मा एव परोक्षां वदन्ति तस्य भाग उदित—
स्तस्मादिन्द्रो ऽबिभेदीदृङ् वै राष्ट्रं वि पर्यावर्तयतीति तस्य वज्रमादाय
शीर् षाण्यच्छिनद्—यथ् सोमपान — [ ] 1

TS 2.5.1.2

-मासीथ् स कपिञ्जलो ऽभवद् यथ् सुरापान् स कलविङ्को

यदन्नादन् स तितिरिस्तस्याञ्जलिना ब्रह्महृत्यामुपागृह्णात् ता ्

स वर्धस्मिषभस्तं भूतान्यभ्यक्रोशन् ब्रह्महृन्निति स

पृथिवीमुपासीददस्यै ब्रह्महृत्यायै तृतीयं प्रति गृहाणेति सा ऽब्रवीद्-वरं

वृणै खातात् पराभविष्यन्ती मन्ये ततो मा परा भूवमितिपुरा ते-[] 2

TS 2.5.1.3

संवध्सरादिष रोहादित्यब्रवीत् तस्मात् पुरा संवध्सरात् पृथिव्यै

खातमिष रोहित वारेवृत् च ह्यस्यै तृतीयं ब्रह्महृत्यायै प्रत्यगृह्णात्

तथ् स्वकृत – मिरिण – मभवत् तस्मादाहिताग्निः श्रद्धादेवः स्वकृत

इरिणे नाव स्येद् – ब्रह्महृत्यायै ह्येष वर्णः स वनस्पतीनुपासीददस्यै

ब्रह्महृत्यायै तृतीयं प्रति गृह्णीतेति तेऽब्रुवन् वरं वृणामहै

वृक्णात् – [] 3

पराभविष्यन्तो मन्यामहे ततो मा परा भूमेत्यावश्चनाद्दो भूया एस उत्तिष्ठानित्यब्रवीत् तस्मादावश्चनाद्-वृक्षाणां भूया एस उत्तिष्ठन्ति वारेवृत्य होषां तृतीयं ब्रह्महृत्यायै प्रत्यगृह्णन्थ्स निर्यासो ऽभवत् तस्मान्निर्यासस्य नाऽऽञ्च ब्रह्महृत्यायै होष वर्णोऽथो खलु य एव लोहितो यो वा ऽऽवश्चनान्निर्येषति तस्य नाऽऽञ्चं – [ ] 4

 काममा विजिनितोः सं भवामेति तस्मादृत्वियाथ् स्त्रियः प्रजां विन्दन्ते काममा विजिनितोः सं भवन्ति वारेवृत्य ह्यासां तृतीयं ब्रह्महृत्यायै प्रत्यगृह्णन्थ् सा मलवद्यासा अभवत् तस्मान् मलवद्वाससा न संवदेत – [] 5

TS 2.5.1.6

न सहाऽऽसीत नास्या अन्नमद्याद्-ब्रह्महत्यायै ह्येषा वर्णं प्रतिमुच्या ऽऽस्तेऽथो खल्वाहुरभ्यञ्जनं वाव स्त्रिया अन्नमभ्यञ्जनमेव न प्रतिगृह्यं काममन्यदिति यां मलवद्वासस्य संभवन्ति यस्ततो जायते सोऽभिश्चस्तो यामरण्ये तस्यै स्तेनो यां पराचीं तस्यै हितमुख्यपगुल्भो या स्नाति तस्या अफ्सु मारुको या – [] 6

TS 2.5.1.7

ऽभ्यङ्के तस्यै दुश्चर्मा या प्रलिखते तस्यै खलितरपमारी या ऽऽङ्के तस्यै काणो या दतो धावते तस्यै श्यावदन्. या नखानि निकृन्तते तस्यै कुनखी या कृणिति तस्यै क्लीबो या रज्जु ए सृजिति तस्या उद्बन्धुको या पर्णेन पिबति तस्या उन्मादुको या खर्वेण पिबति

तस्यै खर्वस्तिस्रो गत्रीर्वतं चरेदञ्जलिना वा पिबेदखर्वेण वा () पात्रेण प्रजायै गोपीथायं ॥ 7 (यथ् सोमपानं – ते – वृक्णात्– तस्य नाञ्यं – वदेत –मारुको या -ऽखर्वेण वा - त्रीणि च) (A1) TS 2.5.2.1 त्वष्टा हतपुत्रो वीन्द्र एं सोममाऽहरत् तस्मिन्निन्द्र उपहवमैच्छत तं नोपाह्वयत पुत्रं मेऽवधीरिति स यज्ञवेशसं कृत्वा प्रासहा सोममपिबत् तस्य यदत्यशिष्यत तत् त्वष्टां ऽऽहवनीयमुप प्रावर्तयथ् स्वाहेन्द्रशतुर् वर्द्धस्वेति यदवर्तयत् तद्-वृत्रस्य वृत्रत्वं ँयदब्रवीथ् स्वाहेन्द्रशत्रुर् वर्द्धस्वेति तस्मादस्ये – [] 8 TS 2.5.2.2 -न्द्रः शत्रुरभवथ् स संभवन्नग्नीषोमाविभ समभवथ् स . इषुमात्रमिषुमात्रं विष्वङ्कवर्द्धत स इमान् लोकानवृणोद्–यदिमान् ँलोकानवृणोत् तद्-वृत्रस्यं वृत्रत्वं तस्मादिन्द्रोऽबिभेथ् स प्रजापतिमुपाधाव - च्छत्रुर्मेऽ जनीति तस्मै वज्र 🤄 सिक्त्वा प्रायच्छदेतेन जहीति तेनाभ्यायत तावब्रूतामग्नीषोमौ मा – [] 9

TS 2.5.2.3 प्र हां-रावमन्तः स्व इति मम वै युव ७स्थ इत्यं ब्रवीन् मामभ्येतिमिति तौ भागधेयमैच्छेतां ताभ्या-मेतमग्नीषोमीय-मेकादशकपालं पूर्णमासे प्रायच्छत् तावब्रूतामभि सन्दृष्टौ वै स्वो न शक्नुव ऐतुमिति स इन्द्र आत्मनः शीतरूरावजनयत् तच्छीतरूरयोर्जन्म य एव 🗸 शीतरूरयोर्जन्म वेद - [ ] 10 TS 2.5.2.4 नैन ् शीतरूरौ हत – स्ताभ्यामेनमभ्यनयत् तस्मा – ्राच्या । । । । च्या । । । । ज्या । प्राणो वै दक्षोऽपानः क्रतुस्तस्मा-ज्जञ्जभ्यमानो ब्रूयान्मयि दक्षक्रतू इति प्राणापानावेवाऽऽत्मन् धत्ते सर्वमायुरेति स देवता वृत्रान् निर्.हूय वार्त्रघन ए हिवः पूर्णमासे निरवपद् घनन्ति वा एनं पूर्णमास आ - [] 11 TS 2.5.2.5 ऽमावास्यायां प्याययन्ति तस्माद्-वार्त्रघ्नी पूर्णमासे ऽनूच्येते वृधन्वती अमावास्यायां तथ् स७स्थाप्य वार्त्रघ्न ए हविर्वज्रमादाय

TS 2.5.2.6

TS 2.5.2.7

वरं वृणे मय्येव स्तोभयेन भुनजाद्ध्वा इति तद्-गौराऽहरत्
तस्माद्-गवि स्तोभयेन भुञ्जत एतद्वा अग्नेस्तेजो यद् घृतमेतथ्
सोमस्य यत् पयो य एवमग्नीषोमयो स्तेजो वेद तेज्रस्त्र्येव भवति
ब्रह्मवादिनो वदन्ति किन्देवत्यं पौर्णमासमिति प्राजापत्यमिति ब्रूयात्

तेनेन्द्रं ज्येष्ठं पुत्रं निरवासाययदिति तस्मा – ( ) – ज्ज्येष्ठं पुत्रं धनेन निरवसाययन्ति ॥ 14 (अस्य – मा – वेदा – द्यावापृथिव्यो – रब्रवी – ॥ दिति तस्मा – च्चत्वारि च) (A2) TS 2.5.3.1 इन्द्रं वृत्रं जिध्नवा एसं मृधोऽभि प्रावेपन्त स एतं वैमृधं पूर्णमासेऽनुनिर्वाप्यमपञ्चत् तं निरवपत् तेन वै स मृधोऽपाहत यद्-वैमृधः पूर्णमासेऽनुनिर्वाप्यो भवति मृध एव तेन यजमानो ा ऽप हत इन्द्रो वृत्र ुं हत्वा देवताभिश्चेन्द्रियेण च व्यार्द्ध्यत स एतमाग्नेय-मष्टाकपाल-ममावास्याया-मपञ्चदैन्द्रं द<u>धि</u> - [ ] **15** TS 2.5.3.2 तं निरवपत् तेन वै स देवताश्चेन्द्रियं चावारुन्थयदाग्नेयो ऽष्टाकपालो ा । । ॥ ॥ ॥ । । ऽमावास्यायां भवत्यैन्द्रं दिध देवताश्चैव तेनेन्द्रियं च यजमानोऽव ा । । । । । तदोषधयो वीरुधोऽभवन्थ्स प्रजापतिमुपाधावद्–वृत्रं मे जघ्नुष इन्द्रियं वीर्यं - [] 16

पृथिवीमनु व्यारत् तदोषधयो वीरुधोऽभूवन्निति स प्रजापितः
पशूनब्रवीदेतदस्मै सं नयतेति तत् पश्च ओषधीभ्यो ऽध्यात्मन्थ्
समनयन् तत् प्रत्यदुहन्. यथ् समनयन् तथ् सां नाय्यस्य सांनाय्यत्वं
यत् प्रत्यदुहन् तत् प्रतिधुषः प्रतिधुक्त्व ् समनैषुः प्रत्यधुक्ष्मन्
न तु मिय श्रयत् इत्यब्रवीदेतदस्मै – [] 17

TS 2.5.3.4

रातं कुरुतेत्यब्रवीत् तदस्मै शृत-मकुर्वन्निन्द्रियं वावास्मिन् वीयं व्याप्तस्य शृतत्व र समनेषुः प्रत्यधुक्षञ्छृतमक्रन् न तु मा विनोतीत्यब्रवीदेतदस्मै दिध कुरुतेत्यब्रवीत् तदस्मै दद्ध्यकुर्वन् तदेनमिधनोत् तद्-दद्ध्नो दिधित्वं ब्रह्मवादिनो वदन्ति दद्ध्नः पूर्वस्यावदेयं – [] 18

TS 2.5.3.5

दिध हि पूर्व क्रियत इत्यनादृत्य तच्छृतस्यैव पूर्वस्याव होदिन्द्रियमेवास्मिन् वीर्य श्रित्वा दृद्ध्नोपरिष्टाद्धिनोति यथापूर्वमुपैति । यत् पूतीकैर्वा पर्णवल्कैर्वा ऽऽतञ्च्याथ् सौम्यं तद्-यत् क्वलै राक्षसं तद्-यत् तण्डुलैवैश्वदेवं तद्-यदातञ्चनेन मानुषं तद्-यद्-द्धना । । तथ् सेन्द्रं दद्ध्ना ऽऽ तनिक्त – [] 19

TS 2.5.3.6

वै नो -[ ] 20

TS 2.5.3.7

उद्य वस्तु वस्तीतीन्द्रो हि देवानां वस्तु तदमावास्याया अमावास्यत्वं । ज्ञह्मवादिनो वदन्ति किंदेवत्य ए सांनाय्यमिति वैश्वदेवमिति ब्रूयाद् – विश्वे हि तद् – देवा भागधेयमभि समगच्छन्तेत्यथो खल्वैन्द्रमित्येव । ज्रूयादिन्द्रं वाव ते तद् – भिष्ज्यन्तोऽभि समगच्छन्तेति ॥ 21 (दिधि – मे ज्ञान्त्र इन्द्रियं वीर्य – मित्यब्रवीदेतदस्मा – अवदेयं – तनिक – नो – द्विचत्वारिएशच्च) (A3)

प्राचित्तं वदन्ति स त्वै दर्श्यपूर्णमासौ यजेत य एनौ सेन्द्रौ यजेतेति वैमृधः पूर्णमासो उनुनिर्वाप्यो भवति तेन पूर्णमासः सेन्द्र ऐन्द्रं दद्ध्यमावास्यायां तेनामावास्या सेन्द्रा य एवं विद्वान् दर्श्यपामासौ यजते सेन्द्रावेवैनौ यजते श्वःश्वोऽस्मा ईजानाय वसीयो भवति देवा वै यद्—यज्ञे ऽकुर्वततदसुरा अकुर्वत ते देवा एता — [ ] 22

TS 2.5.4.2

-मिष्टि-मपश्यन्नाग्नावैष्णव-मेकादशकपाल ् सरस्वत्यै चरुः
सरस्वते चरुं तां पौर्णमास्य स्थाप्यानु निरवपन् ततो देवा
अभवन् पर्गारसुरा यो भ्रातृव्यवान्थ्ययाथ् स पौर्णमास्य
स्थाप्यैतामिष्टिमनु निर्वपेत् पौर्णमासेनैव वज्रं भ्रातृव्याय
प्रहत्याऽऽग्नावैष्णवेन देवताश्च यज्ञं च भ्रातृव्यस्य वृङ्के मिथुनान्
पश्रून्थ् सारस्वताभ्यां यावदेवास्यास्ति तथ् – [ ] 23

TS 2.5.4.3 ाः । । । । । सर्वं वृङ्के पौर्णमासीमेव यजेत भ्रातृव्यवान्नामावास्या ् हत्वा भ्रातृव्यं नाऽऽप्याययति साकंप्रस्थायीयेन यजेत पशुकामोयस्मै वा अल्पेनाऽऽहरन्ति नाऽऽत्मना तृप्यति नान्यस्मै ददाति यस्मै महता ा ॥ । । । । । । । तृप्यत्यात्मना ददात्यन्यस्मै महता पूर्ण ए होतव्यं तृप्त एवैनमिन्द्रः प्रजया पश्मिस्तर्पयति दारुपात्रेण जुहोति न हि मृन्मयमाहुतिमानश " औदुम्बरं — [ ] **24** TS 2.5.4.4 भवत्यूर्ग्वा उदुम्बर ऊर्क् पशव ऊर्जेवास्मा ऊर्जं पशूनव रुन्धे नागतश्रीर्महेन्द्रं यजेत त्रयो वै गतश्रियः शुश्रुवान् ग्रामणी राजन्यस्तेषां महेन्द्रो देवता यो वै स्वां देवता-मतियजते प्र स्वायै देवतायैच्यवते न परां प्राप्नोति पापीयान् भवति

संवथ्सर-मिन्द्रं यजेत संवथ्सर्ं हि वृतं नाति स्वै - [] 25

 ँवृत्रं जिंध्निवा एसम्गिर् व्रतपतिर् व्रतमा लम्भयित ततोऽधि कामं ँयजेत ॥ 26

(एतां - त - दौदुम्बर्थ - स्वा - त्रिष्शच्च)(A4)

TS 2.5.5.1

TS 2.5.5.2

अभ्युदेति त्रेधा तण्डुलान्. वि भजेद्-ये मद्ध्यमाः स्युस्तान्ग्नये

दात्रे पुरोडाशम्ष्टाकपालं कुर्याद्-ये स्थिविष्टास्तानिन्द्राय प्रदात्रे

दध श्रुकं येऽणिष्ठास्तान्. विष्णवे शिपिविष्टाय शृते चरुमग्निरेवास्मै

प्रजां प्रजनयति वृद्धामिन्द्रः प्र यच्छिति यज्ञो वै विष्णुः प्रशवः

शिपिर्यज्ञ एव प्रशुषु प्रति तिष्ठति न हे - [] 28

TS 2.5.5.3 यजेत यत् पूर्वया संप्रति यजेतोत्तरया छम्बट् कुर्याद्-यदुत्तरया सम्प्रति यजेत पूर्वया छम्बट् कुर्यान्नेष्टिर्भवति न यज्ञस्तदनु हीतमुख्यपगल्भो जायत एकामेव यजेत प्रगल्भोऽस्य जायते ऽनादृत्य तद् हे एव यजेत यज्ञमुखमेव पूर्वया ऽऽलभते यजत उत्तरया देवता एव पूर्वया ऽवरुन्ध इन्द्रिय-मुत्तरया देवलोकमेव – [ ] 29 TS 2.5.5.4 पूर्वयाऽभिजयति मनुष्यलोकमुत्तरया भूयसो यज्ञकतूनुपैत्येषा वै सुमना नामेष्टिर्यमद्येजानं पश्चाच्चन्द्रमा अभ्युदेत्यस्मिन्नेवास्मै लोकेऽर्द्धुकं भवति दाक्षायणयज्ञेन सुवर्गकामो यजेत पूर्णमासे । । । । । सं नयेन्–मैत्रावरुण्या ऽऽमिक्षया ऽमावास्यायां यजेत पूर्णमासे वै देवाना एं सुतस्तेषामेतमर्द्धमासं प्रसुतस्तेषां मैत्रावरुणी वशाऽमावास्याया-मनूबन्ध्या यत् - [] 30 TS 2.5.5.5 पूर्वेद्युर् यजते वेदिमेव तत् करोति यद् वथ्सानपाकरोति सदोहविर्द्धाने एव सं मिनोति यद्-यजते देवैरेव सुत्या ए सं

TS 2.5.5.6

-मभ्यारोहित यथा खलुवै श्रेयानभ्यारूढः कामयते तथा करोति
यद्यविविद्ध्यिति पापीयान् भवित यदि नाविविद्ध्यिति सदृङ् व्यावृत्काम
एतेन यूज्ञेन यजेत क्षुरपविर्ह्येष यूज्ञस्ताजक् पुण्यो वा भविति प्र वा
मीयते तस्यैतद्वृतं नानृतं वदेन्न माण्समन्त्रजीयान्न
स्त्रियमुपेयान् नास्य पल्पूलनेन वासः पल्पूलयेयु- ()- रेतिब्दि
देवाः सर्वं न कुर्वन्ति ॥ 32 (चन्द्रमा - द्वे - देवलोकमेव - यद्यूज्ञं- पल्पूलयेयुः -षट् च) (A5)

TS 2.5.6.1

TS 2.5.6.2

TS 2.5.6.3

-मेवैभ्यो हव्यं वहत्येतद्-वै देवानामास्यं यद्-दर् शपूर्णमासौ य

एवं विद्वान् दर् शपूर्णमासौ यजते साक्षादेव देवानामास्ये जुहोत्येष

वै हिवर्द्धानी यो दर् शपूर्णमासयाजी सायंप्रातरिनहोत्रं जुहोति

यजते दर शपूर्णमासा–वहरहर –हिवर्द्धानिना स्तृतो य एवं विद्वान्

द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः

दर्.शपूर्णमासौ यजते हिर्विधान्यस्मीति सर्वमेवास्य बर्.हिष्यं दत्तं । । । भवति देवावा अहर् – [] 35

TS 2.5.6.4

यज्ञियं नाविन्दन् ते दर्शपूर्णमासावपुनन् तौ वा एतौ पूतौ मेद्ध्यौ यद्-दर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान् दर्शपूर्णमासौ यजते पूतावेवैनौ मेद्ध्यौ यजते नामावास्यायां च पौर्णमास्यां च स्त्रिय-मुपेयाद्- यदुपेयान् निरिन्द्रियः स्यात् सोमस्य वै राज्ञोऽर्द्धमासस्य रात्रयः पत्नय आसन् तासाममावास्यां च पौर्णमासीं च नोपैत् – [ ] 36

TS 2.5.6.5

ते एनमभि समनहोतां तं यक्ष्म आर्च्छद् – राजानं यक्ष्म आर्दिति । । । । तद् – राजयक्ष्मस्य जन्म यत् पापीयानभवत् तत् पापयक्ष्मस्य यज्ञायाभ्यामविन्दत् तज्ञायेन्यस्य य एवमेतेषां यक्ष्माणां जन्म वद नैनमेते यक्ष्माविन्दन्ति स एते एव नमस्यन्नुपाधावत् ते । । अन्नूतां वरं वृणावहा आवं देवानां भागधे असावा – [ ] 37

TS 2.5.6.6 -ऽऽवदिध देवा इज्यान्ता इति तस्माथ् सदृशीना ् रात्रीणाममावास्यायां च पौर्णमास्यां च देवा इज्यन्त एते हि देवानां भागधे भागधा अस्मै मनुष्या भवन्ति य एवं वैद भूतानि क्षुधमघ्नन्थ् सद्यो मनुष्या अर्द्धमासे देवा मासि पितरः सँवथ्सरे वनस्पतय – स्तस्मादहरहर् – मनुष्या अञ्चन-मिच्छन्ते ऽर्धमासे देवा इज्यन्ते मासि पितृभ्यः क्रियते संवथ्सरे वनस्पतयः फलं () गृह्णन्ति य एवं वैद हन्ति क्षुधं भ्रातृव्यं ॥ 38 (पञ्यति – ताभ्या –महं – रै – दसाव –फलर्ं –सप्त च) (A6) TS 2.5.7.1 देवा वै नर्चि न यजुष्यश्रयन्त ते सामन्नेवाश्रयन्त हिं करोति सामैवाकर्.हिम् करोतियत्रैवदेवा अश्रयन्त तत एवैनान् प्र युङ्के हिं करोति वाच एवैष योगो हिं करोति प्रजा एव तद्-यजमानः सृजते त्रिः प्रथमामन्वाह त्रिरुत्तमां यज्ञस्यैव तद् बर्.सम् – [] 39

TS 2.5.7.2 ा । । । । । । नह्यत्यप्रस्र्रं सन्ततमन्वाह प्राणानामन्नाद्यस्य सन्तत्या अथो रक्षसामपहत्यै राथन्तरीं प्रथमामन्वाह राथन्तरो वा अयं ँलोक इममेव लोकमभि जयति त्रिर्वि गृह्णाति त्रय इमे लोका इमानेव लोकानभि जयित बार्.हतीमुत्तमा-मन्वाह बार्.हतो वा असौ लोकोऽमुमेव लोकमभि जयित प्र वो - [] 40 TS 2.5.7.3 । । वाजा इत्यनिरुक्तां प्राजापत्यामन्वाह यज्ञो वै प्रजापतिर्यज्ञमेव प्रजापतिमा रभते प्र वो वाजा इत्यन्वाहान्नं वै वाजोऽन्नमेवाव रुन्धे प्र वो वाजा इत्यन्वाह तस्मात् प्राचीन ए रेतो धीयते ऽग्न आ याहि । ॥ ॥ । वीतय इत्याह तस्मात् प्रतीचीः प्रजा जायन्ते प्र वो वाजा – [ ] **41** TS 2.5.7.4 इत्यन्वाह मासा वै वाजा अर्द्धमासा अभिद्यवो देवा हविष्मन्तो । । । । । । गौर्घृताची यज्ञो देवाञ्जिगाति यजमानः सुम्नयुरिदमसीदमसीत्येव यज्ञस्य प्रियं धामाव रुन्धे यं कामयेत सर्वमायुरियादिति प्र वो वाजा

इति तस्यानूच्याग्न आ याहि वीतय इति सन्ततमुत्तर-मर्द्धर्चमा । लभेत - [] 42

TS 2.5.7.5

प्राणेनैवास्यापानं दाधार सर्वमायुरेति यो वा अर्त्नि ए सामिधेनीनां वैदार्त्नावेव भ्रातृत्यं कुरुतेऽर्द्धर्चौ सं दधात्येष वा अर्न्निः सामिधेनीनां य एवं वैदार्त्नावेव भ्रातृत्यं कुरुत ऋषेर्.ऋषेर्वा एता निर्मिता यथ् सामिधेन्यस्ता यदसम्युक्ताः स्युः प्रजया पशुभिर् यजमानस्य वि तिष्ठेरन्नर्द्धर्चौ सं दधाति सं () युनक्त्येवैनास्ता अस्मै संयुक्ता अवरुद्धाः सर्वामाशिषं दुहे ॥ 43 (वर्.सं - वी - जायन्ते प्रवो वाजा - लभेत - दधाति सं - दश च) (४७)

TS 2.5.8.1

अयज्ञो वा एष योऽसामाऽग्न आ याहि वीतय इत्याह रथन्तरस्यैष वर्णस्तं त्वा समिद्धिरङ्गिर इत्याह वामदेव्यस्यैष वर्णो बृहदग्ने सुवीर्यमित्याह बृहत एष वर्णो यदेतं तृचमन्वाह यज्ञमेव तथ् सामन्वन्तं करोत्यग्निरमुष्मिन् लोक आसीदादित्योऽस्मिन् ताविमौ लोकावशान्ता – [ ] 44

TS 2.5.8.2

वास्तां ते देवा अब्रुवन्नेतेमौ वि पर्यूहामेत्यग्न आ याहि वीतय
इत्यस्मिन् लोकेऽग्निमदधुर् बृहदग्ने सुवीर्यमित्यमुष्मिन्
लोक आदित्यं ततो वा इमौ लोकावशाम्यतां यदेवम्नवाहानयोर्
लोकयोः शान्त्यै शाम्यतोऽस्मा इमौ लोकौ य एवं वेद पञ्चदश
सामिधेनीरन्वाह पञ्चदश – [] 45

TS 2.5.8.3

वा अर्द्धमासस्य रात्रयोऽर्द्धमास्त्रः संवध्सर आप्यते तासां त्रीणि च श्तानि षष्टिश्चाक्षराणि तावतीः संवध्सरस्य रात्रयोऽक्षर्श एव संवध्सरमाप्नोति नृमेधश्च परुच्छेपश्च ब्रह्मवाद्य-मवदेता-मस्मिन् दारावार्द्रेऽग्निं जनयाव यत्रो नौ ब्रह्मीयानिति नृमेधोऽभ्यवद्थ् सार्थ्यक्ष्ये परुच्छेपो ऽभ्यवद्थ् सोऽग्निमजनयदृष् इत्यब्रवीद्-[] 46

TS 2.5.8.4

स्मिद्धिरङ्गिर इत्याह सामिधेनीष्वेव तज्ज्योतिर जनयति स्त्रियस्तेन यद्चः स्त्रियस्तेन यद्-गायित्रियः स्त्रियस्तेन यथ् सामिधेन्यो वृषण्वती-मन्वाह – [] 47

TS 2.5.8.5

तेन पु॰स्वतीस्तेन सेन्द्रास्तेन मिथुना अग्निर्देवानां दूत आसीदुशना काव्योऽसुराणां तौ प्रजापितं प्रश्नमैता॰ स प्रजापितरिग्नं दूतं वृणीमह इत्यिभ पर्यावर्तत ततो देवा अभवन् पराऽसुरा यस्यैवं विदुषोऽग्निं दूतं वृणीमह इत्यन्वाह भवत्यात्मना पराऽस्य भ्रातृव्यो भवत्यद्ध्वरवतीमन्वाह भ्रातृव्यमेवैतया – [ ] 48

TS 2.5.8.6

-ध्वरित शोचिष्केशस्तमीमह इत्याह प्वित्रमेवैतद्-यजमानमेवैतया पवयित समिद्धो अग्न आहुतेत्याह पिरिधिमेवैतं पिर दधात्यस्कन्दाय यदत ऊर्द्ध्वमभ्यादद्ध्याद्-यथा बहिःपिरिधि स्कन्दित तादृगेव तत् त्रयो वा अग्नयो हव्यवाहनो देवानां कव्यवाहनः पितृणा ए सहरक्षा असुराणां त एतर्ह्या श्राप्ति मां विरिष्यते मा – [] 49

TS 2.5.8.7 — । । । । — । –मिति वृणीद्ध्वं एहव्यवाहनमित्याह य एव देवानां तं वृणीत आर्.षेयं वृणीते बन्धोरेव नैत्यथो सन्तत्यै परस्तादर्वाचो वृणीते तस्मात् परस्तादर्वाञ्चो मनुष्यान् पितरोऽनु प्र पिपते ॥ 50 (अशान्ता – वाह पञ्चदशा – ब्रवी – दन्वाहै – तया – वरिष्यते मा – मेकान्नत्रि एशच्च) (A8) TS 2.5.9.1 ्रा । । । । । । अग्ने महां असीत्याह महान्. होष यदग्निर् ब्राह्मणेत्याह ब्राह्मणो होष भारतेत्याहैष हि देवेभ्यो हव्यं भरति देवेद्ध इत्याह देवा इत्याहर्.षयो होतमस्तुवन् विप्रानुमदित इत्याह – [] 51 TS 2.5.9.2

द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रवनः

रथी-रद्ध्वराणा-मित्याहैष हि देवरथोऽतूर्तो होतेत्याह न होतं

कश्चन – [ ] 52

TS 2.5.9.3

तरित तूर्णिर्. हव्यवाडित्याह सर्व ७ होष तर्त्यास्पात्रं
जुहूर्देवानामित्याह जुहूर्होष देवानां चमसो देवपान इत्याह चमसो
होष देवपानोऽरा ए इवाग्ने नेमिर्देवा ए स्त्वं परिभूरसीत्याह देवान्.
होष परिभूर्यद् – ब्रूयादा वह देवान् देवयते यजमानायेति
भ्रातृव्यमस्मै – [] 53

TS 2.5.9.4

जनयेदा वह देवान्. यजमानायेत्याह् यजमान—मेवैतेन
वर्द्धयत्यग्निमग्न आ वह सोममा वहेत्याह देवता एव तद्—
यथापूर्वमुप ह्वयत् आ चाग्ने देवान्. वह सुयजा च यज जातवेद
इत्याहाग्निमेव तथ् स७ श्यति सोऽस्य स०्शितो देवेभ्यो ह्व्यं
वहत्यग्निर्. होते — [ ] 54

TS 2.5.9.5

-त्याहाग्निर्वे देवाना हुं होता य एव देवाना हुं होता तं वृणीते स्मो वयमित्याहाऽऽत्मानमेव सत्त्वं गमयित साधु ते यजमान वयमित्याहाऽऽिशषमेवैतामा शास्ते यद्ब्रूयाद्—योऽग्नि होतारमवृथा इत्यग्निनोभयतो यजमानं परि गृह्णीयात् प्रमायुकः स्याद्— यजमानदेवत्या वै जुहूर्भातृव्यदेवत्योपभृद् — [] 55

TS 2.5.9.6

यद् – द्दे इव ब्रूयाद् भ्रातृत्यमस्मै जनयेद् घृतवतीमद्ध्वर्यो सुचमाऽस्यस्वेत्याह यजमान – मेवैतेन वर्द्धयित देवायुविमत्याह देवान्. ह्येषाऽवित विश्ववारामित्याह विश्व ह्येषाऽवतीडामहै देवा ् ईडेन्यान् नमस्याम नमस्यान्. यजाम यज्ञियानित्याह मनुष्या वा ईडेन्याः पितरो नमस्या देवा यज्ञिया देवता एव () तद् – यथाभागं यज्ञित ॥ 56 (विप्रानुमिदित इत्याह – चना – ऽस्मै – होतो – पृथ्द – देवता एव – त्रीणि च) (A9)

TS 2.5.10.1 ा । । । त्री ७ स्तृचाननु ब्रूयाद् – राजन्यस्य त्रयो वा अन्ये राजन्यात् पुरुषा ब्राह्मणो वैश्यः शूद्रस्तानेवास्मा अनुकान् करोति पञ्चदशानु ब्रूयाद्-राजन्यस्य पञ्चदशो वै राजन्यः स्व एवैन स्तोमे प्रति ष्ठापयति त्रिष्टुभा परि दद्ध्यादिन्द्रियं वै त्रिष्टुगिन्द्रियकामः खलु वै राजन्यो यजते त्रिष्टुभैवास्मा इन्द्रियं परि गृह्णाति यदि कामयेत-[] 57 TS 2.5.10.2 ब्रह्मवर्चसमस्त्वित गायित्रया परि दद्ध्याद्-ब्रह्मवर्चसं वै गायत्री , ब्रह्मवर्च्समेव भवति सप्तदशानु ब्रूयाद्-वैश्यस्य सप्तदशो वै वैश्यः स्व एवैन स्तोमे प्रति ष्ठापयतिजगत्या परि दद्ध्याज्जागता वै पशवः पशुकामः खलु वै वैश्यो यजते जगत्यैवास्मै पशून् परि गृह्णात्येकवि एशतिमनु ब्रूयात् प्रतिष्ठाकामस्यैकवि एशः

TS 2.5.10.3

स्तोमानां प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्यै – [ ] 58

चतुर्वि एशितिमन् ब्रूयाद् - ब्रह्मवर्च् सकामस्य चतुर्वि एशत्यक्षरा । । । ॥ ॥ । गायुत्री गायुत्री ब्रह्मवर्च्सं गायित्रियैवास्मै ब्रह्मवर्च्समव रुन्धे

त्रिण्शतमनु ब्रूयादन्नकामस्य त्रिण्शदक्षरा विराडनं विराड् विराजैवास्मा अन्नाद्यमवं रुन्धे द्वात्रिण्शतमनु ब्रूयात् प्रतिष्ठाकामस्य द्वात्रि एं शदक्षरा उनुष्टु गंनुष्टु ए छन्दंसां प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्यै षट्त्रि एं शतमनु ब्रूयात् पशुकामस्य षट्त्रिण्शदक्षरा बृहती बार्.हताः पशवो बृहत्यैवास्मै पशू – [ ] 59 TS 2.5.10.4 -नवं रुन्धे चतुं श्चत्वारि ्शतमनुं ब्रूयादिन्द्रियकामस्य चतुश्चत्वारि ्रादक्षरा त्रिष्टुगिन्द्रियं त्रिष्टुप् त्रिष्टुभैवास्मा इन्द्रियमव रुन्धे ऽष्टाचत्वारि ्शतमनुं ब्रूयात् पशुकामस्याष्टाचत्वारि ्शदक्षरा जगती जागताः पशवोजगत्यैवास्मै पशूनवं रुन्धे सर्वाणि छन्दा ॥ स्यनु ब्रूयाद्-बहुयाजिनः सर्वाणि वा एतस्य छन्दा ७ स्यवंरुद्धानि यो बहुयाज्यपरिमितमनु ब्रूयादपरिमितस्यावरुध्यै ॥ 60 (कामर्यंत – प्रतिष्ठित्यै – पशून्थ् – सप्तचंत्वारिज्ञच्च) (A10) TS 2.5.11.1 निवीतं मनुष्याणां प्राचीनावीतं पितृणामुपवीतं देवानामुपं व्ययते देवलक्ष्ममेव तत् कुरुते तिष्ठन्नचाह तिष्ठन्. ह्याश्रुततरं वदति

तिष्ठन्नचाह सुवर्गस्य लोकस्याभिजित्या आसीनो यजत्यस्मिन्नेव । लोके प्रति तिष्ठति यत् क्रौञ्चमन्वाहाऽऽसुरं तद्-यन्मन्द्रं मानुषं । तद्-यदन्तरा तथ् सदेवमन्तराऽनूच्य ए सदेवत्वाय विद्वा एसो वै-[] 61

TS 2.5.11.2

पुरा होतारोऽभूवन् तस्माद्-विधृता अद्ध्वानोऽभूवन् न पन्थानः

समरुक्षन्तन्तर्वेद्यन्यः पादो भवति बहिर्वेद्यन्योऽथान्वाहाद्ध्वनां

विधृत्यै पथामस्र रोहायाथो भूतं चैव भविष्यच्याव रुन्धेऽथो

परिमितं चैवापरिमितं चाव रुन्धेऽथो ग्राम्या श्रैव पर्शूनारण्या श्राव रुन्धेऽथो – [] 62

TS 2.5.11.3

देवलोकं चैव मनुष्यलोकं चाभि जयित देवा वै सामिधेनीरनूच्य यज्ञं नान्वपञ्चन्थ्स प्रजापितस्तूष्णी—माघारमा उघारयत् ततो वै देवा यज्ञमन्वपञ्चन्. यत् तूष्णीमाघार—माघारयित यज्ञस्यानुख्यात्या । अथो सामिधेनीरेवाभ्यनक्त्यलूक्षो भवित य एवं वैदाथो निर्माण्यति प्रजया पशुभिर् – [] 63

TS 2.5.11.4

TS 2.5.11.5

TS 2.5.11.6

डमे लोका डमानेव लोकानिभ जयित त्रिरुत्तरार्द्ध्यं त्रयो वै देवयानाः पन्थानस्तानेवाभि जयित त्रिरुप वाजयित त्रयो वै देवलोका । । । । । । । । । । देवलोकानेवाभि जयित द्वादश सं पद्यन्ते द्वादश मासाः

संवथ्सरः संवथ्सरमेव प्रीणात्यथी संवथ्सरमेवास्माउप दधाति स्वर्गस्य लोकस्य समष्ट्या आघारमा घारयति तिर इव – [ ] 66 TS 2.5.11.7 वै सुवर्गी लोकः सुवर्गमेवास्मै लोकं प्र रोचयत्यृजुमा । । । । । । । घारयत्यृजुरिव हि प्राणः सन्ततमा घारयति प्राणानामन्नाद्यस्य सन्तत्या अथो रक्षसामपहत्यै यं कामयेत प्रमायुकः स्यादिति जिह्यं तस्याऽऽघारयेत् प्राणमेवास्माज्जिह्यं नयति ताजक् प्र मीयतेशिरो वा एतद्-यज्ञस्य यदांघार आत्मा ध्रुवा - [ ] 67 TS 2.5.11.8 ऽऽघारमाघार्य धुवा ए समनक्त्यात्मन्नेव यज्ञस्य शिरः प्रति द्धात्यग्निर्देवानां दूत आसीद् दैव्योऽसुराणां तौ प्रजापतिं प्रञ्जमैता ए स प्रजापतिर् ब्राह्मण-मब्रवीदेतद्-वि ब्रूहीत्या श्रावयेतीदं देवाः शृणुतेति वाव तदब्रवीदग्निर् देवो होतेति य एव देवानां तमवृणीत ततों देवा - [] 68

TS 2.5.11.9 अभवन् पराऽसुरा यस्यैवं विदुषः प्रवरं प्रवृणते भवत्यात्मना ॥ । ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ पराऽस्य भ्रातृव्यो भवति यद्-ब्राह्मणश्चाब्राह्मणश्च प्रश्चमेयातां (वा – आरण्या ⊌श्चाव रुन्धेऽथो – पशुभिः – सोऽब्रवीदः – दक्षिणार्ध्यं त्रयं –इव – ध्रुवा – देवा – श्रुत्वारिष्शच्च) (A11) TS 2.5.12.1 । । । । । अयुर्घ । अयुर्घ अग्न > , आ प्यायस्व > , सं ते > , ा ७ । 10 । 12, ऽग्ना विष्णू > , अग्नाविष्णू > , इमं मे वरुण > , तत्त्वा या > अपां नपादा ह्यस्थादुपस्थं जिह्यानामूर्ध्वो विद्युतं वसानः । । । । । । तस्य ज्येष्ठं महिमानं वहन्तीर्. हिरण्यवर्णाः परि यन्ति यह्नीः ॥ स-[] 70

```
TS 2.5.12.2
— । । । ।
–मन्या यन्त्युप यन्त्यन्याः समानमूर्वं नद्यः पृणन्ति ।
तमू शुचि ् शुचयो दीदिवा ्समपां नपातं परितस्थुरापः ।
तमस्मेरा युवतयो युवानं मर्मृज्यमानाः परि यन्त्यापः ॥
स शुक्रेण शिक्वना रेवदग्निर्दीदायानिद्ध्मो घृतनिर्णिगफ्सु ॥
इन्द्रावरुणयोरह एसम्राजोरव आ वृणे।
ता नो मृडात ईदृशे ॥
इन्द्रावरुणा युवमद्ध्वराय नो – [] 71
TS 2.5.12.3
विशे जनाय महि शर्म यच्छतं ।
दीर्घप्रयज्युमित यो वनुष्यति वयं जयेम पृतनासु दूढ्यः ॥
ा <mark>15</mark> ॥ <mark>16</mark>
आ नोमित्रावरुणा> , प्रबाहवा> ॥
त्वं नो अग्ने वरुणस्य विद्वान् देवस्य हेडोऽव यासिसीष्ठाः ।
यजिष्ठो वहितमः शोशुचानो विश्वा द्वेषा ्सि प्र मुमुग्ध्यस्मत् ॥
```

स त्वं नो अग्नेऽवमो भवोती नेदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ । अव यक्ष्व नो वरुण ् − [ ] 72 TS 2.5.12.4 रराणो वीहि मृडीक ं सुहवो न एधि ॥ प्रप्रायमग्निर्भरतस्य शृण्वे वि यथ् सूर्यो न रोचते बृहद्धाः । अभि यः पूरुं पृतनासु तस्थौ दीदाय दैव्यो अतिथिः शिवो नः ॥ प्रते यक्षि प्रत इयर्मि मन्म भुवो यथा वन्द्यो नो हवेषु । । । । । धन्वन्निव प्रपा असि त्वमग्न इयक्षवे पूरवे प्रत्न राजन्न् ॥ 73 TS 2.5.12.5 वि पाजसा > 17 । 18 वि पाजसा > ॥ स त्वमग्ने प्रतीकेन प्रत्योष यातुधान्यः। उरुक्षयेषु दीद्यत् ॥ त्र सुप्रतीक ए सुदृश ७ स्वञ्चमविद्वा एसो विदुष्टर ए सपेम । । । । स यक्ष-द्विश्वा वयुनानि विद्वान् प्र हव्यमग्निरमृतेषु वोचत् ॥

द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रवनः

द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रवनः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :
(विश्वरूप – स्त्वष्टे – न्द्रं वृत्रं – ब्रह्मवादिनः स त्वै –

ा नासोमयाज्ये – ष वै देवरथो – देवा वै नर्चि ना – यूजो –

ा । । । ।

ऽग्ने महान् – त्रीन् – निवीत – मायुष्टे – द्वादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis:
(विश्वरूपो – नैन्ं शिक्सा – वद्य वसु – पूर्वेद्युर् – वाजा

ा

इत्य – ग्ने महान् – निवीत – मन्या यन्ति – चतुः सप्तितः)

First and Last Padam of Fifth Prasnam of Kandam 2:-(विश्वरूपो – ऽनु ते दायि)

> । ॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥

```
2.5.1
          Appendix
<u>2.5.12.1 – आयुष्ट > , आयुर्दा अग्न > </u>
<mark>आयुष्टे</mark> विश्वतो दधदयमग्निर् वरेण्यः ।
पुनस्ते प्राण आयति परा यक्ष्मं सुवामि ते ।
आयुर्दा अग्ने हविषो जुषाणो घृतप्रतीको घृतयोनिरेधि ।
। । ।
घृतं पीत्वा मधु चारु गव्यं पितेव पुत्रमभि रक्षतादिमं ।
(Appearing in TS -1.3.14.4)
<u> 2.5.12.1 – आ प्यायस्व</u> > 🗒 सं ते >
<mark>आप्यास्व</mark> समेतु ते विञ्वतः सोम वृष्णियं ।
भवा वाजस्य संगथे।
सं ते पया ्सि समु यन्तु वाजाः सं ँवृष्णियान् यभिमातिषाहः ।
आप्यायमानो अमृताय सोम दिवि श्रवा स्युत्तमानि धिष्व ॥
(Appearing in TS- 4-2-7-4)
```

। । । (<u>2.5.12.1 – अव ते हेड</u>> , <u>उद्त्तमं</u>> अव ते हेडों वरुण नमोभिरव यज्ञेभिरीमहे हविर्भिः । क्षयन्नस्मभ्यमसुर प्रचेतो राजन्नेना एसि शिश्रथः कृतानि ॥ ा । । । । । । । । <mark>उदुत्तमं</mark> वरुण पाञामस्मदवाऽधमं विमद्ध्यम७ श्रथाय । अथा वयमादित्य व्रते तवाऽनागसो अदितये स्याम ॥ (Appearing in TS- 1.5.11.3) 2.5.12.1 – प्रणो देव्या> , <u>नो दिवो</u>> <mark>प्रणो देवी</mark> सरस्वती वाजेभिर्वाजिनीवती । धीनामवित्र्यवतु ॥ आ नो दिवो बृहतः पर्वतादा सरस्वती यजता गन्तु यज्ञं। ा । । । । । । । । हवं देवी जुजुषाणा घृताची शग्मां नो वाचमुशती शृणोतु ॥

(Appearing in TS - 1.8.22.1)

<u> 2.5.12.1 – अग्ना विष्ण</u>ू> , <u>अग्नाविष्ण</u>् अग्नाविष्णू महि तद्वां महित्वं वीतं घृतस्य गुह्यानि नाम । दमेदमे सप्त रत्ना दधाना प्रति वां जिह्वा घृतमा चरण्येत् ॥ अग्नाविष्णू महि धाम प्रियं वां विधो घृतस्य गुह्या जुषाणा । दमेदमे सुष्ट्रतीर्वावृधाना प्रति वां जिह्वा घृतमुच्चरण्येत् ॥ (Appearing in TS- 1.8.22.1) <u>2.5.12.1 - इमं मे वरुण</u>>, <u>तत् त्वा याः</u> <mark>इमं में वरुण</mark> श्रुधी हवमद्या च मृडय । त्वामवस्युरा चके ॥ ा । । ॥ । । । <mark>तत्त्वा या</mark>मि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदा शास्ते यजमानो हविर्भिः । ा अहेडमानो वरुणेह बोद्ध्युरुश्स्य मा न आयुः प्रमोषीः॥ (Appearing in TS- 2.1.11.6)

द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रवनः

<u> 2.5.12.1 – म्यु दुत्यं</u>> , <u>चित्रं ></u> उ<mark>दु त्यं</mark> जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः । दृशे विश्वाय सूर्यं ॥ । । । । । <mark>चित्रं</mark> देवाना–मुदगादनीकं चक्षु र्मित्रस्य वरुणस्याऽग्नेः । आऽप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षण् सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्च ॥ (Appearing in TS- 1.4.43.1) 16 <u> 2.5.12.3 - आ नो मित्रावरुणा</u>> <mark>आ नो मित्रावरुणा</mark> घृतैर्गव्यूतिमुक्षतं । मध्वा रजाञ्सि सुक्रत् ॥ प्र **बाहवा** सिसृतं जीवसे न आ नो गव्यूतिमुक्षतं घृतेन । आ नो जने श्रवयतं ँयुवाना श्रुतं मे मित्रावरुणा हवेमा ॥ (Appearing in TS- 1.8.22.3)

17 **2.5.12.5** वि पाजसा <mark>वि पाजसापृ</mark>थुना शोश्चानो बाधस्व द्विषो रक्षसो अमीवाः । सुञर्मणो बृहतः ञर्मणि स्यामग्नेरह 🗸 सुहवस्य प्रणीतौ ॥ (Appearing in TS- 4.1.5.1) **2.5.12.5** वि ज्योतिषाः ा <mark>विज्योतिषा</mark> बृहता भात्यग्निराविर् विश्वानि कृणुते महित्वा । प्राऽदेवीर् मायाः सहते-दुरेवाः शिशीते शृङ्गे रक्षसे विनिक्षे ॥ (Appearing in TS- 1.2.14.7) विवेष यन्मा <mark>अ∨्होमुचे</mark> प्रभरेमा मनीषा मोषिष्ठ–दाव्.न्ने सुमतिं गृणानाः । इदमिन्द्र प्रति हव्यं गृभाय सत्याः सन्तु यजमानस्य कामाः ॥ <mark>विवेष यन्मां</mark> धिषणां जजान स्तवै पुरा पार्यादिन्द्र मह्नः । अण्हंसो यत्र पीपरद्यथा नो नावेव यान्त मुभये हवन्ते ॥ (Appearing in TS- 1.6.12.3)

। 21 । <u>2.5.12.5 विन इन्द</u>्रे> , <u>न्द्र क्षत्र</u>> ा वि न इन्द्र मृधो जिह नीचा यच्छ पृतन्यतः । अधस्पदं तमीं कृधि यो अस्मा ् अभिदासति ॥ ्र इन्द्र क्षत्रमभि वाममोजो ऽजायथा वृषभ चर्षणीनां । अपाऽनुदो जनममित्र यन्त मुरुं देवेभ्यो अकृणोरु लोकं ॥ (Appearing in TS- 1.6.12.4) । 23 । 2.5.12.5 इन्द्रियाणि शतक्रतों>, <u>ऽन् ते दायि</u>> इन्द्रियाणि शतक्रतो या ते जनेषु पञ्चसु । इन्द्र तानि त आ वृणे ॥ अनु ते दायि मह इन्द्रियाय सत्राते विश्वमनु वृत्रहत्ये । । । । । । । । । अनु क्षत्रमनु सहो यजत्रेन्द्र देवेभिरनु ते नृषद्ये ॥ (Appearing in TS- 1.6.12.1)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

2.6 द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – अवशिष्टकर्माभिधानं

प्राची अवित वसन्तमेवर्तूनामव रुन्धे तनूनपातं यजित ग्रीष्ममेवाव रुन्ध इडो यजित वर्राषा एवाव रुन्धे बर्रहिर्यजित श्रारदमेवाव रुन्धे स्वाहाकारं यजित हेमन्तमेवाव रुन्धे तस्माथ् स्वाहाकृता हेमन् प्राची अव सीदिन्त स्मिधो यजत्युषस एव देवतानामव रुन्धे तन्नपातं यजित यज्ञमेवाव रुन्ध — [] 1

TS 2.6.1.2

इडो यजित पुशूनेवाव रुन्थे बर्.हिर्यजित प्रजामेवाव रुन्थे स्मानयत उपभृतस्तेजो वा आज्यं प्रजा बर्.हिः प्रजास्वेव तेजो दधाति स्वाहाकारं यजित वाचमेवाव रुन्थे दश सं पद्यन्ते दशाक्षरा विराडन्नं विराड् विराजैवान्नाद्यमव रुन्थे स्मिधो यजत्यस्मिन्नेव लोके प्रति तिष्ठति तनूनपातं यजित – [ ] 2 TS 2.6.1.3

यज्ञ एवान्तरिक्षे प्रति तिष्ठतीडो यजित प्रशुष्वेव प्रति तिष्ठति

बर्.हिर्यजिति य एव देवयानाः पन्थानस्तेष्वेव प्रति तिष्ठति स्वाहाकारं
यजित सुवर्ग एव लोके प्रति तिष्ठत्येतावन्तो वै देवलोकास्तेष्वेव
। यथापूर्वं प्रति तिष्ठति देवासुरा एषु लोकेष्वस्पर्द्धन्त ते देवाः
प्रयाजै–रेभ्यो लोकेभ्यो ऽसुरान् प्राणुदन्त तत् प्रयाजानां – [ ] 3

TS 2.6.1.4

प्रयाजत्वं यस्यैवं विदुषः प्रयाजा इज्यन्ते प्रैभ्यो लोकेभ्यो भातृव्यान्नुदते अभिक्रामं जुहोत्यभिजित्यै यो वै प्रयाजानां मिथुनं वैद प्र प्रजया प्राभिर् मिथुनैर् जायते समिधो बह्वीरिव यजति तनूनपातमेकमिव मिथुनं तदिडो बह्वीरिव यजति बर्.हि-रेकमिव मिथुनं तदेतद्-वै प्रयाजानां मिथुनं य एवं वैद प्र – [] 4

TS 2.6.1.5

प्रजया प्रशिभर मिथुनैर जायते देवानां वा अनिष्ठा देवता आसन्त्रथासुरा यज्ञ-मजिघा ्सन् ते देवा गायत्रीं व्यौहन् पञ्चाक्षराणि प्राचीनानि त्रीणि प्रतीचीनानि ततो वर्म य्ज्ञायाभवहर्म

यजमानाय यत् प्रयाजानूयाजा इज्यन्ते वर्मैव तद्यज्ञाय क्रियते वर्म यजमानाय भ्रातृव्याभिभूत्यै तस्माद्-वरूथं पुरस्ताद्-वर्.षीयः पश्चाद्धसीयो देवा वै पुरा रक्षोंभ्य - [ ] 5 TS 2.6.1.6 इति स्वाहाकारेण प्रयाजेषु यज्ञ ए स स्थाप्यमपञ्यन् त ॥ स्वाहाकारेण प्रयाजेषु समस्थापयन् वि वा एतद्-यज्ञं छिन्दन्ति यथ् स्वाहाकारेण प्रयाजेषु स स्थापयन्ति प्रयाजानिष्ट्वा हवी स्थिभ घारयति यज्ञस्य सन्तत्या अथो हविरेवाकरथो यथापूर्वमुपैति पिता वै प्रयाजाः प्रजा ऽनूयाजा यत् प्रयाजानिष्ट्वा हवी ७ ष्यभिघारयति पितैव तत् पुत्रेण साधारणं - [] 6 TS 2.6.1.7 कुरुते तस्मादाहुर्यश्चैवं वैद यश्च न कथा पुत्रस्य केवलं

कुरुते तस्मादाहुर्यश्चैवं वेद यश्च न कथा पुत्रस्य केवलं
कथा साधारणं पितुरित्यस्कन्नमेव तद्-यत् प्रयाजेष्विष्ठेषु स्कन्दित
गायत्र्येव तेन गर्भं धत्ते सा प्रजां पशून्. यजमानाय प्र जनयित ॥ ७
(यजिति यज्ञमेवाव रुन्धे - तनूनपातं यजित - प्रयाजानामेवं वेद प्र - रक्षोभ्यः - साधारणं - पञ्चित्रिश्राच्च) (A1)

TS 2.6.2.1 चक्षुषी वा एते यज्ञस्य यदाज्यभागौ यदाज्यभागौ यजति चक्षुषी एव तद्-यज्ञस्य प्रति दधाति पूर्वार्द्धे जुहोति तस्मात् पूर्वार्द्धे चक्षुषी प्रबाहुग्-जुहोति तस्मात् प्रबाहुक् चक्षुषी देवलोकं वा अग्निना यजमानो ऽनु पञ्चित पितृलोक ् सोमेनोत्तरार्द्धे ा । । ऽग्नये जुहोति दक्षिणार्द्धे सोमायैवमिव हीमौ लोकावनयोर् लोकयोरनुख्यात्यै राजानौ वा एतौ देवतानां – [] 8 TS 2.6.2.2 वदग्नीषोमावन्तरा देवता इज्येते देवतानां विधृत्यै तस्माद्-राज्ञा मनुष्या विधृता ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं तद्-यज्ञे यजमानः कुरुते येनान्यतोदतश्च पशून् दाधारोभयतोदत-श्चेत्यृच-मनूच्याऽऽज्यभागस्य जुषाणेन यजित तेनान्यतोदतो दाधारचमन्च्य हिवष ऋचा यजित तेनोभयतोदतो दाधार मूर्द्धन्वती पुरोनुवाक्या भवति मूर्द्धानमेवैन एं समानानां करोति - [] 9

ा नियुत्वत्या यजित भ्रातृव्यस्यैव प्रशून् नियुवते केशिनं एह दार्भ्यं केशी सात्यकामिरुवाच सप्तपदां ते शक्वरी श्रो यज्ञे । प्रयोक्तासे यस्यै वीर्येण प्रजातान् भ्रातृव्याशुदते प्रति जनिष्यमाणान्. यस्यै वीर्येणोभयोर् लोकयोर् ज्योतिर् धत्ते यस्यै वीर्येण

पूर्वार्द्धेनान्ड्वान् भुनिक जघनार्द्धेन धेनुरिति पुरस्ताल्लक्ष्मा । । । पुरोनुवाक्या भवति जातानेव भ्रातृव्यान् प्र णुदत

उपरिष्टाल्लक्ष्मा – [ ] 10

TS 2.6.2.4

याज्या जनिष्यमाणानेव प्रति नुदते पुरस्ताल्लक्ष्मा पुरोनुवाक्या भवत्यस्मिन्नेव लोके ज्योतिर्धत्त उपरिष्ठाल्लक्ष्मा याज्या उमुष्मिन्नेव लोके ज्योतिर्धत्त उपरिष्ठाल्लक्ष्मा याज्या उमुष्मिन्नेव लोके ज्योतिर्द्धते ज्योतिष्मन्तावस्मा इमौ लोकौ भवतो य एवं वैद पुरस्ताल्लक्ष्मा पुरोनुवाक्या भवति तस्मात् पूर्वार्द्धेनान्ड्वान् भुनक्त्युपरिष्ठाल्लक्ष्मा याज्या तस्माज्ञघनार्द्धेन धेनुर्य एवं वैद भुङ्क । एनमेतौ वज्र आज्यं वज्र आज्यभागौ – [] 11

शक्नोत्येव – द्वे च) (A2)

TS 2.6.3.1 प्रजापतिर् देवेभ्यो यज्ञान् व्यादिशथ् स आत्मन्नाज्यमधत्त तं देवा अब्रुवन्नेष वाव यज्ञो यदाज्यमप्येव नो ऽत्रास्त्वित सो ऽब्रवीद्-यजान्. व आज्यभागावुप स्तृणानभि घारयानिति तस्माद्-यजन्त्याज्यभागावुप स्तृणन्त्यभि घारयन्ति ब्रह्मवादिनो वदन्ति कस्माथ् सत्याद्-यातयामान्यन्यानि हवी ७ष्ययातयाम – माज्यमिति प्राजापत्य – [ ] 14 TS 2.6.3.2 -मिति ब्रूयादयातयामा हि देवानां प्रजापतिरिति छन्दा एसि देवेभ्यो ऽपाक्रामन् न वो ऽभागानि हव्यं वक्ष्याम इति तेभ्य एत-च्यतुरवत्त-मधारयन् पुरोनुवाक्यायै याज्यायै देवतायै वषट्काराय यच्चतुरवत्तं जुहोति छन्दा ५ स्येव तत् प्रीणाति तान्यस्य प्रीतानि देवेभ्यो हव्यं वहन्त्यङ्गिरसो वा इत उत्तमाः सुवर्गं ँलोकमायन् तद्रषयो यज्ञवास्त्वभ्यवायन् तं – [ ] 15 TS 2.6.3.3 ऽपञ्यन् पुरोडाशं कूर्मं भूत्र सर्पन्तं तमब्रुवित्रन्द्राय ध्रियस्व बृहस्पतये ध्रियस्व विश्वेभ्यो देवेभ्यो ध्रियस्वेति स नाद्धियत

तमब्रुवन्नग्नये ध्रियस्वेति सो ऽग्नये ऽद्धियत यदाग्नेयो-ऽष्टाकपालो-ऽमावास्यायां च पौर्णमास्यां चाच्युतो भवति सुवर्गस्य लोकस्याभिजित्यै तमब्रुवन् कथा ऽहास्था इत्यनुपाको ऽभूवमित्यं बवीद् –यथा ऽक्षो ऽनुपाक्तो – [] 16 TS 2.6.3.4 ऽवार्च्छत्येवमवाऽऽर-मित्युपरिष्टा-दभ्यज्याधस्ता-दुपानिक सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै सर्वाणि कपालान्यभि प्रथयति तावतः पुरोडाशानमुष्मिन् लोके ऽभि जयति यो विदग्धः स नैर्.ऋतो यो ऽशृतः स रौद्रो यः शृतः स सदेवस्तस्मादविदहता शृतंकृत्यः ा । । । । । । सदेवत्वाय भस्मना ऽभि वासयित तस्मान्मा एसेनास्थि छन्नं ँवेदेनाभि वासयति तस्मात् – [ ] **17** TS 2.6.3.5 केशैः शिर रुछन्नं प्रच्युतं वा एतदस्माल् लोकादगतं देवलोकं ँयच्छृत ् हविरनभिघारित-मभिघार्योद्-वासयति देवत्रैवैनद्-गमयति यद्येकं कपालं नश्येदेको मासः संवथ्सरस्यानवेतः स्यादथ यजमानः प्रमीयेत यद् हे नश्येतां ह्यौ मासौ सँवथ्सरस्यानवेतौ स्यातामथ यजमानः प्रमीयेत सङ्ख्यायोद्-वासयति यजमानस्य - [ ] 18 TS 2.6.3.6 गोपीथाय यदि नश्येदाश्चिनं द्विकपालं निर्वपेद् द्यावापृथिव्य-मेककपालमश्चिनौ वै देवानां भिषजौ ताभ्यामेवास्मै भेषजं करोति द्यावापृथिव्य एककपालो भवत्यनयोर्वा एतन्नश्यति यन्नश्य-त्यनयोरेवैनद्-विन्दति प्रतिष्ठित्यै ॥ 19 (प्राजापत्यं – ते – ऽक्षोऽनुपाक्तो – वेदेनाभि वासयति तस्मादः – । यजमानस्य – द्वात्रिण्शच्च) (A3) TS 2.6.4.1 देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति स्फ्यमा दत्ते प्रसूत्या अश्विनोर् ॥ बाहुभ्यामित्याहाश्विनौ हि देवानामद्ध्वर्यू आस्तां पूष्णो हस्ताभ्यामित्याह यत्यै ज्ञातभृष्टिरसि वानस्पत्यो द्विषतो वध इत्याह वज्रमेव तथ् स७३यति भ्रातृव्याय प्रहरिष्यन्थ् स्तम्बयजुर्. हरत्ये तावती वै पृथिवी यावती वेदिस्तस्या एतावत एव भ्रातृव्यं निर्भजति – [ ] 20

TS 2.6.4.2

तस्मान्नाभागं निर्भजन्ति त्रिर्.हरित त्रय इमे लोका एभ्य एवैनं
लोकेभ्यो निर्भजित तूष्णीं चतुर्थ ए हरत्यपरिमितादेवैनं
निर्भजत्युद्धन्ति यदेवास्या अमेद्ध्यं तदप हन्त्युद्धन्ति
तस्मादोषधयः परा भवन्ति मूलं छिनित भ्रातृव्यस्यैव मूलं छिनित
पितृदेवत्या ऽतिखातेयतीं खनित प्रजापतिना – [ ] 21

TS 2.6.4.3

यज्ञमुखेन संमितामा प्रतिष्ठायै खनित यजमानमेव प्रतिष्ठां गमयित विश्वामे व प्रतिष्ठां गमयित वर्षिणतो वर्षियसीं करोति देवयजनस्यैव रूपमकः पुरीषवतीं करोति प्रजा वै प्रावः पुरीषं प्रजयैवैनं प्राभिः पुरीषवन्तं करोत्युत्तरं परिग्राहं परि गृह्णात्येतावती वै पृथिवी यावती वेदिस्तस्या प्तावत एव भ्रातृव्यं निर्भज्याऽऽत्मन उत्तरं परिग्राहं परि गृह्णाति क्रूरिमव वा – [] 22

TS 2.6.4.4

(भजति – प्रजापतिने – व वै – त्रयस्त्रिप्शच्च) (८४)

TS 2.6.5.1

ब्रह्मवादिनो वदन्त्यद्भिर्. ह्वी ्षि प्रौक्षीः केनाप इति ब्रह्मणेति । ब्रूयादद्भि –हीं व ह्वी ्षि प्रोक्षिति ब्रह्मणा ऽप इद्ध्माबर्.हिः प्रोक्षिति । मेद्ध्यमेवैनत् करोति वेदिं प्रोक्षत्यृक्षा वा एषा ऽलोमका ऽमेद्ध्या यद् –वेदिर्मेद्ध्या –मेवैनां करोति दिवे त्वा ऽन्तरिक्षाय त्वा पृथिव्यै त्वेति बर्.हिरासाद्य प्रो – [] 24

TS 2.6.5.2

-क्षत्येभ्य एवैनल्लोकेभ्यः प्रोक्षति क्रूरमिव वा एतत् करोति यत् खनत्यपो नि नयति शान्त्यै पुरस्तात् प्रस्तरं गृह्णाति मुख्यमेवैनं करोतीयन्तं गृह्णाति प्रजापतिना यज्ञमुखेन संमितं बर्.हिः स्तृणाति प्रजा वै बर्.हिः पृथिवी वेदिः प्रजा एव पृथिव्यां प्रति ष्ठापयत्यनतिदृश्ज स्तृणाति प्रजयैवैनं प्राभिरनतिदृश्जं करो-[] 25 न्त्युत्तरं बर्.हिषः प्रस्तरण् सादयित प्रजा वै बर्.हि र्यजमानः
प्रस्तरोयजमान—मेवायजमाना—दुत्तरं करोति तस्माद्—
प्रक्तरोयजमानादुत्तरो ऽन्तर्दधाति व्यावृत्त्या अनिक हिविष्कृतमेवैनण्
सुवर्गं लोकं गमयितत्रेधा उनिक त्रय इमे लोका एभ्य एवैनं
लोकेभ्यो उनिक न प्रति शृणातियत् प्रतिशृणीया—दनूर्द्ध्वंभावुकं
यजमानस्य स्यादुपरीव प्र हर — [ ] 26

TS 2.6.5.4

-त्युपरीव हि सुवर्गो लोको नि यच्छित वृष्टिमेवास्मै नि यच्छिति

नात्यग्रं प्र हरेद्-यदत्यग्रं प्रहरेद-त्यासारिण्यद्ध्वर्योर् नाशुका स्यान्न

पुरस्तात् प्रत्यस्येद्-यत् पुरस्तात् प्रत्यस्येथ् सुवर्गाल्लोकाद्-यजमानं

प्रित नुदेत् प्राञ्चं प्र हरित यजमानमेव सुवर्गं लोकं गमयित न

विष्वञ्चं वि युयाद्-यद्-विष्वञ्चं वियुयाथ् - [ ] 27

TS 2.6.5.5

स्त्र्यस्य जायेतोर्द्ध्वमुद्-यौत्यूर्द्ध्वमिव हि पु्रसः पुमानेवास्य जायते । । । । यथ् स्प्रयेन वोपवेषेण वा योयुप्येत स्तृतिरेवास्य सा हस्तेन योयुप्यते

यजमानस्य गोपीथाय ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं यज्ञस्य यजमान इति प्रस्तर इति तस्य क्व सुवर्गो लोक इत्याहवनीय इति ब्रूयाद्-यत् प्रस्तरमाहवनीये प्रहरित यजमानमेव – [] 28 **TS 2.6.5.6** सुवर्गं लोकं गमयति वि वा एतद्-यजमानो लिशते यत् प्रस्तरं स ईश्वरो वेपनो भवितोर्द्धुवा उसीतीमामभि मृशतीयं वै धुवा ऽस्यामेव प्रति तिष्ठति न वेपनो भवत्यगा(३)नग्नीदित्याह यद्-ब्रूयाद-गन्नग्निरित्य ( ) -ग्नावग्निं गमयेन्नि र्यजमान्ं सुवर्गाल्लोकाद्-भजेदगन्नित्येव ब्रूयाद्-यजमानमेव सुवर्गं ँलोकं गमयति ॥ **29** (आसाद्य प्रा – नतिदृश्ञं करोति – हरति – वियुयाद् – यजमानमेवा-ग्निरिति - सप्तदश च) (A5) TS 2.6.6.1 अग्नेस्त्रयो ज्याया एसो भ्रातर आसन् ते देवेभ्यो हव्यं वहन्तः प्रामीयन्त सो ऽग्निरबिभेदित्थं ँवाव स्य आर्तिमाऽऽ *रिष्यतीति स

निलायत सो ऽपः प्राविश्वत् तं देवताः प्रैषमैच्छ्न् तं मथ्स्यः । । । प्राविश्वत् तं देवताः प्रैषमैच्छ्न् तं मथ्स्यः प्राविश्वत् तमशपद्धियाधिया त्वा वद्ध्यासुर्यो मा प्रावोच् इति । । । तस्मान्मथ्स्यं धियाधिया घनन्ति शप्तो – [ ] 30

TS 2.6.6.2

हि तमन्विविन्दन् तमब्रुवन्नुप न आ वर्तस्व हव्यं नो वहेति

सो ऽब्रवीद्-वरं वृणै यदेव गृहीतस्याहुतस्य बिहःपिरिधि स्कन्दात्

तन्मे भ्रातृणां भागधेयमसदिति तस्माद्-यद् गृहीतस्याहुतस्य

बिहःपिरिधि स्कन्दिति तेषां तद्-भागधेयं तानेव तेन प्रीणाति पिरिधीन्

पिर दधाति रक्षसामपहत्यै स७ स्पर्.शयित - [ ] 31

TS 2.6.6.3

रक्षसामनन्ववचाराय न पुरस्तात् परि दधात्यादित्यो होवोद्यन् पुरस्ताद्—
रक्षाअस्यपहन्त्यूर्द्ध्वे समिधावा दधात्युपरिष्ठादेव रक्षाअस्यप हन्ति
यजुषा उन्यां तूष्णीमन्यां मिथुनत्वाय हे आ दधाति द्विपाद्—यजमानः
प्रतिष्ठित्यै ब्रह्मवादिनो वदन्ति स त्वै यजेत यो यज्ञस्याऽऽर्त्या वसीयान्थ्
स्यादिति भूपतये स्वाहा भुवनपतये स्वाहा भूतानां — [ ] 32

TS 2.6.6.4 पतये स्वाहेति स्कन्नमनु मन्त्रयेत यज्ञस्यैव तदार्त्या यजमानो वसीयान् भवति भूयसीर्. हि देवताः प्रीणाति जामि वा एतद्-यज्ञस्य क्रियते यदन्वञ्चौ पुरोडाशावुपा ्श्याज-मन्तरा यजत्यजामित्वायाथो मिथुनत्वायाग्निरमुष्मिन् लोक आसीद्-यमो ऽस्मिन् ते देवा अंबुवन्नेतेमौ वि पर्यूहामेत्यन्नाद्येन देवा अग्नि-[] 33 TS 2.6.6.5 -मुपामन्त्रयन्त राज्येन पितरो यमं तस्मादग्निर् देवानामन्नादो यमः । पितृणां ्राजा य एवं ँवेद प्र राज्यमन्नाद्य-माप्नोति तस्मा एतद्-भागधेयं प्रायच्छन् यदग्नये स्विष्टकृते ऽवद्यन्ति यदग्नये स्विष्टकृते ऽवद्यति भागधेयेनैव तद्-रुद्र ए समर्द्धयति सकृथ्सकृदव द्यति सकृदिव हि रुद्र उत्तरार्द्धादव द्यत्येषा वै रुद्रस्य – [] 34 TS 2.6.6.6 दिख् स्वायामेव दिशि रुद्रं निरवंदयते द्विरभि घारयति चतुरवत्तस्याऽऽप्त्यैपशवो वै पूर्वा आहुं तय एष रुद्रो यदग्निर्यत् पूर्वा आहुतीरभि जुहुयाद् - रुद्राय पशूनपि दध्यादपशुर्यजमानः

स्यादितहाय पूर्वा आहुं तीर्जुहोति पशूनां गोपीथाय ॥ 35 (शप्तः – स्पर्श्यति – भूताना – मग्निए – रुद्रस्य – सप्तित्रिष्शच्च) (A6)

TS 2.6.7.1

मनुः पृथिव्या यज्ञियमैच्छथ् स घृतं निषिक्तमिवन्द्रथ् सो ऽब्रवीत् को ऽस्येश्वरो यज्ञे ऽपि कर्तोरिति तावबूतां मित्रावरुणौ गो-रेवाऽऽवमीश्वरौ । । । । वक्तोः स्व इति तौ ततो गाण् समैरयताण् सा यत्रयत्र न्यक्रामृत् । । । ततो घृतमपीड्यत् तस्माद्-घृतपद्युच्यते तदस्यै । । । जन्मोपहृतण् रथन्तरण् सह पृथिव्येत्याहे – [ ] 36

TS 2.6.7.2

-यं वै रथन्तरमिमामेव सहान्नाद्-येनोप ह्रयत उपहूतं वामदेव्य ् सहान्तरिक्षेणेत्याह प्रावो वै वामदेव्यं प्रशूनेव सहान्तरिक्षेणोप ह्रयत उपहूतं बृहथ् सह दिवेत्याहैरं वै बृहदिरामेव सह दिवोप ह्रयत । । । । । उपहूताः सप्त होन्ना इत्याह होन्ना एवोप ह्रयत उपहूता धेनुः-[] 37

TS 2.6.7.3 सहर्षभेत्याह मिथुनमेवोप ह्वयत उपहूतो भक्षः सखेत्याह सोमपीथमेवोप ह्वयत उपहूताँ(4) हो इत्याहाऽऽत्मानमेवोप ह्वयत आत्मा ह्युपहूतानां वसिष्ठ इडामुप ह्वयते पशवो वा इडा पशूनेवोप ह्वयते चतुरुप ह्वयते चतुष्पादो हि पशवो मानवीत्याह मनुर्ह्यता – [ ] 38 TS 2.6.7.4 -मग्रे ऽपञ्यद्-घृतपदीत्याह य देवास्यै प्दाद्-घृतमपींड्यत् तस्मादेवमाह मैत्रावरुणीत्याह मित्रावरुणौ ह्येना ं समैरयतां ब्रह्म देवकृत-मुपहूतमित्याह ब्रह्मैवोप ह्रयते दैव्या अद्ध्वर्यव उपहूता उपहूता मनुष्या इत्याह देवमनुष्यानेवोप ह्वयते य इमं ँयज्ञमवान्. ये यज्ञपतिं ँवर्द्धानित्याह – [ ] **39**

यजमान इत्याह यजमानमेवोप ह्रयत उत्तरस्यां देवयज्यायामुपहूतो । । । । भूयसि हविष्करण उपहूतो दिव्ये धामन्नुपहूत – [] 40

TS 2.6.7.6

| उत्पाह प्रजा वा उत्तरा देवयज्या प्रावो भूयो हिवष्करण् सुवर्गी हिल्लोको दिव्यं धामेदम-सीदमसीत्येव यज्ञस्य प्रियं धामोप ह्रयते | विश्वमस्य प्रिय-मुपहूतमित्याहा-छंबट्कारमेवोप ह्रयते ॥ 41

। (आह – धेनु– रेतां – वर्धानित्याह – धामन्नुपहूत – । श्रतुस्त्रिप्शच्च) (A7)

TS 2.6.8.1

प्राञ्जीया**न्द्रो**ता – [ ] 42

TS 2.6.8.2 ऽऽर्तिमार्च्छेद्–यदग्नौ जुहुयाद्–रुद्राय पशूनपि दद्ध्यादपशुर्यजमानः स्याद्-वाचस्पतये त्वा हुतं प्राञ्जामीत्याह परोक्षमेवैन-ज्जुहोति सदसस्पतये त्वा हुतं प्राञ्जामीत्याह स्वगाकृत्यै प्राञ्जन्ति तीर्थ एव प्राञ्जन्ति दक्षिणां ददाति तीर्थ एव दक्षिणां ददाति वि वा एतद्-यज्ञं - [ ] 43 TS 2.6.8.3 ा । छिन्दन्ति यन्मद्ध्यतः प्राञ्ञन्त्यद्भिर् मार्जयन्त आपो वै सर्वा देवता देवताभिरेव यज्ञ एं सं तन्वन्ति देवा वै यज्ञाद्-रुद्रमन्त-रायन्थ् स यज्ञमविद्ध्यत् तं देवा अभि समगच्छन्त कल्पतां न इदमिति ते ज्रुवन्थ् स्विष्टं वै न इदं भविष्यति यदिम ् राधियष्याम इति तथ् । । स्विष्टकृतः स्विष्टकृत्वं तस्या ऽऽविद्धं नि – [] 44 TS 2.6.8.4 येद्-रोपयेत् तद्-यज्ञस्य यदुपं च स्तृणीयादभि

हिपाद्-यजमानः प्रतिष्ठित्यै यत् तिरश्चीन-मितहरेदनभिविद्धं यज्ञस्याभि विद्ध्येदग्रेण परि हरित तीर्त्थेनैव परि हरित तत् पूष्णे पर्यहरन् तत् – [ ] 45

TS 2.6.8.5

पूषा प्राश्य दतो उरुणत् तस्मात् पूषा प्रिष्टभागो उदन्तको

हि तं देवा अबुवन् वि वा अय-मार्द्ध्यप्राशित्रियो वा अयमभूदिति

तद्-बृहस्पतये पर्यहरन्थ् सो ऽबिभेद्-बृहस्पतिरित्थं वाव स्य

आर्तिमाऽऽ *रिष्यतीति स एतं मन्त्रमपश्यथ् सूर्यस्य त्वा चक्षुषा प्रति

पश्यामीत्यब्रवीन्न हि सूर्यस्य चक्षुः - [] 46

TS 2.6.8.6

TS 2.6.8.7

प्राशितं मा हि ्सिष्यतीति ब्राह्मणस्योदरेणेत्य ब्रवीन्न हि ब्राह्मणस्योदरं विकं चन हिनस्ति बृहस्पतेर्ब्रह्मणेति स हि ब्रह्मिष्ठो ऽप वा एतस्मात् प्राणाः क्रामन्ति यः प्राशित्रं प्राञ्जात्यद्भिर् मार्जियत्वा प्राणान्थ् सं मृशते ऽमृतं वै प्राणा अमृतमापः प्राणानेव यथास्थानमुप हियते ॥ 48

(प्राञ्जीयाद्धोता – यज्ञं – नि – रहरन्त – च्वक्षुं – रास्यं किञ्चन । हिनस्ति सोऽबिभे – च्वतुश्चत्वारिश्शच्च) (A8)

TS 2.6.9.1

अग्नीध् आ दधा-त्यग्निमुखा-नेवर्तून् प्रीणाति समिधमा

दधात्युत्तरासा-माहुतीनां प्रतिष्ठित्या अथो समिद्वत्येव जुहोति

परिधीन्थ् सं मार्ष्टि पुनात्येवैनान्थ् सकृथ्सकृथ् सं मार्ष्टि पराङिव

होतर्हि यज्ञश्चतुः सं पद्यते चतुष्पादः प्रश्वः प्रशूनेवाव रुन्धे ब्रह्मन्

प्र स्थास्याम् इत्याहात्र वा एतर्हि युज्ञः श्रितो – [] 49

TS 2.6.9.2

यत्र ब्रह्मा यत्रैव यूजः श्रितस्तत एवैनमा रभते यद्धस्तेन
प्रमीवेद्वेपनः स्याद्यच्छीष्णा शीर्षितमान्थ्-स्याद्-यत् तूष्णीमासीतासंप्रतो यूजः स्यात् प्र तिष्ठेत्येव ब्रूयाद्-वाचि वै यूजः श्रितो
यत्रैव यूजः श्रितस्तत एवैन् सं प्र यच्छित देव सवितरेतत् ते

प्रा – [] 50

TS 2.6.9.3

-ऽऽहेत्याह प्रसूत्यै बृहस्पतिर् ब्रह्मेत्याह स हि ब्रह्मिष्टः स यूजं पाहि स यूज्ञपतिं पाहि स मां पाहीत्याह यूज्ञाय यजमानायाऽऽत्मने तेभ्य एवाऽऽशिषमा शास्ते ऽनार्त्या आश्राव्याऽऽह देवान्. युजेति ब्रह्मवादिनो वदन्तीष्टा देवता अथ कतम एते देवा इति छन्दा ्सीति ब्रूयाद्-गायत्रीं त्रिष्टुभं - [ ] 51

TS 2.6.9.4

जगती-मित्यथो खल्वाहुर्ब्राह्मणा वै छन्दा ्सीति तानेव तद् -यजित देवानां वा इष्टा देवता आसन्नथाग्निर्नोदज्वलत् तं देवा । । । । । । आहुतीभि-रनूयाजेष्वन्वविन्दन् यदनूयाजान् यजत्यग्निमेव तथ् समिन्ध एतदुर्वे नामाऽऽसुर आसीथ् स एतर्.हि यज्ञस्याऽऽशिषमवृङ्क यद् ब्रूयादेत – [ ] 52 TS 2.6.9.5 -दु द्यावापृथिवी भद्र-मभूदित्येतदु-मेवाऽऽसुरं यज्ञस्याऽऽशिषं गमयेदिदं द्यावापृथिवी भद्रमभूदित्येव ब्रूयाद्-यजमानमेव यज्ञस्याऽऽशिषं गमयत्यार्द्धम सूक्तवाकमुत नमोवाक-मित्याहेदमराथ्स्मेति वावैतदाहोपश्रितो दिवः पृथिव्योरित्याह यावापृथिव्योर्. हि यज्ञ उपश्रित ओमन्वती ते ऽस्मिन्. यज्ञे यजमान द्यावापृथिवी - [ ] 53 TS 2.6.9.6 म्तामित्याहाऽऽशिषमेवैतामा शास्ते यद्-ब्रूयाथ् सूपावसाना च स्वद्ध्यवसाना चेति प्रमायुको यजमानः स्याद्-यदा हि प्रमीयते ्रथेमामुपावस्यति सूपचरणा च स्वधिचरणा चेत्येव ब्रूयाद्-वरीयसीमेवास्मै गव्यूतिमा शास्ते न प्रमायुको भवति तयोराविद्यग्निरिद्धः हविरजुषतेत्याह या अयाक्ष्म - [] 54

TS 2.6.9.7 वेवतास्ता अरीरधामेति वावैतदाह यन्न निर्दिशेत् प्रतिवेशं ्यज्ञस्याऽऽशीर्गच्छेदा शास्ते ऽयं यजमानो ऽसावित्याह निर्दिश्यैवैनङ् सुवर्गं लोकं गमयत्यायुरा शास्ते सुप्रजास्त्वमा शास्त । । ॥ । इत्याहाऽऽशिषमेवै तामा शास्ते सजातवनस्यामा शास्त इत्याह प्राणा वै संजाताः प्राणानेव – [ ] 55 TS 2.6.9.8 नान्तरेति तदग्निर्देवो देवेभ्यो वनते वयमग्नेर्मानुषा इत्याहाग्निर्देवेभ्यो वनुते वयं मनुष्येभ्य इति वावैतदाहेह गतिर्वामस्येदं च नमो देवेभ्य इत्याह याश्चेव देवता यजित याश्च न ताभ्य एवोभयीभ्यो । नमस्करोत्यात्मनो ऽनार्त्ये ॥ **56** (श्रित – स्ते प्र – त्रिष्टुर्भ – मेतद् – द्यावापृथिवी – या अयाक्ष्म– प्राणानेव – षट्चत्वारि*्*शच्च)(A9) TS 2.6.10.1 देवा वै यज्ञस्य स्वगाकर्तारं नाविन्दन् ते शंँयुं बार्.हस्पत्यमब्रुवन्निमं

TS 2.6.10.2

इति यो उपगुरातै शतेन यातयाद्यो निहनेथ् सहस्रेण यातयाद्—यो निहनेथ् सहस्रेण यातयाद्—यो निहनेथ् सहस्रेण यातयाद्—यो निहनेथ् सहस्रेण यातयाद्—यो निहनेथ् सं गृह्णात् तावतः प्रस्कद्य पा प्रसून्थ् सं गृह्णात् तावतः मं वर्ष्याग् पितृलोकं न प्र जानादिति तस्माद्—ब्राह्मणाय नाप गुरेत न न हन्यान्न लोहितं कुर्यादेतावता हैनसा भवति तच्छुँयो—रा न वृणीमह इत्याह यज्ञमेव तथ् स्वगा करोति त — [ ] 58

TS 2.6.10.3

TS 2.6.10.4 यदाज्येन प्रयाजा इज्यन्त आज्येन पत्नीसँयाजा ऋचमनूच्य पत्नीसँयाजाना-मृचा यजत्यजामित्वायाथो मिथुनत्वाय पङ्किप्रायणो वै यज्ञः पङ्कत्युदयनः पञ्च प्रयाजा इज्यन्ते चत्वारः पत्नीसंयाजाः समिष्टयजुः पञ्चमं पङ्किमेवानु प्रयन्ति पङ्किमनूद्-यन्ति ॥ 60 ॥ (प्रजायाः – करोति तत् – क्रियते – त्रयस्त्रिङ्शच्च) (A10) TS 2.6.11.1 युक्ष्वा हि देवहूतमा एं अश्वा एं अग्ने रथीरिव। नि होता पूर्व्यः सदः ॥ उत नो देव देवा ए अच्छा वोचो विदुष्टरः । श्रद्-विश्वा वार्या कृधि ॥ त्व <
त्व
 ह यद् – यिवष्ट्य सहसः सूनवाहृत । । ऋतावा यज्ञियो भुवः॥ अयमग्निः सहस्रिणो वाजस्य शतिनस्पतिः । मूर्द्धा कवी रयीणां ॥

```
तं नेमिमृभवो यथाऽऽ नमस्व सहूतिभिः।
नेदीयो यज्ञ - [] 61
TS 2.6.11.2
-मङ्गिरः ॥
तस्मै नून-मभिद्यवे वाचा विरूप नित्यया।
वृष्णे चोदस्व सुष्टुतिं ॥
कम् ष्विदस्य सेनया ऽग्ने-रपाकचक्षसः ।
पणिं गोषु स्तरामहे ॥
मा नो देवानां विशः प्रस्नातीरिवोस्राः।
कृशं न हासुरध्नियाः ॥
मा नः समस्य दूढ्यः परिद्वेषसो अंश्हितः ।
कर्मिर्न नावमा वधीत्॥
।
नमस्ते अग्न ओजसे गृणन्ति देव कृष्टयः।
अमै - [ ] 62
```

```
TS 2.6.11.3
-रमित्र-मर्दय ॥
कुविथ् सु नो गविष्टये उग्ने सँवेषिषो रियं।
उरुकृदुरु ण स्कृधि॥
मा नो अस्मिन् महाधने परा वर्ग्भारभृद्-यथा।
संवर्गण् सण् रियं जय ॥
अन्यमस्मद्भिया इयमग्ने सिषकु दुच्छुना ।
वर्द्धा नो अमवच्छवः॥
यस्याजुषन् नमस्विनः शमीमदुर्मखस्य वा ।
तं घेदग्निर्वृधा ऽवति ॥
परस्या अधि - [ ] 63
TS 2.6.11.4
सँवतो ऽवराज् अभ्या तर ।
यत्राहमस्मि ता ए अव ॥
विद्या हि ते पुरा वयमग्ने पितुर्यथा ऽवसः ।
अधा ते सुम्नमीमहे ॥
```

```
य उग्र इव शर्यहा तिग्मशृङ्गो न वर्सगः।
अग्ने पुरो रुरोजिथ ॥
सखायः सं वः सम्यञ्चमिष् स्तोमं चाग्नये ।
वर्.षिष्ठाय क्षितीनामूर्जी नप्त्रे सहस्वते ॥
स्थ्समिद्-युवसे वृषन्न () -ग्ने विश्वान्यर्य आ।
इड-स्पदे स-मिध्यसे स नो वसून्या भर।
। 1 । 2 । 3 । 4 प्रजापते > , स वेद> , सोमापूषणे > , मौ देवौ > । 64
(यज्ञ – ममैं – रिध – वृष – न्नेकान्नविङ्शतिश्च ) (A11)
TS 2.6.12.1
उशन्तस्त्वा हवामह उशन्तः स-मिधीमहि ।
उश्तरुशत आ वह पितृन्. हिवषे अत्तवे ॥
त्वण् सोम प्रचिकितो मनीषा त्वण् रजिष्ठमन् नेषि पन्थां।
तव प्रणीती पितरो न इन्दो देवेषु रत्नमभजन्त धीराः॥
त्वया हि नः पितरः सोम पूर्वे कर्माणि चक्रुः पवमान धीराः ।
वन्वन्नवातः परिधी ् रपोर्णु वीरेभिरश्चैर्मघवा भवा – [ ] 65
```

TS 2.6.12.2

नः॥ त्व एं सोम पितृभिः संविदानो उनु द्यावापृथिवी आ ततन्थ । तस्मै त इन्दो हविषा विधेम वय स्याम पतयो रयीणां॥ । । अग्निष्वात्ताः पितर <mark>एह</mark> गच्छत सदःसदः सदत सुप्रणीतयः । अता हवी ्षि प्रयतानि बर्.हिष्यथा रिय ् सर्ववीरं दधातन ॥ बर्.हिषदः पितर ऊत्यर्वागिमा वो हव्या चकुमा जुषद्ध्वं । त आ गतावसा रान्तमेनाथास्मभ्य 💇 – [] 66 TS 2.6.12.3 शं ँयो-ररपो दधात ॥ आ ऽहं पितृन्थ् सुविदत्राण् अविध्सि नपातं च विक्रमणं च विष्णोः। बर्.हिषदो ये स्वधया सुतस्य भजन्त पित्वस्त इहाऽऽ गमिष्ठाः ॥ उपहूताः पितरः सोम्यासो बर्.हिष्येषु निधिषु प्रियेषु ।

त आ गमन्तु त इह श्रुवन्त्वधि ब्रुवन्तु ते अवन्त्वस्मान् ॥
। । । । । । । । । उदीरता–मवर् उत् परास् उन्मद्ध्यमाः पितरः सोम्यासः ।

असुं - [ ] 67

TS 2.6.12.4 ँय ईयु-रवृका ऋतज्ञास्ते नो ऽवन्तु पितरो हवेषु ॥ इदं पितृभ्यो नमो अस्त्वद्य ये पूर्वासो य उपरास ईयुः । ये पार्थिवे रजस्याऽऽ निषत्ता ये वा नून ए सुवृजनासु विक्षु ॥ अधा यथा नः पितरः परासः प्रतासो अग्न ऋत-माशुषाणाः । र्जुचीदयन् दीधिति-मुक्थशासः <mark>क्षामा</mark> भिन्दन्तो अरुणीरप व्रत्न् ॥ यदग्ने - [ ] **68** TS 2.6.12.5 कव्यवाहन पितृन्. यक्ष्यृंतावृधः । प्र च हव्यानि वक्ष्यसि देवेभ्यश्च पितृभ्य आ ॥ । । । । । । त्वमग्न ईडितो जातवेदो ऽवा**ड्ढ**व्यानि सुरभीणि कृत्वा । ण । । । । । । प्रादाः पितृभ्यः स्वधया ते अक्षन्निख्धि त्वं देव प्रयता हवी⊍्षि ॥ मातली कव्यैर्यमो अङ्गिरोभिर् बृहस्पतिर्. ऋक्वभिर् वावृधानः । या श्र देवा वावृधुर्ये च देवान्थ् स्वाहा उन्ये स्वधया उन्ये मदन्ति ॥ **69**

प्राचित विद्या । विवस्त विद्या । विवस्त का विद्या । विद्या विद्या । विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या । विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या । विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या । विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या विद्या विद्या विद्या । विद्या विद्या विद्या विद्या विद्या विद्या विद्या विद्या । विद्या । विद्या विद्य

द्वितीयकाण्डे षष्टः प्रश्नः

 Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 ।
 ।

 ऽद्धि – रग्नेस्त्रयो – मनुः पृथिव्याः – प्रावो – ऽग्नीधे – देवा वै

 ।
 ।

 यज्ञस्य – युक्ष्वो – रान्तस्त्वा – द्वादरा)

First and Last Padam of Sixth Prasnam of Kandam 2 :-। (समिधः – सौमनसे स्याम)

 Kanda Korvai with starting Padams of Six Prasnas of Kandam 2 :

 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां द्वितीयकाण्डे षष्टः प्रश्नः समाप्तः ॥ ॥ इति द्वीतीयं काण्डं ॥

2.6.1 <u>Appendix</u> । 2.6.11.4- प्रजापते

। । <u>2.6.11.4- स वेद</u>>

स वेद पुत्रः पितर स्मातर स्मातर स्मूनुर्भुवथ् स भुवत् पुनर्मघः।
स द्यामौर्णोदन्तरिक्ष स्मुवः स विश्वा भुवो अभवथ् स

ा
आ*ऽभवत् ॥ (Appearing in TS - 2.2.12.1)

<u>2.6.11.4 — सोमा पूषणे</u> > , <u>मौ देवौ</u> > । _____ |

इमौ देवौ जायमानौ जुषन्तेमौ तमा ्सि गूहतामजुष्टा ।

ा ॥ ॥ ॥

आभ्यामिन्द्रः पक्वमामास्वन्तः सोमापूषभ्यां जनदुस्रियासु ॥

(Appearing in TS- 1.8.22.5)

Summary breakup of Padam - in Kaandam 2.1 to 2.6

Summary breakup of Padam - m Kaandam 2.1 to 2.0									
			Prasna m No.2.1	Prasna m No.2.2	Prasna m No.2.3	Prasna m No.2.4	Prasna m No.2.5	Prasna m No.2.6	Prasna m No.2.1 to2.6
Particula rs		Example (in Pada PaaTam)	No. of Padam s as per Pada PaaTa m						
सामान्य पदानि	Or d	इषे । त्वा । ऊर्जे ।	2493	2524	2320	1924	2753	2609	14623
उपसर्ग पदानि	PR E	एति = (आ+इति) । उपेति = (उप+इति) । प्रेति = (प्र+इति) ।	279	283	216	178	270	249	1475
वेष्टन पदानि	PS	उपायवः = उपायव इत्युप - आयवः । बाहुभ्याम् = बाहुभ्यामिति बाहु - भ्याम्) ।	498	681	402	295	601	538	3015
प्रग्रह पदानि	PG	ते = (ते इति) । त्वे = (त्वे इति) । चक्षुषी = (चक्षुषी इति) । विष्णो = विष्णो इति ।	5	22	12	7	32	23	101
प्रग्रह वेष्टन पदानि	PG S	अधिषवणे = अधिषवणे इत्यधि - सवने । 'इन्द्राग्नी = इन्द्राग्नी इतीन्द्र - अग्नी	3	16	15	2	9	14	59
		TOTAL	3278	3526	2965	2406	3665	3433	19273

Details of Anuvakam, Panchati and Padam for Kandam 2

	Anuvakam	Panchati	Padams
Prasna 1	11	65	3278
Prasna 2	12	71	3526
Prasna 3	14	56	2965
Prasna 4	14	48	2406
Prasna 5	12	74	3665
Prasna 6	12	70	3433
Totals	75	384	19273